

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra teologických věd

Bakalářská práce

**Pater Jiří Jiljí Bouz,
svědectví oběti komunistického režimu v zrcadle
archivních dokumentů**

Vedoucí práce: prof. ThLic. PaedDr. Martin WEIS, Th.D.

Autor práce: Jaroslav BEDNÁŘ

Studijní obor: Sociální a charitativní práce, kombinovaná forma studia

Ročník: 3.

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Teologickou fakultou) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona číslo 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

13. března 2013

.....
Jaroslav Bednář

Děkuji vedoucímu práce panu prof. ThLic. PaedDr. Martinu Weisovi, Th.D., za provázení studiem, cenné rady, připomínky a metodické vedení při zpracovávání tohoto tématu.

OBSAH

ÚVOD	5
1. Jiří Jiljí Bouz – období dětství a mládí, studium a duchovní povolání	7
1.1 Charakteristika doby z politicko-náboženského pohledu.....	7
1.2 Dětství a mládí, duchovní život.....	8
1.3 Studium v Olomouci	10
1.4 Studium v Římě.....	10
1.5 Literární činnost v Římě.....	11
1.6 Dokončení studií, vojenská služba, vysvěcení na kněze	12
2. Jiří Jiljí Bouz – třeboňský teolog a učitel	13
2.1 Dominikáni v Třeboni, zrušení dominikánského domu a sekularizace	13
2.2 Kulturní život a výuka náboženství na Gymnáziu v Třeboni a okolí.....	15
3. Jiří Jiljí Bouz – oběť a vězeň komunistického režimu	20
3.1 Charakteristika doby	20
3.2 Rok 1948, rok několika výročí a poroby národa	21
3.3 Konec výuky náboženství, emigrace části rodiny, pronásledování	22
3.4 J. J. Bouz – první zatčení StB v Č. Budějovicích a prezidentská amnestie ...	22
3.5 J. J. Bouz – druhé zatčení	27
3.6 Soudní proces a uvěznění	29
3.7 Návrat na „svobodu“	34
3.8 Pod dohledem Státní bezpečnosti (StB), akce „Dominik“	35
4. Jiří Jiljí Bouz – soudní rehabilitace	40
5. Jiří Jiljí Bouz – závěrečné období života	42
5.1 Rozloučení s J. J. Bouzem.....	44
ZÁVĚR	45
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	47
A. Archivní zdroje a prameny.....	47
B. Zdroje institucí	49
C. Soukromé prameny	49
D. Monografie, studie, sborníky, kvalifikační práce	50
E. Svědectví pamětníků	51
F. Internetové zdroje	51
G. Právní zdroje	52
SEZNAM ZKRATEK	53
SEZNAM PŘÍLOH	54
A. Textové přílohy:.....	54
B. Obrazové přílohy:	54
Textové přílohy	55
Obrazové přílohy	64
ABSTRAKT	82
ABSTRACT	83

ÚVOD

Předkládaná práce se zabývá bohatým a pohnutým životem P. Jiřího Jiljího Bouze.¹ Studium dostupných archivních materiálů zjišťujeme, že nelze v této práci učinit podrobný dějinný exkurz s ohledem na limitaci v zadání. Jde o stovky stran dokumentů, které bude možné využít v příští historické studii.

Cílem práce je chronologický pohled na vybrané pasáže ze života J. J. Bouze, jakožto oběti komunistického režimu. Ucelená práce o jeho životě nebyla doposud napsána. Jen v několika článcích a odborných publikacích jsou útržkovité odkazy, jako například v bakalářské práci paní Bc. Márie Pfeiferové,² pana Mgr. Pavla Ambrože,³ v historických studiích profesora PaedDr. ThLic. M. Weise, Th.D.⁴ Odkazy můžeme nalézt též v knize Jana Bouze⁵ či Václava Bouze-Zoubka⁶ nebo například u Lubomíra Štrougala⁷ a ve výročních zprávách Gymnázia v Třeboni.

Bakalářská práce byla vypracována za použití metody přímé a komparativní. Použili jsme archivní dokumenty, osobní svědectví pamětníků, která jsou přepsaná, jako např. od kanovníka českobudějovické kapituly Mons. Václava Kulhánka. V novodobé historii je tento druh historických výpovědí označován jako tzv. „*oral history*“.

Hlavním pramenem práce je rodinný archiv manželů Bouzových. V obrazových přílohách č. II. až IV. jsou prezentovány fotografie J. J. Bouze.

Významným zdrojem informací byly archivní materiály z nezpracovaných fondů v Národním archivu Praha a ve Státním okresním archivu v Jindřichově Hradci. Proto nemůžeme s jistotou tvrdit, že by byly vyčerpány všechny možnosti při vytěžení těchto materiálů. Dalším pramenem byly nepublikované archivní materiály ze Státního oblastního archivu Třeboň, z Archivu bezpečnostních složek v Praze a v Brně (Odboru

¹ Pozn. Jméno „Jiljí“ je řádové jméno.

² Srov. PFEIFEROVÁ, M. *Volnočasové aktivity spojené s římskokatolickou církví v treboňské farnosti v letech 1900 až 1938*. České Budějovice, 2011. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra pedagogiky. Vedoucí práce prof. ThLic. PaedDr. Martin Weis, Th.D., s. 42.

³ Srov. AMBROŽ, P. *Českobudějovičtí kapitulní vikáři v dobách totalit*. České Budějovice, 2008. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra církevních dějin a patristiky. Vedoucí práce doc. ThLic. PaedDr. Martin Weis, Th.D., s. 54.

⁴ Srov. WEIS, M. *Svědectví dokumentů: (Katolická církev v archivních materiálech jihočeských archivů let 1949-1976)*. České Budějovice: Jih, 2009, s. 185, s. 243.

⁵ Srov. BOUZ, J. *Vzpomínky malého uprchlíka*. Praha: Sonus, 2004, s. 47, s. 150.

⁶ Srov. BOUZ-ZOUBEK, V. *Třeboň. Vzpomínková vycházka po historickém centru města 1925–1945*. Sobotka, 2006, s. 81, s. 88–89.

⁷ Srov. ŠTROUGAL, L. *Paměti a úvahy*. Praha: Epoque, 2009, s. 15.

archivních fondů Státní bezpečnosti a Ministerstva vnitra ČSR), farní kroniky deponované na Děkanském farním úřadě v Třeboni, Dráchově a na Farním úřadě ve Frankenburg am Hausruck v Horním Rakousku. Dále jsme vycházeli z výročních zpráv Státního reálného gymnázia v Třeboni v rozmezí 20. až 40. let 20. století.

Z Archivu Papežské univerzity sv. Tomáše Akvinského ve Městě [*Angelicum*], Řím (Archivio della Pontificia Università San Tommaso d'Aquino in Urbe (*Angelicum*), Roma.) jsme v práci použili nepublikované prameny, tedy archivní materiály z doby studií bratrů Bouzových z let 1921 a 1922, a vzácný nepublikovaný pramen o studiu na Angelicu v Římě K. Wojtyły, pozdějšího blahoslaveného papeže Jana Pavla II. s laskavým svolením pana rektora prof. P. Miroslava Konštanca Adama, OP.⁸

Práce je strukturována do pěti kapitol, ve kterých je chronologicky popsán život J. J. Bouze, vliv rodiny, dominikánů a historických událostí 20. století. V první části jsme popsali život Jiřího Jiljího Bouze, jeho formování, studium, osobnosti, které ho významně ovlivnily. V druhé části se věnujeme jeho působení jako teologa a učitele na Třeboňsku, člena několika spolků a organizací. Ve třetí části je upřena pozornost k prvnímu a druhému zatčení, soudnímu procesu, uvěznění, návratu na „svobodu“, vzpomínkám pamětníků a k jeho návštěvě u bratra v Kanadě, pronásledování Státní bezpečností (dále jen StB). Ve čtvrté části jsme se věnovali soudní rehabilitaci, v páté části závěrečnému období jeho života ve vybraných úsecích. Pro srovnání jsme v textových přílohách uvedli životní osudy dvou osobností, které významně ovlivnily život J. J. Bouze, konkrétně bratra Václava Aleše Bouze (mučednická smrt v době fašistické totality)⁹ a spolupracovníka a přítele děkana Jana Jordána Dostála¹⁰ (nucená emigrace před pronásledováním komunistickou totalitou).

V závěru práce jsou v oddíle obrazové přílohy prezentovány archivní materiály s předchozím souhlasem archivů a vlastníků.

⁸ Pozn. Tento pramen byl také prozkoumán proto, že se rodina Bouzových podrobně věnovala životnímu osudu K. Wojtyły. Nejenom věřící v Československu, ale i v celém bývalém komunistickém bloku chápali zvolení nového papeže v roce 1978, polské národnosti, jako dar Ducha svatého. Významně je to povzbuzovalo ve víře. Nacházíme několik paralel. J. J. Bouz studoval na stejné univerzitě v Římě (Obrazová příloha č. I.). Oba měli zkušenosti s bezprávím komunistického totalitního režimu. Oba aktivně vystupovali proti zlu, shodovali se v mnohých názorech a pohledech na tehdejší církevní, politickou a celospolečenskou problematiku té doby. Papež Jan Pavel II. apoštolským listem *Egregiae virtutis* vyhlásil, že svatí Konstantin-Cyryl a Metoděj byli k 31. 12. 1980 ustanoveni spolupatrony Evropy. Bylo to ve stejném roce, kdy zemřel J. J. Bouz. (Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1967–1987, díl 2., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 196.)

⁹ Textová příloha č. I.

¹⁰ Textová příloha č. II.

1. Jiří Jiljí Bouz – období dětství a mládí, studium a duchovní povolání

V první části práce se stručně věnujeme charakteristice doby a chronologicky se zabýváme obdobím od narození Jiřího Bouze po ukončení teologického studia na Papežské univerzitě sv. Tomáše Akvinského v Římě a v Olomouci. V tomto období poznal význačné osobnosti té doby. Období dětství a mládí, získané poznatky a zkušenosti, to vše formovalo osobnost J. J. Bouze, a stalo se tak pevným základem v dalších obdobích jeho života.

1.1 Charakteristika doby z politicko-náboženského pohledu

Nejdříve pohlédneme na politicko-náboženský obraz tehdejší doby. Československá nezávislost byla prohlášena 18. října 1918 ve Washingtonu a dne 28. 10. 1918 vyhlášena samostatnost ČSR, 30. 10. 1918 se připojila k ČSR Podkarpatská Rus. Prvním prezidentem ČSR byl zvolen T. G. Masaryk dne 14. listopadu 1918. Po vzniku Československa v roce 1918 vznikla protikatolická vlna, kde hrálo roli několik faktorů. Situace církví se zhoršila např. z důvodů válečných hrůz 1. světové války. Miliony padlých, zmrzačených, nemoci a hlad přispěly k morální krizi, která oslabilo náboženskou víru lidí, a tím i vliv postavení církví. K protikatolickým náladám přispěl zahraniční odboj. Římskokatolická církev byla vnímána jako součást Rakousko-Uherska, tedy součásti údajné třisetleté poroby. Ruské legie za války přijímaly husitské symboly. T. G. Masaryk se netajil kritikou poměrů v monarchii. Např. při návštěvě Švýcarska v roce 1915 spojil kritiku Rakousko-Uherska s 500. výročím upálení M. Jana Husa.¹¹ Ničení katolických symbolů v ČSR, včetně Mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze v listopadu 1918, bylo signálem protikatolických nálad ve společnosti. Později se na pokyn ministra školství Gustava Habermana odstraňovaly kříže ze škol a další církevní symboly. Masaryk kladl důraz na odluku státu od církve, především církve od škol.¹²

Rozpory vrcholily i uvnitř v církvi. V roce 1920 vznikla tzv. československá církev, kam přešlo několik kněží. Římskokatolické církvi, konkrétně pražskému arcibiskupovi

¹¹ Srov. FIALA, P. et al. *Český politický katolicismus 1848–1950*. Brno: CDK, 2008, s. 177.

¹² Tamtéž, s. 179, s. 189.

ThDr. PhDr. Františku Kordačovi,¹³ se podařilo stabilizovat rozpolcenost v církvi, sjednotit ji a ukončit odchody některých kněží ve 20. letech 20. století.

Situace v ČSR se vyhroutil v roce 1925, kdy papežský nuncius Francesco Marmaggi reagoval odjezdem z Prahy na protest oslav výročí upálení M. Jana Husa, které byly pojaty protikatolicky. Na Pražském hradě vlál husitský prapor s kalichem.¹⁴ Roku 1928 došlo k uzavření dohody se Sv. stolcem – Modu vivendi. Obsahem dohody bylo, že žádná část ČSR nebude podřízena církevnímu ordináři, jehož sídlo je za hranicemi ČSR, a žádná diecéze nebude přesahovat státní hranice. Svátý stolec bude jmenovat církevní hodnostáře v ČSR po dohodě s vládou. Církevní řády a řeholní organizace nepodléhaly provinciálním představeným v zahraničí, nucená správa církevních majetků byla řešena komisemi, kterým předsedal zástupce příslušného episkopátu (biskupství). Za jakýsi pomyslný „obrat k lepšímu“ ve vztahu státu a katolické církve je možno v ČSR považovat například oslavy svatováclavského milénia v r. 1929.¹⁵

1.2 Dětství a mládí, duchovní život

Obsahem této kapitoly jsou významné události v životě Jiřího Bouze, jak byly zaznamenány v důležitém pramenu, a to rodinné kronice.

Jiří Bouz se narodil ve čtvrtek 19. 4. 1900 v Praze (Přemyslova ulice čp. 797, Žižkov) v den svatého Krescencia, tedy Rostislava, ve tři čtvrtě na osm večer. Pokřtěn byl 23. dubna 1900 v kapli na Olšanech kaplanem P. Stanislavem Škodou jménem Jiří František. V rodině vrchního strážníka Josefa Bouze a Marie Rykrtové byl v pořadí čtvrtým narozeným dítětem z celkem 11 dětí. Duchovní život Jiřího Bouze byl ovlivněn

¹³ Pozn. Níže uvedená data uvádíme proto, že se rodina Bouzových velice dobře znala s pražským arcibiskupem F. Kordačem, který významně ovlivnil další směřování J. J. Bouze, vysvětil ho na kněze.

ThDr. PhDr. František Kordač (11. 1. 1852 Seletice u Libáně – 26. 4. 1934 Praha), 31. pražský arcibiskup, primas český, univerzitní profesor, filozof, politik (člen Revolučního národního shromáždění za Spojené strany katolické v letech 1918–1920). Zasloužil se o soudržnost církevní jednoty, byl mužem přísného života, kritikem moderního chaosu v politice a v mravním životě. Jeho zásluhou nebyl tak velký odliv věřících a kněží k nově vzniklé Církvi československé (v r. 1920). Měl hluboké sociální cítění, založil výpomocný fond pro strádající duchovenstvo, zasloužil se o celou řadu staveb (například Arcibiskupské gymnázium v Praze-Bubenči, na stavbu české koleje Nepomucenum v Římě věnoval 1,6 milionů korun). Rezignaci na úřad podal v roce 1931 ze zdravotních důvodů a stáří. Do konce života žil v ústraní na arcibiskupském zámku v Dolních Břežanech, kde napsal své paměti, ale na příkaz tehdejšího ministra zahraničí E. Beneše bylo jejich vydání zastaveno. (srov. BUBEN, M. *Encyklopedie českých a moravských sídelních biskupů*. Praha: Logik, 2000, s. 184–187.).

¹⁴ Srov. FIALA, P. et al. *Český politický katolicismus 1848–1950*. Brno: CDK, 2008, s. 242.

¹⁵ Tamtéž, s. 256, s. 257.

životním postojem rodiny k Bohu a k Panně Marii. Ze strany maminky Marie Rykrtové někteří její sourozenci vykonávali kněžské povolání.¹⁶

V únoru 1904 se rodina Bouzova stěhovala z důvodu přeložení otce Josefa (povýšen na inspektora 2. třídy Stráže bezpečnosti) na Pankrác, na Benešovu třídu čp. 4. Všichni sourozenci se po celý život vzájemně měli rádi, vynikali všestranným nadáním, pomáhali si, i když jejich životní osudy byly různé. Jiří Bouz měl nejbližší k bratru Václavovi, se kterým absolvoval společná teologická studia, dále k bratru Karlovi, Stanislavovi, sestřám Marii a Ludmile. Např. sestra Ludmila se stala první katechetkou v ČSR (1. předsedkyně Mariánské družiny paní a dívek v r. 1919), bratr Václav byl duchovním, členem Řádu bratří kazatelů (*Ordo (Fratrum) Praedicatorum*), bratr Karel vystudoval konzervatoř, sestra Marie byla řádovou sestrou Školských sester sv. Františka (řeholním jménem Irenea). Světoznámý je tzv. „Bouzovský“¹⁷ vyřezávaný betlém, který je uložen v Třeboni v místním kostele sv. Jiljí.

Jiří Bouz započal studium na první obecné chlapecké škole v Praze na Pankráci 16. září 1906. Po prázdninách r. 1909 se začal učit hře na housle u pana Tenkráta na Pankráci, kam chodili jeho sourozenci. O rok později se učil hře na bubínek a piano.

V květnu 1912 proběhla další změna bydliště rodiny Bouzovy do služebního bytu Stráže bezpečnosti v Podolí (Riegrova ulice čp. 68) na Pankráci.¹⁸

Svatost birmování přijali Václav a Jiří Bouzové dne 15. května 1913 v kostele sv. Ludmily na Královských Vinohradech z rukou kardinála Lva Skrbenského. Jiří Bouz přijal jméno Antonín Paduánský. Kmotrem mu byl P. Antonín Tichý, katecheta z Podolí.¹⁹ V polovině ledna roku 1914 byli bratři Jiří a Václav Bouzové přijati kardinálem Lvem Skrbenským do Mariánské družiny studentů u sv. Ignáce v Praze II a o dva dny později se oba zasvětili pod ochranu Marie Panny, Královny nebes jako své nejmilejší matce, a svatému Václavovi.²⁰ V prosinci 1915 opustil bratr Václav Bouz studium na Gymnáziu v Praze, a 6. prosince započal studium na Bohosloveckém učilišti Řádu svatého Dominika v Olomouci.

¹⁶ Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 62.

¹⁷ Pozn. Dar Jana Bouze a jeho rodiny z Kanady, bratr J. J. Bouze.

¹⁸ Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 86–102.

¹⁹ Tamtéž, s. 110, s. 117.

²⁰ Tamtéž, s. 122.

1.3 Studium v Olomouci

Jiří Bouz šel ve šlépějích bratra Václava, a dne 7. 8. 1916 započal teologická studia v Klášteře dominikánů v Olomouci, kde 8. září 1916 obdržel řeholní jméno Jiljí jako program nového života, kde je Bůh na prvním místě.²¹ Jiří a Václav po celou dobu pobytu neopustili za první světové války Olomouc. Věnovali se studiu a modlitbě. Právě uzavřenost a odloučení od vnějšího světa je u dominikánů základem pro pochopení pravé šíře a hloubky duchovního života, s cílem zdokonalení se a připodobení se Kristu.

První nižší svěcení přijali Jiří a Václav Bouzové v Olomouci dne 21. prosince 1918 od kardinála Lva Skrbenského, následně další svěcení dne 16. 2. 1919 a 5. 4. 1919 z rukou biskupa Dr. Karla Wisnara.²² Řeholní sliby složil J. J. Bouz dne 25. 4. 1920. V říjnu 1920 byl v Olomouci uznán neschopen vojenské služby.²³ Současně ve stejném čase se stal členem místní organizace Československé strany lidové v Olomouci.

1.4 Studium v Římě

Na devítiměsíční studium do Říma na papežskou univerzitu Angelicum, Pontificia Università San Tommaso d'Aquino, odjeli Jiří Jiljí Bouz²⁴ a Václav Aleš Bouz dne 20. října 1921, aby tam oba dokončili bohoslovecké studium. O jejich pobytu se dozvídáme z rodinné kroniky a archivních nepublikovaných pramenů uložených přímo v Římě, v archivu univerzity.

V letech 1921–1922 studovalo na řádové univerzitě Angelicum v Římě z celého světa 74 dominikánů a 156 diecézních kněží, tedy celkem 230 studentů. Z tohoto počtu byli dva Češi z Prahy (Václav Aleš a Jiří Jiljí Bouzovi), konkrétně pod pořadovým číslem 163 je veden Jiri Bouz Aegidius.²⁵ Dále Češi ze Dvora Králové, konkrétně Ludovicus Springer a Adalbert Stárek z Klobouků, včetně Augustina Scherzera, Čecha

²¹ Tamtéž, s. 139.

²² Tamtéž, s. 152, s. 157.

²³ Tamtéž, s. 163, s. 166.

²⁴ Obrazová příloha č. V.

²⁵ Srov. THEISLING, L. *Angelicum Status Personalis 1911–1928. Status Personalis et Ordo Praelectionum in Colegio Pontificio "Angelico", anno scholastico 1921–1922*. Romae: Ex Typographia Richardi Garroni, 1921, s. 20, in Fondo: Personalialia, aa. 1911–1928, in Archivio della Pontificia Università San Tommaso d'Aquino in Urbe (*Angelicum*), Roma (Archiv Papežské univerzity sv. Tomáše Akvinského ve Městě [*Angelicum*], Řím).

z Vídně a Brito (Braitto) Sylvestra, Čecha z Bulharska.²⁶

Prvé papežské požehnání přijali bratři Bouzové u sv. Otce Benedikta XV.²⁷ dne 22. prosince 1921. O měsíc později Jiří Jiljí Bouz zpíval společně s choralisty na pohřbu papeže Benedikta XV., který se konal 23. 1. 1922. Audience u nově zvoleného papeže Pia XI. se oba bratři Bouzové zúčastnili dne 6. února 1922, kdy jim bylo uděleno papežské požehnání. Slavnostní korunovace papeže Pia XI. se bratři Bouzové zúčastnili dne 12. února 1922.

Počátkem května 1922 byl J. J. Bouz v Římě uznán schopným k vojenské službě, ale obdržel odklad z důvodu studia.

V závěru května (24. 5. až 29. 5. 1922) se v Římě konal 26. Eucharistický kongres, který zakončil papež. Na slavnostní mši se účastnil zpěvem Jiří Jiljí Bouz s choralisty.²⁸

Jedním z dalších velkých zážitků byla účast 4. června obou bratří Bouzů (zpěv) při papežské mši svaté k 300. jubileu založení Propagandy víry (tj. Posvátné kongregace pro šíření víry), včetně osobní přítomnosti slavnostní akademii Propagandy víry v Římě.

Do Prahy se navrátili (dominikánský klášter) 2. srpna 1922.

1.5 Literární činnost v Římě

Hned v lednu 1922 navázal J. J. Bouz písemné styky s Dr. Vincencem Zapletalem z Freiburgu ve Švýcarsku, s pozdějším světícím biskupem pražským Dr. Antonínem Podlahou a nakladatelem Ferdinandem Schönninghem v Paderbornu ohledně Zapletalových biblických románů. Jiří Jiljí Bouz přeložil dva romány, „*David und Saul*“, a „*David und Bethsabe*“. První vyšel nákladem Dědictví sv. Jana Nep. v Praze před Vánoci roku 1925. Honorář činil 500 Kč. J. J. Bouz byl současně dopisovatelem

²⁶ Pozn. Níže uvedená data uvádíme proto, že S. M. Braitto se přátelil s J. J. Bouzem.

ThDr. Silvestr Maria Braitto (14. června 1898, Rusčuk, Bulharsko – 25. 9. 1962, Praha) byl římskokatolickým knězem, dominikánem, teologem, literárním kritikem, překladatelem, básníkem, esejistou, zakladatelem a šéfredaktorem filosoficko-teologické revue *Na hlubinu*. V roce 1950 byl zatčen, odsouzen k patnácti letům odnětí svobody v procesu Machalka a spol. Následkem věznění, mučení a neléčení chorob těžce onemocněl. V r. 1960 byl propuštěn na amnestii prezidenta. O dva roky později zemřel. Plně rehabilitován byl v roce 1993. (Srov. *Ústav pro studium totalitních režimů*, BRAITTO, Josef Silvestr Maria, [online]. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2008–2013, [cit. 5. 1. 2013]. Dostupné na WWW: <<http://www.ustrcr.cz/cs/braitto-josef-silvestr-maria-14-6-1898>>.).

²⁷ Pozn. Benedikt XV., vlastním jménem Giacomo Marchese della Chiesa (21. září 1854 Janov – 21. ledna 1922), zvolen papežem byl 3. září 1914. (Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*, Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 172.).

²⁸ Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 173.

do katolických novin „Čech“ (od roku 1932 týdeník) v ČSR, kam zasílal články o úmrtí Benedikta XV. a o volbě a korunovaci nového papeže Pia XI.²⁹

1.6 Dokončení studií, vojenská služba, vysvěcení na kněze

Rok 1923 byl přelomovým nejen pro J. J. Bouze, ale pro celou rodinu Bouzovu. V hlavním zdroji, rodinné kronice, se dozvídáme, že otec Josef Bouz byl penzionován v hodnosti inspektora Stráže bezpečnosti I. třídy. V Kácově, rodišti českobudějovického biskupa Jana Valeriána Jirsíka, zakoupil parcelu a rozhodl se postavit rodinný domek. Kácov se stal nejen novým domovem rodiny Bouzů, ale i místem, kde někteří mají a budou mít své místo posledního odpočinku.

V říjnu 1923 narukoval J. J. Bouz do divizní nemocnice č. 1 v Praze II, na Karlově náměstí, kde pobyl jen 9 dnů. Po propuštění na trvalou dovolenou se připravoval k závěrečným zkouškám a k vysvěcení na kněze. Podle tehdejších československých zákonů byla běžná vojenská služba 18 měsíců se zbraní – pro kněze byla vojenská služba zkrácena na 3 měsíce beze zbraně (pokud vůbec byli povoláni).³⁰

Dne 27. října 1923 absolvoval J. J. Bouz zkoušku u konzistoře v Praze před kancléřem Dr. Hrubíkem. O den později složil v Olomouci zkoušku v klášteře, a obratem se téhož dne navrátil do Prahy, kde započal exercie (duchovní cvičení) před vysvěcením. Podjáhenské svěcení přijal J. J. Bouz 1. listopadu 1923 v chrámu Páně sv. Jiří na Hradčanech od pražského světícího biskupa Dr. Antonína Podlahy. Následný den byl superarbitrován v Újezdských kasárnách na Smíchově. Trvale byl propuštěn z vojenského svazku ke dni 27. listopadu 1923. Jáhenské svěcení přijal 4. 11. 1923, a dne 11. listopadu 1923 byl slavnostně vysvěcen na kněze v kapli arcibiskupského semináře v Praze od pražského arcibiskupa ThDr. Františka Kordače. Jiljí Maria Bouz, člen řádu kazatelského, se stal knězem. První mši svatou celebrou v chrámu Páně sv. Jiljí v Praze dne 18. listopadu 1923, druhou mši svatou celebrou o týden později v kostele sv. Archanděla Michaela v Podolí. V Olomouci celebrou mši svatou dne 8. prosince 1923.³¹

²⁹ Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 172.

³⁰ Srov. NĚMEC, D. *Vývoj české dominikánské provincie v letech 1905–1948*. (Licenciátní práce). Wrocław: Papiieski Fakultet Teologiczny, 1996. XIII + 176 s.

³¹ Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 185–186.

2. Jiří Jiljí Bouz – třeboňský teolog a učitel

V této kapitole se věnujeme příchodu J. J. Bouze na Třeboňsko, jeho aktivitám v církevní oblasti, v kultuře, pedagogice a vzdělávání mládeže, členství ve spolcích a organizacích.

Ze dvou zdrojů, a to z kněžské matriky³² a současně ze zápisu ve farní kronice ze dne 17. července 1924, se dozvídáme o příjezdu Jiřího Jiljího Bouze do Třeboně, kde byl ustanoven kaplanem.³³ Od 1. září 1924 vyučoval náboženství na obecných školách v Branné a Domaníně. Několik týdnů vyučoval i ve Staré Hlíně. Výše ročního honoráře Jiřího Jiljího Bouze, čtvrtého kaplana v Třeboni, byla v prosinci roku 1926 stanovena výměrem ve výši 8.208 Kč.³⁴ Abychom dokázali nelehké hmotné podmínky nově nastoupivšího kaplana, uvádíme níže ceny potravin v roce 1926.³⁵ J. J. Bouz působil v Třeboni společně s bratrem Václavem Alešem Bouzem, který byl již kaplanem při dominikánském domě od 22. listopadu 1923, společně s děkanem a administrátorem P. Ignácem Hykedem a pozdějším děkanem Janem Jordánem Dostálem.

Jiří Jiljí Bouz byl velice oblíbeným, což dokazuje členství v několika spolcích. Z rodinné kroniky se dozvídáme, že např. 8. listopadu 1924 byl přijat za člena Jednoty čsl. orla v Třeboni a od 2. 1. 1925 se stal činným členem Sdružení katolických rodičů a přátel křesťanské výchovy.³⁶

2.1 Dominikáni v Třeboni, zrušení dominikánského domu a sekularizace

Řeholní dům v Třeboni s kostelem sv. Jiljí vznikl de iure 31. srpna 1925 po souhlasu příslušných římských kongregací. Dominikáni se aktivně zapojili do veřejného života. Prvním řádným představeným byl P. Ignác Hykede, který byl

³² Srov. Biskupství českobudějovické, Biskupská 132/4, České Budějovice, fond Kněžská matrika č. II.

³³ Srov. Římskokatolická farnost Třeboň. *Pamětní kniha děkanského Chrámu Páně sv. Jiljí v Třeboni 1903–2001*, číslování stránek neuvedeno.

³⁴ Státní oblastní archiv (dále jen SOA) Třeboň, fond Biskupský archiv (dále jen BA) České Budějovice (dále jen) ČB, karton č. 1041, sign. I-G-8-e-386, Třeboň, 1907-1945, 1. a 2. díl, s. 72, *Duchovní na jednotlivých farách dle vikariátů, abecedně dle far*.

³⁵ Pozn. „Ceny potravin a potřeb koncem měsíce února 1926 byly tyto: Chléb 1 kg 2,- Kč, mouka 0 3.50, mouka I 3.40, kroupy 3.40, jáhly 3.50, krupice 3.80, rýže 4.60, hrách 4.50, čočka 5.80, žito pražené 3. -, káva 48. -, cukr 5.10, sůl 2.20, cikorie 7.-, slanina 20.-, ceres 15.-, sádlo 16.-, soda 1.20, mýdlo 8.-, otruby 1.40,...“ (Srov. *Obec Starý Bydžov*, [online]. Starý Bydžov: Obec, 2013, [cit. 13. 2. 2013]. Dostupné na WWW: <<http://www.starybydzov.cz/index.php?nid=939&lid=CZ&oid=1487152>>.).

³⁶ Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 193, s. 266.

současně v letech 1929–1934 členem okresního zastupitelstva. P. Jordán Dostál byl v letech 1929–1931 členem okresní osvětové komise.³⁷ J. J. Bouz byl řádně asignován za člena téhož kláštera. V srpnu 1930 byl J. J. Bouz zvolen převorem dominikánského kláštera ve Znojmě.³⁸ Volbu nepřijal a vyjádřil svůj vlastenecký postoj, když v odpovědi sdělil, že „*dává přednost širokému působení mezi lidem českým, nežli v úzkém prostředí kláštera mezi lidem německým*“.³⁹

Na počátku 30. let byly značně vyhrcoené vize života v České dominikánské provincii. První vize kladla důraz na pastorační službu, život ve větším počtu menších komunit, který umožňoval širší záběr apoštolské práce. Druhá vize, kterou preferoval Silvestr Braitto, přítel Jiřího Bouze, kladla důraz na společný život v silnějších komunitách a důkladnější studium, což se mělo stát vnějším základem pro sice ne tak rozsáhlý, přesto hlouběji zakotvený apoštolát.⁴⁰

Po vizitaci Znojma v r. 1933 navštívil magistr řádu Stanislav Martin Gillet Třeboň a biskupa v Českých Budějovicích, kde ho informoval o záměru zrušení třeboňského kláštera jako právnické osoby (řeholní dům). Důvodem byla malá početnost, kostel nepatřil řádu, zaneprázdněnost duchovní a farní správou. Biskup Šimon Bárta usiloval o záchranu domu v Třeboni, dokonce jednal s minority, ale neúspěšně. Dále se jednalo o tom, že do Třeboně přijdou diecézní kněží. To vyvolalo u některých českých dominikánů nelibost.⁴¹ A nejen u nich. V Třeboni vznikla podpisová akce za zachování řeholního domu. Celá kauza se zpolitizovala, když počátkem května 1934 požadoval vyjádření po magistru řádu lidovecký poslanec Jan Jiří Rückl. Magistr řádu mu odpověděl, že důvody byly čistě náboženské a řeholní, nikoliv politické. Řešení a realizace zrušení byla v pravomoci českého provinciála.⁴²

³⁷ Srov. BUBEN, M. *Encyklopedie řádů a kongregací v českých zemích. III. díl, 1. svazek: Žebravé řády*. Praha: Libri, 2006, s. 124–125.

³⁸ Pozn. Šlo o opakovanou nabídku na místo převora. V roce 1927 prodělal J. J. Bouz komplikovaný akutní zánět slepého střeva a byl operován. Osobně ho navštívil v nemocnici i českobudějovický biskup Msgr. Šimon Bárta. Několikatýdenní rekonvalescenci absolvoval střídavě v dominikánském klášteře ve Znojmě a doma v Kácově. Nabídku na funkci převora ve Znojmě opakovaně odmítl. (Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 213.).

³⁹ BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 200, s. 239.

⁴⁰ Srov. ČERNUŠÁK, T.; PROKOP, A.; NĚMEC, D. *Historie dominikánů v českých zemích*. Praha: Krystal OP, 2001. Kapitola 4. Provincie od počátku třicátých let do konce první republiky, s. 140.

⁴¹ Srov. NĚMEC, D. *Vývoj české dominikánské provincie v letech 1905–1948*. (Licenciátní práce). Wrocław : Papieski Fakultet Teologiczny, 1996. XIII + 176 s.

⁴² Srov. ČERNUŠÁK, T.; PROKOP, A.; NĚMEC, D. *Historie dominikánů v českých zemích*. Praha: Krystal OP, 2001. Kapitola 4. Provincie od počátku třicátých let do konce první republiky, s. 142.

Zánik dominikánského domu v Třeboni se přesto nepodařilo odvrátit. J. J. Bouz byl jmenován 9. 1. 1935 vikářem dominikánského domu v Třeboni. Smrtí Ignáce Hykedeho (11. 5. 1936) se zánik kláštera v Třeboni urychlil. O propuštění z řádu dominikánů požádal J. J. Bouz dne 14. května 1936. Děkanem byl jmenován Jan Jordán Dostál.⁴³ Postupně o propuštění z řádu zažádali děkan J. J. Dostál a Václav Aleš Bouz s tím, že si přáli zůstat členy 3. řádu sv. Dominika a mohli nosit hábit.

Doc. Damián Němec, dr., vedoucí katedry církevního práva Cyrilometodějské teologické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, popisuje průběh vyřízení jejich žádosti ve své licenciátní práci takto: „*V této věci došly z Říma různé odpovědi: nejprve v srpnu 1936 napsal socius magistra řádu Bernard Kuhlmann, že si to magistr řádu nepřeje, poté po podání oficiální žádosti Bouze a Dostála o přijetí do 3. řádu adresovaném magistru řádu, která obsahovala i žádost o povolení užívat dominikánský misál (mešní kniha), breviář (kniha denní modlitby) a hábit, odepsal Bouzovi sekretář magistra řádu, že je třeba, aby žádost adresoval na provinciála, který je oprávněn ho přijmout a povolit mu dominikánský misál a breviář, ne však hábit. Jiljí Bouz pak podal žádost o přijetí do 3. řádu provinciálovi s přiložením listu sekretáře magistra řádu, což provinciála značně překvapilo; žádal po magistru řádu vysvětlení tohoto rozporu i rozporu de iure, neboť podle 14. čl. řehole 3. řádu mohli terciáři při liturgii se souhlasem biskupa nosit hábit, a upozorňoval na to, že zde jde o to, aby v Třeboni zdánlivě vše zůstalo při starém. Magistr řádu odpověděl, že sekretář tím chtěl říci, že zásadně (principialiter) přijímá do 3. řádu provinciál, ale nemění se tím stanovisko, které už dříve zaslal socius Bernard Kuhlmann; magistr řádu si však trvale nepřeje, aby terciáři nosili hábit.*“⁴⁴ Nakonec bylo žadatelům vyhověno v jejich požadavku.

2.2 Kulturní život a výuka náboženství na Gymnáziu v Třeboni a okolí

Bližším studiem historických dokumentů zjišťujeme další aktivity J. J. Bouze (například ve výročních zprávách Gymnázia v Třeboni), které ho popisují jako učitele, člena několika spolků, organizací ve 20. až 40. letech 20. století. Z níže citovaných materiálů je patrné, že byl velice oblíbeným na Třeboňsku.

⁴³ Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 306, s. 321.

⁴⁴ NĚMEC, D. *Vývoj české dominikánské provincie v letech 1905–1948*. (Licenciátní práce). Wrocław: Papieski Fakultet Teologiczny, 1996. XIII + 176 s.

V Třeboni působili další bratři z rodiny Bouzovy, Karel (poštovní úředník), Zdeněk a Stanislav. Společně se podíleli na kulturním životě na Třeboňsku. Karel Bouz na děkanství úspěšně koncertoval na piano, mladší bratr Zdeněk Bouz byl vedoucím tělesné výchovy v Jednotě čsl. orla v Třeboni⁴⁵, kde vedl mládež. Další mladší bratr Stanislav Bouz byl přeložen z dominikánského kláštera do Třeboně jako kuchař.

Z kroniky se dozvídáme, že J. J. Bouz byl umělecky nadaným, věnoval se divadlu, hře na hudební nástroje, zpíval, psal. Od roku 1926 spoluúčinkoval při divadelních představeních pořádaných Jednotou československého orla. Za režie J. J. Bouze bylo v tomto roce odehráno osm her v sále děkanství a ve velkém divadle právovárečného měšťanstva v Třeboni. Na jaře 1929 nacvičil pašijovou hru „Krásné milování“ (účinkoval v roli Krista), která byla velice úspěšná a několikrát se hrála v sousedních městech a vesnicích. Dále nacvičil divadelní představení „Svatý Václav“.⁴⁶

Z výročních zpráv Gymnázia v Třeboni se dozvídáme, že v letech 1928 až 1949 vyučoval J. J. Bouz náboženství na Gymnáziu v Třeboni.⁴⁷ Za výpomocného učitele římskokatolického náboženství na Reálném gymnáziu v Třeboni byl přijat dne 15. ledna 1928 z důvodu nemoci profesora Fr. Eliáška.⁴⁸ Ve farní kronice v Třeboni je však uveden zápis o nástupu na gymnázium dne 11. ledna 1928.⁴⁹ Pro splnění podmínek vyučování musel J. J. Bouz absolvovat dne 26. října 1928 maturitní zkoušku na Reálném gymnáziu v J. Hradci. Klausurní písemnou a ústní zkoušku absolvoval 31. ledna 1929 s výborným prospěchem na biskupské konsistoři v Českých Budějovicích pro vyučování náboženství na školách středních. Se studenty a farníky se na přelomu června a července roku 1929 zúčastnil v Praze Svatováclavských dnů orelstva, veřejného cvičení na stadionu na Strahově. Za člena představenstva záložny Hermes v Třeboni byl J. J. Bouz jmenován dne 30. 7. 1929.⁵⁰ Největším vyvrcholením roku byly slavnosti tisícího výročí smrti sv. Václava, které se konaly 27. září 1929. V chrámu sv. Víta v Praze byly poprvé po převozu z Vídně vystaveny korunovační

⁴⁵ Pozn. Jazyková poradna Ústavu pro jazyk český (obecné pojmenování).

⁴⁶ Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 208, s. 231.

⁴⁷ Srov. FORMÁNEK, J. *100 let Gymnasia v Třeboni, příspěvky k dějinám Třeboně*. Třeboň: MNV Třeboň, 1968, s. 161.

⁴⁸ Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 220.

⁴⁹ Srov. Římskokatolická farnost Třeboň. *Pamětní kniha děkanského Chrámu Páně sv. Jiljí v Třeboni 1903–2001*, číslování stránek neuvedeno.

⁵⁰ Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 232.

klenoty. Dne 6. října 1929 J. J. Bouz uspořádal velkolepý alegorický svatováclavský průvod městem Třeboní.

Z výročních zpráv Reálného gymnázia Třeboň lze dopátrat jednotlivý hodinový týdenní úvazek výuky náboženství J. J. Bouze. Např. ve školním roce 1929 až 1930 P. J. J. Bouz, učitel, člen dominikánského řádu, vyučoval 10 hodin týdně náboženství v 1. až 5. ročníku, byl exhortátorem ústavu (tj. přednášející, autor povzbuzujících promluv ke studentům⁵¹). Současně byl správcem náboženské sbírky. V tomto školním roce byl pořádajícím vedoucím exkurze na Svatováclavskou výstavu, kdy 3. října 1929 se studenty navštívil Prahu.⁵² Dne 1. září 1931 byl jmenován státním profesorem a od 3. září 1934 byl jmenován definitivním státním profesorem.⁵³ Ve školním roce 1931–1932 začal vyučovat na státním československém Učitelském ústavě v Soběslavi a na soukromé občanské škole v Třeboní. Byl současně starostou Jednoty orla v Třeboní a správcem farní knihovny.⁵⁴ V roce 1933 uspořádal výstavu církevního umění u příležitosti 10 let působení dominikánů v Třeboní, kterou navštívil českobudějovický biskup Šimon Bárta.⁵⁵ Současně uspořádal pro farníky z Třeboně a okolí šestnáctidenní autokarový výlet do Říma a Neapole. V tomto roce se stal „starostou Jednoty „Orla“ v Třeboní“.⁵⁶

Z rodinné kroniky máme k roku 1935 odkaz, že v květnu byl J. J. Bouz zvolen na valné hromadě župním vzdělavatelem Jihočeské orelské župy J. V. Jirsíka v Českých Budějovicích.⁵⁷ Dne 1. června 1935 složil řidičskou zkoušku v Č. Budějovicích. Patřil mezi jedny z prvních kněží, kteří vlastnili osobní automobil. Nejen z důvodu odborných kompetencí, ale i z důvodu vlastnictví automobilu byl v roce 1947 pověřen vedením

⁵¹ Srov. FIALA, J., Rektoři olomoucké univerzity v letech 1573–1860. *Žurnál UP, týdeník* [online]. Univerzita Palackého, Olomouc, 2007, č. 7, ročník 17., s. 6., poslední aktualizace 25. 2. 2013, [cit. 5. 1. 2013]. Dostupné na WWW: <<http://www.upol.cz/fileadmin/zuparchiv/XVII/cislo07.pdf>>.

⁵² Srov. Gymnázium Třeboň, *Výroční zpráva reálného gymnasia v Třeboní. Školní rok 1929–30.*, Třeboň: Knihtiskárna „Družstvistisk“, 1930, s. 9, s. 12.

⁵³ Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 302.

⁵⁴ Srov. Gymnázium Třeboň, *Výroční zpráva reálného gymnasia v Třeboní. Školní rok 1931–32.* Třeboň: Knihtiskárna „Družstvistisk“, 1932, s. 9.

⁵⁵ Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 285.

⁵⁶ Gymnázium Třeboň, *Výroční zpráva reálného gymnasia v Třeboní. Školní rok 1933–34.* Třeboň: Knihtiskárna „Družstvistisk“, 1934, s. 3.

⁵⁷ Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 308.

diecéze k vypracování „Zprávy o zajištění církevního majetku v pohraničí českobudějovické diecéze podle stavu v říjnu roku 1947“.⁵⁸

Vraťme se k výročním zprávám ze školního roku 1934–1935, v kterých můžeme mapovat výuku a členství J. J. Bouze v dalších organizacích. Jakožto učitel náboženství na Gymnáziu v Třeboni vyučoval celkem 17 hodin týdně, byl exhortátorem ústavu. Dále vyučoval na Učitelském ústavě v Soběslavi. Byl vzdělavatelem orelské župy Jirsíkovy v Českých Budějovicích, správcem farní knihovny.⁵⁹ Od roku 1935 byl J. J. Bouz místopředsedou Lidového hospodářského družstva a jednatelem Sdružení katolických rodičů.⁶⁰ Z nepublikovaného pramenu, rodinné kroniky, se dozvídáme, že koncem června r. 1935 se konal 1. celostátní sjezd katolíků v Praze, kterého se zúčastnili biskupové kardinálové a zástupce sv. Otce Pia XI., kardinál J. Verdiér. Na Strahovském stadionu se uskutečnila pontifikální mše za účasti více jak čtvrt milionu lidí.⁶¹ Zúčastnila se i rodina Bouzových.

Kronika Gymnázia Třeboň (deponovaná v SOkA Jindřichův Hradec) je jedním z dalších informačních zdrojů o působení J. J. Bouze ve školství. Konkrétně ve školním roce 1939–1940 vyučoval náboženství na další měšťanské škole v Třeboni.⁶² Výuka na gymnáziu od roku 1942 probíhala v Lomnici nad Lužnicí. Budova Gymnázia v Třeboni byla zabrána pro německou leteckou školu.

Z rodinné kroniky jsme informováni, že v listopadu 1942 byl krátce zatčen bratr Václav Aleš Bouz. Po výsledku byl propuštěn na svobodu. Opětovně byl zatčen 19. ledna 1943, vězněn a deportován do Osvětimi, kde zemřel mučednickou smrtí dne 2. dubna 1943.⁶³ Tato událost hluboce zasáhla celou rodinu, hlavně J. J. Bouze, který několik let pátral po informacích o osudu a posledních dnech života bratra Václava

⁵⁸ Srov. AMBROŽ, P. *Českobudějovičtí kapitulní vikáři v dobách totalit*. České Budějovice, 2008. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra církevních dějin a patristiky. Vedoucí práce doc. ThLic. PaedDr. Martin Weis, Th.D., s. 54.

⁵⁹ Srov. Gymnázium Třeboň. *Výroční zpráva reálného gymnasia v Třeboni. Školní rok 1934–35*. Třeboň: Knihtiskárna „Družstvistisk“, 1935, s. 9.

⁶⁰ Srov. Gymnázium Třeboň *Výroční zpráva reálného gymnasia v Třeboni. Školní rok 1935–36*. Třeboň: Knihtiskárna „Družstvistisk“, 1936, s. 3.

⁶¹ Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 309.

⁶² Srov. Státní okresní archiv (dále jen SOkA) Jindřichův Hradec (dále jen JH), fond Gymnázium Třeboň, kniha č. 11, inv. č. 11, *Kronika ústavu Státního reálného gymnasia v Třeboni (1939–1957)*, bez uvedení číslování stran.

⁶³ Textová příloha č. I.

(výpovědi svědků). Špatná strava, nervové a fyzické vypětí se významně podepsaly na zhoršení zdravotního stavu J. J. Bouze v květnu 1943.⁶⁴

Až ve školním roce 1946–1947 se výuka na gymnáziu vrátila do Třeboně, kde J. J. Bouz působil stále jako profesor náboženství na Státním reálném gymnáziu v Třeboni. V roce 1947 mu byla udělena důtka zemskou školní inspekcí za to, že byl iniciátorem akce, aby se žactvo neúčastnilo nedělní národní směny mládeže (den Boží). Letáky rozdával v říjnu 1947 vedlejší učitel náboženství P. Jindřich Straberger, kterému byla udělena též důtka a k 31. 12. 1947 byl zproštěn výuky náboženství na této škole. K závěru roku 1947 se váže ještě jedna podstatná informace. Českobudějovický biskup Josef Hlouch⁶⁵ jmenoval J. J. Bouze asesorem.⁶⁶ To si lze ověřit i prostřednictvím výroční zprávy z let 1947–1948,⁶⁷ kde je uvedeno, že J. J. Bouz byl přisedícím biskupské konzistoře, vyučujícím profesorem v Třeboni a v Soběslavi, jednatelem Spolku pro podporování chudých studujících, správcem farní knihovny, náboženské sbírky.⁶⁸ Jednu z posledních dostupných informací o působení J. J. Bouze ve školství nalezneme v Kronice ústavu Státního reálného gymnasia v Třeboni, kde je v září 1949 uveden zápis, že „P. Jiljí Bouz nemá žádných hodin náboženství na gymnasiu“.⁶⁹

⁶⁴ Srov. SOKA JH, fond Gymnázium Třeboň, kniha č. 11, inv. č. 11, *Kronika ústavu Státního reálného gymnasia v Třeboni (1939–1957)*, bez uvedení číslování stran.

⁶⁵ Pozn. **Biskup ThDr. Josef Hlouch** udržoval s celou rodinou Bouzových velice přátelské vztahy. (Obrazová příloha č. VII.). ThDr. Josef Hlouch byl v létě 1947 jmenován papežem Piem XII. za českobudějovického biskupa (25. 6. 1947). V roce 1949 byl biskup izolován a zakázán mu byl oficiální styk s ostatními duchovními, od 25. 5. 1950 byl internován v biskupské rezidenci, prakticky mu bylo znemožněno řízení diecéze. V letech 1950–1968 nemohl vykonávat úřad. Opětovně se ujal úřadu 9. 6. 1968. V době normalizace byl pronásledován režimem, zemřel 10. 6. 1972. (Srov. WEIS, M. *Svědectví dokumentů: (Katolická církev v materiálech jihočeských archivů let 1949–1976)*. České Budějovice: Jih, 2009, s. 59.).

⁶⁶ Pozn. **Asesor** – přisedící biskupské konzistoře s hlasovacím právem. Kanovníci a asesori tvoří konsistoř, jejímž usnesením se musí biskup řídit. V pořadí diecézního kněžstva jsou asesori za kanovníky, před vikáři, profesory semináře a všemi ostatními. Skutečně s biskupem řídí diecézi. Biskup ocenil práci, námahu a oběti J. J. Bouze, které pro Církev a diecézi vykonal. Projevená důvěra od biskupa ho velice posílila v době, kdy jeho zdravotní stav byl velmi vážný. (Obrazová příloha č. VI. Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 497.).

⁶⁷ Pozn. Z přehledu dějin ústavu je patrné, že název školy v té době byl psán malými písmeny. V letech 1903–1929 to bylo státní vyšší gymnasium s povinným kreslením v nižších třídách. V letech 1929–1942 byl název státní reálné gymnasia v Třeboni, v letech 1942–1945 reálné gymnasium v Lomnici nad Lužnicí, a v letech 1945–1948 státní reálné gymnasium v Třeboni. (Srov. Gymnázium Třeboň. *Výroční zpráva státního reálného gymnasia v Třeboni za školní rok 1947–1948*. Třeboň: Knihtiskárna Jana Petříka, 1948, s. 6.).

⁶⁸ Srov. Gymnázium Třeboň. *Výroční zpráva státního reálného gymnasia v Třeboni za školní rok 1947 až 1948*. Třeboň: Knihtiskárna Jana Petříka, 1948, s. 7, s. 15.

⁶⁹ SOKA JH, fond Gymnázium Třeboň, kniha č. 11, inv. č. 11, *Kronika ústavu Státního reálného gymnasia v Třeboni (1939–1957)*, bez uvedení číslování stran.

3. Jiří Jiljí Bouz – oběť a vězeň komunistického režimu

V této části se věnujeme konci výuky náboženství J. J. Bouze, příčinám obou jeho zatčení, soudnímu procesu, uvěznění a opětovnému propuštění ho na svobodu. Dále vzpomínám pamětníkům, návštěvou Kanady a pronásledováním J. J. Bouze Státní bezpečností (dále jen StB).

3.1 Charakteristika doby

Po 2. světové válce nastal brzký nástup komunistického bezpráví, což přineslo utrpení mnoha církevním hodnostářům a obyčejným lidem. Historik Václav Vaško konstatuje ve studii *Církev v ohrožení totality*, že působení komunistické totality započalo po skončení 2. světové války. Komunisté ovládli odbory a různé profesní svazy, infiltrovali do politických stran s destabilizačním cílem. Systém politické plurality byl nahrazen tzv. „Národní frontou“. Komunisté obsadili důležitá ministerstva vnitra a informací. *„Glosa z té doby: „Komunisté neměli sice v rukou všechnu moc, ale k tomu, aby ji získali, měli to nejdůležitější – monopol ‘pravdy’ a ‘bezpečnosti’.“⁷⁰*

Jedním z hlavních úkolů komunistů bylo podmanit si církev pod jejich kontrolu. Za tímto účelem ustanovili dne 10. 6. 1949 tzv. „Katolickou akci“, tedy hnutí tzv. „pokrokových katolíků“. Cílem bylo nahradit biskupy v jednání se státem, omezit práva církve. Biskupové reagovali pastýřským listem „Hlas biskupů a ordinářů věřícím v hodině velké zkoušky“. Obsahem listu bylo, že si přejí spravedlivou dohodu se státem, ale ta není možná, když stát zasahuje svojí mocí do církevních a náboženských záležitostí: *„za účasti suspendovaných kněží a neinformovaných laiků tvoří se proti biskupům nepravá Katolická akce, která má vnést zmatek mezi věřící a znemožnit biskupům hájit svobodu a práva církve. Prohlásili jsme a znovu prohlašujeme, že tato nepravá Katolická akce je hnutí rozkolné a každá účast na něm a spolupráce musí být stíhána církevními tresty.“* Svatý stolec reagoval na situaci tím, že koncem června 1949 vydal exkomunikační dekret, kterým zakazoval všem katolíkům na celém světě členství v komunistických stranách z důvodu jejího materialistického, ateistického a protikřesťanského hlásání světového názoru.⁷¹

⁷⁰ VAŠKO, V. *Církev v ohrožení totalitami*. In: *Teologické texty.cz* [online]. Praha: Teologické texty, časopis pro teoretické a praktické otázky teologie, 2003, č. 2., ročník 14., s. 47, [cit. 2013-01-05]. ISSN 0862-6944. Dostupné na WWW:<<http://www.teologicketexty.cz/casopis/2003-2/Cirkev-v-ohrozeni-totalitami.html>>.

⁷¹ Tamtéž, s. 46.

3.2 Rok 1948, rok několika výročí a poroby národa

Charakteristiku doby, náladu a pocity nejen rodiny Bouzů vystihuje úvod zápisu z roku 1948 v Kronice rodu Bouzova. „*Před sto lety 1848 byla zrušena robota. V úterý 24. února t. r. upadli jsme znovu do roboty vlastních lidí z národa – komunistů – kteří poslouchající rozkazů z Moskvy SSSR zmocnili se násilím vlády. (...) Vláda byla z 80 % komunistická doplněná zrádci strany lidové, nár. socialistické a demokratické strany. Ozbrojené závodní milice obsadili všechny úřady a veřejné budovy, ulicemi projížděly tanky a obrněná auta. 28. února byly rozpuštěny odbory mládeže při straně lidové a nár. socialistické, tělocvičná jednota „Orel“, katolický skauti. Zastaveno vydávání katolických časopisů. Přední vůdcové strany lidové a nár. socialistické uprchli zase za hranice, aby zachránili svoji svobodu a životy.*“⁷²

V dubnu 1948 vykonal k oboustranné spokojenosti biskup Josef Hlouch generální vizitaci v Třeboni, a 5. května inspekci u profesora J. J. Bouze na Gymnáziu v Třeboni. V listopadu oslavil J. J. Bouz 25. stříbrné kněžské jubileum, ke kterému se v kronice vztahuje tento zápis: „*(...) Třicet let v životě národa je doba nedlouhá, ale někdy tak naplněná událostmi, že staletá období jiná se při srovnávání zdají, jako by se v nich nic nedělo. Ani v životě lidském není třicet let věk vysoký, říkáme třicátníkům, že mají život před sebou. A přece, jaké změny od r. 1918 do r. 1948! Všichni Češi, starší třicet let se narodili v císařství Rakousko-Uherském, prožili své dětství v dospívání v první republice, pamatují se na hrozné události r. 1938, vzpomínají na 15. březen 1939 – na tak zvaný Protektorát – na druhou světovou válku – na odboj – na utrpení celého národa pod surovým útiskem Němců – na květnovou revoluci a na slavný příchod našich osvoboditelů v r. 1945, ale také nezapomenou na únor t. r., kdy luza ulice zmocnila se vlády a nastala nová svoboda bez Boha a proti Bohu – bolševictví. A bez Boha svoboda? Kdo má právo mluvit o svobodě? Jestliže není Bůh uznán za nejvyššího Pána, kdo má právo poroučeti? Pak je jen svoboda zla, za níž jdou zříceniny, zkáza a krev, jak jsme toho svědky. Svoboda je nejzácnější dar lidské přirozenosti a proto, že je tak vzácná tolik se v dnešní době falšuje. Kéž by nám Panna Maria, do jejíhož měsíce spadá naše osvobození, vyprosila u Boha svobodu pravou, svobodu synů Božích a svého národa.*“⁷³

⁷² BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 500–502.

⁷³ Tamtéž, s. 507.

Jedním z posledních zápisů v kronice je odkaz na první adventní neděli, kdy byly v Třeboni opětovně vysvěceny dva nové zvony – Maria a Václav – za účasti biskupa ThDr. Josefa Hloucha, 11 kněží a Jiřího Jiljího Bouze.⁷⁴

3.3 Konec výuky náboženství, emigrace části rodiny, pronásledování

Situace se v ČSR v roce 1949 zhoršovala, připravovaly se první politické procesy. Z rodinné kroniky se k tomuto roku váže zápis o emigraci bratra Jana Bouze ze Strakonice.⁷⁵ J. J. Bouz si byl vědom následků emigrace bratra na celou rodinu, ale emigraci podpořil společně s bratrem Zdeňkem Bouzem ze Strakonice.

Pronásledování J. J. Bouze Státní bezpečností započalo během několika následujících měsíců. Z archivních dokumentů se dozvídáme, že nejprve rozhodnutím ONV Třeboň byl J. J. Bouz vyloučen z vyučování náboženství na všech školách (Usnesením předsednictva OAV NF, z ONV Třeboň ze dne 10. září 1949).⁷⁶ Důvodem bylo údajné uvádění žáků v omyl nesprávným výkladem historických skutečností. „*Tak např. vykládal, že M. Jan Hus byl nevzdělanec, že svojí činností způsobil českému národu nedozírné škody apod. Tímto činem P. Jiljí Bouz ukázal jasně, že se nehodí za učitele v našich školách, neboť takovýmto působením je vnášen do myšlení žactva zmatek a je podřívána důvěra v pravdivost výkladů české historie ostatním učitelstvem.*“⁷⁷

3.4 J. J. Bouz – první zatčení StB v Č. Budějovicích a prezidentská amnestie

Po roce 1948 se KSČ snažila upevnit moc ve státě a získat kontrolu nad církví. Učinila několik kroků, jako bylo zřízení Státního úřadu pro církevní záležitosti v ČSR v roce 1949 pod vedením ministra spravedlnosti Alexeje Čepičky. Jednotlivé Komise pro církevní záležitosti byly zřízeny při Ústředním akčním výboru Národní fronty.

Církevní oddělení se zaobírala evidencí kádrových materiálů duchovních, shromažďovala kompromitující materiály na vytipované nepohodlné církevní

⁷⁴ Tamtéž, s. 508.

⁷⁵ Pozn. **Jan Bouz** emigroval 22. května 1949 s celou rodinou (4 děti ve věku 5,5 až 12 let). Z Lenory vyšli za vytrvalého deště večer, za hranice se dostali po nočním bloudění v šumavských lesích, močálech, v půl čtvrté ráno, kdy spatřili první lidské obydlí. V Strakonících zanechal Jan Bouz plně vybavený dům, vlastní drogerii se zbožím, vše v hodnotě 873.000 Kčs. (Tamtéž, s. 514.).

⁷⁶ Biskupství českobudějovické, Biskupská 132/4, České Budějovice, fond Personalia, *Osobní složka P. Jiřího Jiljího Bouze*.

⁷⁷ Obrazová příloha č. VIII.

hodnostáře. Duchovní se stali zaměstnanci státu. Na okresech a krajích působili ve vedení komisí církevní tajemníci, kteří rozhodovali o osudech jednotlivých kněží, jakožto prodloužená ruka Státní bezpečnosti v tehdejší ČSR.⁷⁸

Církev se připravovala na budoucí teror v Československu. Papež Pius XII. si byl vědom situace ve světě (hl. v tehdejší komunistickém bloku). Proto udělil v listopadu 1948 privilegia církvi, že v případě jejího pronásledování mohla zřídit alternativní hierarchii, tajné studium teologie, tajná kněžská svěcení, celebrování mší bylo povoleno za ztížených vězeňských podmínek, pod označením tzv. „mexických fakult“, tedy po vzoru pronásledování církve v Mexiku.⁷⁹

Sledujme, jak byla osobní charakteristika duchovních pečlivě každý rok několikrát zpracovávána v situačních zprávách církevních tajemníků ONV na Třeboňsku.⁸⁰

Z archivních listin se dozvídáme, že v pondělí 19. září 1949 byl v devět hodin ráno J. J. Bouz zatčen na děkanství v Třeboni (provedena prohlídka), v jedenáct hodin byl odvezen StB do Č. Budějovic. Vyslýchán byl za to, že opsal a vyvěsil pastýřský list z pověření děkana J. J. Dostála.⁸¹ Dále bylo J. J. Bouzovi sděleno obvinění, že četl pastýřský list, účastnil se podpisové akce proti vzniku „Katolické akce“ (založena 10. června 1949 v Praze). V rodinné kronice je uveden zápis, že „(...) v pondělí 17. října 1949 informoval Vatikánský rozhlas, že v ČSR byli zatčeni neohrožení kněží. Děkan Střeleček z Lišova, profesor Bouz z Třeboně a 20 dalších kněží“.⁸² Státní úřady spatřovaly v jejich jednání protistátní činnost. Katolická akce byla snaha režimu odtrhnout církev od Říma a udělat z ní jakousi „národní církev“.⁸³

Porovnejme, jak bylo zatčení J. J. Bouze popsáno v hlášení za 37. týden kultové komise ONV Třeboň datované dne 17. září 1949.⁸⁴ Údajně se prý „sám 19. září⁸⁵ o 18. hodině na stanici SNB v Třeboni dostavil profesor Jiljí Bouz a uvedl, že v neděli večer asi o 18. hod. k němu přišel neznámý muž (popis neuvedl) a dotazoval

⁷⁸ Srov. VAŠKO, V. Církev v ohrožení totalitami. In: *Teologické texty.cz* [online]. 2003, č. 2., ročník 14., s. 47, s. 48. [cit. 5. 1. 2013]. Dostupné na WWW: <<http://www.teologicketexty.cz/casopis/2003-2/Cirkev-v-ohrozeni-totalitami.html>>. ISSN 0862–6944.

⁷⁹ Tamtéž.

⁸⁰ Srov. SOA Třeboň, fond Jč KNV České Budějovice, karton č. 88, sign. 370.4, *Krajské církevní komise*.

⁸¹ Obrazová příloha č. IX. opisu – Dekret o tzv. katolické akci, dekret Svaté stolice z 28. srpna 1949.

⁸² BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 518.

⁸³ Srov. VAŠKO, V. *Dům na skále. 2, Církev bojující: 1950 – květen 1960*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007, s. 313.

⁸⁴ Srov. SOA Třeboň, fond Jč KNV České Budějovice, karton č. 86, sign. 370.4, Třeboň 12, *Hlášení a zápisy kultové komise ONV Třeboň, 17. září 1949*.

⁸⁵ Pozn. nesoulad s uvedenou datací v dokumentu.

se na děkana Střelečka z Lišova. Chtěl zjistit, kde je zavřen, aby mu mohl pomoci z vězení na svobodu. V odpoledních hodinách byl Bouz zatčen.“ Dále je ve zprávě pokračováno, citují: „Zatčení obou nevzbuzuje žádného pobouření, právě naopak souhlas, jedině v obcích okolo Lišova je znát jakási účast se zatčeným Střelečkem.“⁸⁶

Ve vazbě příslušník StB dne 28. října 1949 doporučil J. J. Bouzovi, aby si podal písemnou žádost o amnestii prezidentu republiky, což udělal. Celkem byl sedm týdnů vězněn v budově Krajského soudu v Českých Budějovicích.⁸⁷

V listopadu 1949 byla vyhlášena prezidentská amnestie. Někteří duchovní byli propuštěni na svobodu. J. J. Bouz byl propuštěn 8. listopadu 1949. SNB a StB jej nepřestala sledovat. Ve vzpomínkách na pobyt ve vězení píše následující. „Tušil jsem, že po propuštění na amnestii asi nebudu dlouho se těšit na svobodě.“⁸⁸

Referent Otakar Sotona z kultového oddělení KNV v Č. Budějovicích popsal stav doby po propuštění J. J. Bouze ve vyjádření k amnestii duchovních ze dne 11. listopadu 1949 takto: „(...) Pan profesor Bouz, který byl amnestován z vyšetřovací vazby, se i při rozmluvě s různými občany vyslovuje pochvalně o době, jež trávil ve vazbě. Vypráví, jak s ním bylo slušně nakládáno, že i lékař u něho byl, že dostal i své potřebné injekce i lékařskou prohlídku. Doposud nebylo zachyceno jedno slovo zášti neb nějakého vzteku. (...) je to sice takový inteligentní reakčník, který by potřeboval dostat řádně na frak, ale je to opravdu lepší, když může lidem vyprávět, jak se s lidmi u nás zachází a je vidět, že toto pěkné zacházení na něho zapůsobilo a jistě si nyní dá pozor.“⁸⁹

Kupříkladu v Seznamu duchovních církve římsko-katolické, okr. Třeboň, ze dne 14. listopadu 1949 je uvedeno následující u Bouze Jiljí: „(...) Je konsistorním radou biskupské konsistoře budějovické. Profesor náboženství. Je to bývalý jesuita, úlisný, nebezpečný člověk. Jeho poměr k našemu zřízení jest taktéž úlisný. Je příliš oddán Vatikánu. Reakční.“ Dále v Seznamu duchovních okr. Třeboň, s nimiž bylo vedeno správní řízení, je uvedena pokuta 5.000 Kčs, kterou J. J. Bouz, profesor náboženství

⁸⁶ SOA Třeboň, fond Jč KNV České Budějovice, karton č. 86, sign. 370.4, Třeboň 12, *Hlášení a zápisy kultové komise ONV Třeboň, 17. září 1949.*

⁸⁷ Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 518.

⁸⁸ BOUZ, J. *Vzpomínky z let 1950–1953*. Nepublikovaný strojopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 1.

⁸⁹ SOA Třeboň, fond Jč KNV České Budějovice, karton č. 86, sign. 370.4, Třeboň 12, inv. č. 177, *Hlášení a zápisy kultové komise ONV Třeboň, listopad 1949.*

v Třeboni, nezapltil. Ve spisu pro okresní velitelství SNB není prý uvedeno, zdali i tato pokuta je amnestována.⁹⁰

V Seznamu nejreakčnějších kněží v kraji českobudějovickém za okres Třeboň se dozvídáme, že: „(...) *Dostál Jan* (pozn. autora, nad jeho jménem dopsáno jméno Jiljí) *nar. 18. února 1892, v N. Dvorech, okres Olomouc, studie gymnasium a theol. ústav v Olomouci, děkan v Třeboni. Bývalý řádový kněz, vyučoval v Třeboni náboženství, ale pro reakčnost a vystupování proti lidově demokratickému zřízení byl zbaven vyučování. Oblíbenec biskupa, pravděpodobně spojka mezi biskupem a kněžími, vystupuje vždy proti KSČ. Je z nejhorších a nebezpečnějších reakčních kněží.*“⁹¹

Lze vážně spekulovat o tom, že v „charakteristice duchovních“ bylo zaměněné hodnocení Jiljího Bouze za Jana Dostála. Vede nás k tomu další charakteristika Jordána Dostála v kádrovém hodnocení ve shora citovaném *Seznamu duchovních církve římsko-katolické, okresu Třeboň, ze dne 14. 9. 1949*, kde je uvedeno u Dostála Jordána, že „*je lhostejný, má zaostalé náboženské názory. O kostel se mnoho nestará, raději sedlačí. Je proti marxismu. Má raději biskupa než stát.*“⁹²

Nutno zdůraznit, že bylo otázkou času, kdy budou vytipovaní duchovní uvězněni. Tzv. „Akce K“ v r. 1950 byla pečlivě připravená tehdejší KSČ na likvidaci klášterů a duchovních. Pak následovala v r. 1950 tzv. „Akce VŽK“, vyklizení ženských klášterů, zabavení majetku a likvidace tzv. „třídních nepřátel“.⁹³

Státní bezpečnost hledala jakékoliv záminky. Postačilo nashromáždit několik kompromitujících vykonstruovaných materiálů prostřednictvím kultového oddělení a zpracovaných zpráv církevních tajemníků, včetně udání od občanů.

Z archivních dokumentů vyčteme, že P. Jiljí Bouz a děkan Jan Dostál odmítli podepsat pozdravný telegram u příležitosti sjezdu vlasteneckých duchovních (pořádán 7. 5. 1950 v Hořicích v Podkrkonoší), dále že nepodepsali rezoluci o boji v Korei.⁹⁴

Ze zpráv je patrné, že jsou lidé ve farnosti zastrašováni. Postupně klesal počet věřících na bohoslužbách vedených J. J. Bouzem. Odkazují níže např. na *Zprávu*

⁹⁰ SOA Třeboň, fond Jč KNV, karton č. 88, sign. 371.2, *Osobní a služební záležitosti duchovních, obsazování farností, kádrové záležitosti, školení, 1932–1948, 1949, 1950.*

⁹¹ Tamtéž.

⁹² Tamtéž.

⁹³ Srov. AMBROŽ, P. *Českobudějovičtí kapitulní vikáři v dobách totalit*. České Budějovice, 2008. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra církevních dějin a patristiky. Vedoucí práce doc. ThLic. PaedDr. Martin Weis, Th.D., s. 84, s. 86.

⁹⁴ Srov. SOA Třeboň, fond Jč KNV, karton č. 86, sign. 370.4., inv. č. 177, *Hlášení a zápisy kultové komise ONV Třeboň, červenec 1950.*

o průběhu Velikonoc v Třeboni z roku 1950, (ponechávám pravopisné a gramatické chyby).⁹⁵ „Průběh velikonoc – Třeboň. Na velký pátek měl před Božím hrobem ve večerních hodinách ~~kázání~~ litanie a proslov profesor Bouz. Mezi tím, co vyzýval k modlení atd., řekl, že se věřící mají modlit za pana biskupa a že mu mají svoji modlitbou ulehčit jeho těžkou práci a pomoci mu při splnění velikého úkolu, před který byl postaven. Slovo velikého řekl s pořádným důrazem a ihned po vybídnutí, aby věřící se přišli pomodlit ještě jednou k Božímu hrobu a to v noci, odešel. Věřící, když odcházeli z kostela, nápadně se pozastavovali nad tímto vyslovením a vykládají si to v tom smyslu, že se biskup modlí za ně, aby je Bůh uchránil od všeho zlého. Je to sice ironie, ale je to skutečnost. Bouz velmi často ve svých promluvách a kázáních mluví o pronásledování církve, vyzývá věřící, aby si svoji svatou církev chránili, atd. Prostě těmito slovy zneklidňuje lid a záměrně chce tím docílit, aby si lid namluvil, že je církev pronásledována.

Z velkého pátku na bílou sobotu, byl kostel po celou noc otevřen a lidé se chodili celou noc modlit k Božímu hrobu.

Na velikonoční neděli měl bohoslužby prof. Bouz, který také kázal o míru. Jeho kázání však nevyznělo tak jak jsme potřebovali, ale bylo zaměřeno plně na způsob kázání, které měl na velký pátek papež v Římě a které musel i profesor Bouz poslouchat, neboť se ve svém kázání zmínil o papeži, který si přeje mnohem více mír, než kdokoliv jiný. V celém svém kázání poukazoval jenom na to, že kdo má v srdci Boha, ten že si mír přeje. Obyvatelstvo typuje Bouze za protivného kněze, který neumí kázat a že by bylo lepší, kdyby do kostela nelezl a na kazatelnu vůbec.

Účast věřících při této bohoslužbě byla větší než loňského roku, ale za to při další bohoslužbě bylo v kostele celkem osm lidí. Ranní byla navštívena jako každou jinou neděli. Mimo mši o deváté nebyla tedy účast větší, naopak velká mše nebyla navštívena vůbec.“ J. J. Bouz po celou postní dobu vypomáhal v okolních farnostech kázáním a svatou zpovědí i přes velké žaludeční potíže a bolesti, z důvodu nedostatku kněží (někteří kněží byli zatčeni StB).

Věnujme se době těsně před zatčením J. J. Bouze, tedy jeho písemnému Oznámení o církevních sňatcích, které bylo zabaveno dne 11. března 1950 v Třeboni. Následně byl

⁹⁵ SOA Třeboň, fond Jč KNV, karton č. 86, sign. 370.4., inv. č. 177, *Hlášení a zápisy kultové komise ONV Třeboň. Hlášení a zápisy kultové komise ONV Třeboň, Zpráva o průběhu Velikonoc v Třeboni, 1950.*

vyslýchán bezpečnostním referátem ONV v Třeboni dne 22. března.⁹⁶ Okresní prokuratura v Třeboni (8. 4. 1950) později předložila soudu opis plakátu (autorem J. J. Bouz) tohoto znění: „*Manželství je veliké tajemství vzhledem ke Kristu a k církvi. Sv. Pavel. Manželství křesťanů je svátost. Každá svátost uděluje, nebo rozmnožuje milost posvěcující. Svátost manželství uděluje zvláštní stavovskou milost, potřebnou k plnění manželských povinností. Manželství, které nebylo požehnáno Bohem, před tváří Církve, není svátost a nedává žádných milostí. Katolíci, kteří nedali svůj sňatek posvětit Bohem, nemohou přijímati sv. svátosti a nemají nároku na katolický církevní pohřeb.*“⁹⁷

Vraťme se k záznamům v kronice, těsně před zatčením J. J. Bouze. V dubnu r. 1950 oslavil Jiří Jiljí Bouz padesáté narozeniny. O den později zemřel generální vikář českobudějovické diecése Msgre. Jan Cais, který posvětil pamětní desku V. A. Bouze v Třeboni v roce 1947. Pohřeb se konal 24. dubna za hojné účasti kněží a věřících i přes zákaz státních úřadů.⁹⁸ Následný měsíc (22. 5. 1950) se J. J. Bouz podrobil výslechu na Krajské státní prokuratuře v Českých Budějovicích. Po výslechu se rozloučil s maminkou a sourozenci a vyhledal JUDr. Jedličku v Praze, který mu přislíbil právní pomoc. Na počátku června mu bylo sděleno obvinění.⁹⁹ Následně mu byl zkonfiskován veškerý jeho majetek finančním referátem ONV Třeboň dne 15. 6. 1950,¹⁰⁰ který byl „(...) 3 starší šaty a boty, trocha prádla, svrchníku a zimníku, hodinek, rádia, cca. 150 knih a vkladních knížek s malými vázanými vklady“.¹⁰¹ Přes prázdniny dokončil J. J. Bouz uspořádání rodinného archivu v Kácově. Zatčen byl 21. srpna 1950.¹⁰²

3.5 J. J. Bouz – druhé zatčení

Nejprve si osvětleme politickou situaci a důvody, proč J. J. Bouz společně s děkanem J. J. Dostálem vyjádřili nesouhlas s novým zákonem, konkrétně o uzavření manželství.

⁹⁶ Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 525.

⁹⁷ Národní archiv Praha, nezpracovaný fond Ministerstvo spravedlnosti – Správa Sboru nápravné výchovy – osobní spis J. Bouz, *Deník v trestní věci Pst/557/50, Or I/VII 51/50, Okresní prokuratura v Třeboni*.

⁹⁸ Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 526.

⁹⁹ Obrazová příloha č. X.

¹⁰⁰ Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 527.

¹⁰¹ BOUZ, J. *Vzpomínky z let 1950–1953*. Nepublikovaný strojopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 1.

¹⁰² Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 528.

Národní shromáždění republiky Československé přijalo 7. prosince 1949 dva zákony, a to o rodinném právu a o matrikách s účinností od 1. ledna 1950. Za platné se považovalo takové manželství, které bylo založeno zákonným způsobem, tedy před příslušným národním výborem. Zákon nezakazoval udělení svátosti manželské před Bohem, knězem a církevním společenstvím, ale k uzavření mohlo dojít až po uzavření manželství zákonným způsobem, tedy nejprve před příslušným národním výborem. Pokud kněz snoubence oddal bez oddacího listu vystaveného národním výborem, vystavoval se trestnímu stíhání. Udělená svátost manželství byla podle státu nepodstatná, protože kněz nesměl snoubence při obřadu oslovovat „ženichu“ a „nevěsto“, jako doposud, ale nově jen „pane“ a „paní“. Kněží to řešili tak, že je oslovovali křestními jmény. Cíl byl jediný. Odpoutat lidi od kostela, kněze od společenství věřících. Tlak byl zesílen stranickými a mládežnickými organizacemi proti církevním svatbám. Pravomoc vystavovat oddací listy měl pouze národní výbor. Zákonitě začalo ubývat svátostně uzavřených sňatků. Pražská Apoštolská internunciatura podala protestní nótu 16. prosince 1949, ale stát ji ignoroval.¹⁰³

Podle katolického učení je manželství jediné a nerozlučné, svátosti manželství musí být požehnáno Božím služebníkem. Církev nemůže nikdy připustit rozvod.¹⁰⁴ Od tridentského koncilu (1545–1563), kdy evidenci narozených, oddaných a zemřelých vedla církev, došlo k revoluční změně v ČSR. Zákonem č. 268/1948 Sb. s platností od 1. 1. 1950 převzal stát vedení matrik z rukou církve do své kompetence.¹⁰⁵

KSČ byla v této době velice silná. Využila vydaného zákazu biskupů z roku 1948, který zakazoval kněžím účast v politickém životě. Komunistům zákaz vyhovoval do té doby, než jej uplatnil arcibiskup Beran na jihočeského duchovního Josefa Plojgara, kterého suspendoval. Plojhar otevřeně spolupracoval s komunisty. Podílel se na tzv. „obrozené“ lidové straně, která byla poslušným nástrojem vůle „vedoucí síly Národní fronty“. Plojhar zastával funkci místopředsedy a později předsedy Československé strany lidové, byl poslancem za lidovce v Národním shromáždění ČSR.¹⁰⁶

¹⁰³ Srov. VAŠKO, V. *Dům na skále. 2, Církev bojující: 1950 – květen 1960*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007, s. 21, s. 23.

¹⁰⁴ Tamtéž, s. 22.

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 23.

¹⁰⁶ Srov. HALAS, F., X. *Fenomén Vatikán: idea, dějiny a současnost papežství, diplomacie Svatého stolce, České země a Vatikán*. Brno: CDK, 2004, s. 595, s. 596.

Nelze opomenout, že tehdejší ČSR patřilo mezi výjimku ve střední a východní Evropě, protože mělo obnovené diplomatické styky se Svatým stolcem. Jelikož byla mezi vítěznými mocnostmi dohodnuta sféra působnosti již během druhé světové války na Jaltě, začala především komunistická strana v rozhodujících okamžicích získávat vedoucí úlohu ve státě, jakožto satelit tehdejšího Sovětského svazu. Podíl viny nesla lidová strana.¹⁰⁷ Diplomaté Svatého stolce byli v Československu vylučováni z jednání o vztazích mezi státem a církví., *Když chargé d'affaires mons. Gennaro Verolino se dvakrát v r. 1948 obrátil na ministerstvo zahraničí s prosbou, aby vyjednávání biskupů se členy Národní fronty bylo přeneseno na základnu ministerstva zahraničí a Státního sekretariátu, byl jeho návrh zamítnut. Vatikán byl označen za nepřátelskou moc a msgre Verolino za nežádoucí osobu. Na základě žádosti československé vlády byl Vatikánem odvolán. Novým nástupcem se stal msgre de Liva, který nebyl uznán jako chargé d'affaires, jakožto pokračovatel nepřátelské politiky Vatikánu byl v březnu 1949 vypovězen, do tří dnů musel opustit republiku. Cílem bylo oslabení biskupů. Diplomatické styky vatikánského zastupitelského úřadu v Československu byly na deset let přerušeny.*¹⁰⁸

J. J. Bouz bedlivě sledoval vnitropolitické a mezinárodní dění. Byl si plně vědom, že bude v nejbližší době zatčen. V žalobě ze dne 24. května 1950 bylo uvedeno, že se Jiří Bouz a děkan Dostál dopustili zločinu proti republice.¹⁰⁹ Důvodem bylo vyvěšení listu v třeboňském kostele proti novému uspořádání sňatků. Děkan J. J. Dostál se skrýval více jak 18 měsíců a 12 dnů před státní bezpečností. Podařilo se mu emigrovat v roce 1953 do Frankenburg a. H. v Rakousku (místo posledního odpočinku).

O zatčení J. J. Bouze ze dne 21. srpna 1950 informovalo Církevní oddělení ONV v Třeboni v *situační zprávě za období od prvního září do 15. září 1950* KNV nadřízené církevní oddělení v Č. Budějovicích a Státní úřad pro věci církevní v Praze.¹¹⁰

3.6 Soudní proces a uvěznění

Státním soudem Praha byl profesor J. J. Bouz odsouzen pro zločin podle § 2 a § 3 zákona číslo 231/1948 Sb. dne 21. 2. 1951, na 2,5 roku odnětí svobody, propadnutí

¹⁰⁷ Tamtéž, s. 593.

¹⁰⁸ Tamtéž, s. 596.

¹⁰⁹ Obrazová příloha č. X.

¹¹⁰ Srov. SOA Třeboň, fond Jč KNV České Budějovice, karton č. 86, sign. 370.4, inv. č. 177, *Hlášení a zápisy kultové komise ONV Třeboň, 21. srpna 1950.*

majetku ve prospěch státu, peněžitému trestu 10.000 Kčs a ztrátou občanských práv na pět let.¹¹¹ Náklady vyšetřovací a trestní vazby byly vyčísleny na 10.581 Kč. Úhrada 10.000 Kčs měla být provedena do 11. 1. 1952.¹¹²

J. J. Bouz byl odsouzen za to, že na počátku roku 1950 po dohodě s děkanem Jordánem Dostálem napsal list o důsledcích uzavření občanského sňatku pro příslušníky římskokatolické církve. List vyvěsil na přístupném místě v třeboňském kostele. V rozsudku bylo uvedeno následující, že „(...) v plakátě jest uvedeno, že ti katolíci, kteří nedali svůj sňatek posvětití sňatkem církevním, nemohou přijímati svaté svátosti a nemají nároku na katolický pohřeb.

(...) kostelník V. R. vypověděl, že obsah plakátu pokládal za závažný v dnešní době, když si jeho text přečetl. Ing. F. H. pokládal tento čin za pokus reakce ku znepokojování obyvatelstva (...) A. K. (...) pokládal to za závadné věci a označil to jako svinstvo, (...) veřejnou provokaci proti lid. dem. zřízení, zejména proti stávajícím poměrům státu k církvi. (...) J. V. informoval o věci bezpečnostního referenta, který nařídil jeho odstranění.“¹¹³

Právním zástupcem byl ex offio JUDr. Vl. Fáček, který podal odvolání k Nejvyššímu soudu proti výroku viny a trestu. Nejvyšší soud v Praze odvolání dne 31. května zamítl (č. j. To X 72/5L).

Výkon trestu nastoupil J. J. Bouz 31. května 1950 (nárok na podmíněčné propuštění mu vznikl 21. listopadu 1951, konec trestu 21. 2. 1953). Od 22. 10. 1951 byl ve věznicí v Kolíně. Za spoluvězně měl např. Heřmana Tyla, převora premonstrátského kláštera

¹¹¹ Pozn. **Zákon č. 231/1948, § 2 Sdružování proti státu**

(1) Kdo se s někým spolčí v úmyslu podvracetí samostatnost, ústavní jednotnost nebo územní celistvost republiky anebo její lidově demokratické zřízení, její společenskou nebo hospodářskou soustavu anebo její národní povahu, zaručené ústavou, bude potrestán pro přečin tuhým vězením od tří měsíců do tří let.

§ 3 Pobuřování proti republice

(1) Kdo veřejně nebo před více lidmi nebo více lidí pobuřuje proti republice, proti její samostatnosti, ústavní jednotnosti, její územní celistvosti nebo proti jejímu lidově demokratickému zřízení, její společenské nebo hospodářské soustavě nebo její národní povaze, zaručeným ústavou, bude potrestán pro přečin tuhým vězením od tří měsíců do tří let.

(2) Stejně bude potrestán, kdo úmyslně nebo z hrubé nedbalosti umožňuje nebo usnadňuje šíření pobuřujícího projevu uvedeného v odstavci 1.

(3) Kdo se dopustí činu uvedeného v odstavci 1 nebo úmyslně činu uvedeného v odstavci 2 za branné pohotovosti státu nebo v době ozbrojeného napadení republiky, bude potrestán pro zločin těžkým žalářem od jednoho roku do pěti let.

Srov. Zákon číslo 231/1948 Sb., na ochranu lidově demokratické republiky ze dne 6. října 1948, ve znění platném k 16. 10. 1948.

¹¹² Pozn. 10.000 Kčs uhradil bratr Karel Bouz z Třeboně.

¹¹³ Národní archiv Praha, nezpracovaný fond Ministerstvo spravedlnosti – Správa Sboru nápravné výchovy – osobní spis J. Bouz, *Deník v trestní věci Pst/557/50, Or I/VII 51/50, Okresní prokuratura v Třeboni.*

v Teplé, Rudolfa Dörnera, kancléře pražské arcidiecéze, JUDr. Antonína Dvořáka, bývalého advokáta v Uherském Hradišti a kanovníka z Olomouce, Aloise Michálka, sekretáře brněnského biskupa, dále Josefa Moštěka a Josefa Ryšku, sekretáře olomouckého arcibiskupa, Rudolfa Duška, jezuitu z Prahy, P. Václava Šneidera, křížovníka a kaplana v Michli, prof. ThDr. Reginalda Dacíka, převora dominikánského konventu v Praze, P. Josefa Hynka, redemptoristu a rektora ze Svaté Hory, P. Rudolfa Rykýře, sekretáře hradeckého biskupa, a mnoho dalších duchovních, právníků, vojáků (např. velitele letecké jednotky v Piešťanech majora Jano Pažického), obyčejných občanů národa, kteří byli obětmi komunistického bezpráví.¹¹⁴ Krátce J. J. Bouz pobýval ve věznicí v Kolíně na cele č. 101, kde rok předtím byl vězněn olomoucký světící biskup Dr. Stanislav Zela (odsouzený na 25 let ve vykonstruovaném procesu, rehabilitován byl v červnu roku 1969).

O podmíněčné propuštění si podal J. J. Bouz žádost dne 22. října 1951. Téhož dne byl převezen společně s dalšími kněžími ze soudní věznice v Kolíně do Plzně-Borů, trestního ústavu pro muže. Rozhodovala Krajská prokuratura Plzeň na základě posudků.¹¹⁵ Kupříkladu v posudku k podmíněčnému propuštění v roce 1952 uvedl velitel oddílu z Plzně-Borů následující: „(...) *Pracovní charakteristika (plnění norem, prac. morálka): (...) byl prac. přidělen do ústavní dílny Konopa, na výrobu povřísel. Pracovní výkony vykazuje mírně nad normu. Prac. morálka průměrná – kolísavá. Dosud soc. závazek neuzavřel, přestože k tomu má možnosti a při otázce proč jej neuzavřel, říká, že není natolik fyzicky zdatný a tudíž by jej nesplnil.*

Postoj k trestu, chování ve výkonu vazby, osobní vlastnosti, zdravotní stav. Po dobu výkonu trestu četl málo knihy pokrokové, a hlavně se zaměřoval na četbu cestopisnou. Zde jest jasné, že nenávidí dnešní socialistický pokrok. Tudíž nedbá v tomto směru o svoji převýchovu a usuzujeme, že nemá zcela určitě kladný poměr k dělnické třídě a lidově-demokratickému zřízení. Dosud nedospěl plně pocitu viny a trest uložený neuznává zcela za spravedlivý. Chování v mezích vězeňského řádu. Povahy úlisné, vychytralé – rozumář.

Předpoklad, zda trest splnil výchovný účel a odsouzený povede řádný život pracujícího člověka: Předpokládá se, že výkon trestu dosud jmenovaného plně neplní

¹¹⁴ Srov. BOUZ, J. *Vzpomínky z let 1950–1953*. Nепublikovaný strojopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 4–6.

¹¹⁵ Srov. Národní archiv Praha, nezpracovaný fond Ministerstvo spravedlnosti – Správa Sboru nápravné výchovy – osobní spis J. Bouz, *Deník v trestní věci Pst/557/50, Or I/VII 51/50*.

svůj účel převýchovy po stránce výchovně-politické, tudíž jest nutné dalšího výkonu trestu. Podmíněné propuštění nedoporučuji. V Plzni 8. března 1952, velitel oddílu SVS. ¹¹⁶

Komise pro podmíněné propuštění u Krajského soudu v Plzni při neveřejném zasedání dne 26. března 1952 podle § 33. tr. z. podmíněně nepropustila J. J. Bouze z trestu odnětí svobody uloženého rozsudkem státního soudu v Praze ze dne 21. 2. 1951 č. j. Or I/VII 51/50 z důvodu nesplnění účelu převýchovy, především ve směru politické převýchovy. V odůvodnění je uvedeno: „(...) odsouzený ani prací ani chováním neprokázal během výkonu trestu polepšení, které by opravňovalo k naději, že po propuštění povede řádný život pracujícího člověka. Odsouzený stále zůstává v zajetí své vadné dřívější výchovy a svého nepřátelského zaměření k pracující třídě a lidově demokratické republice a není tak na něho spolehnutí. Je proto zapotřebí dalšího výkonu trestu, aby si uvědomil nesprávnost svého počínání, jeho škodlivost a společenskou nebezpečnost. (...) Povinností odsouzeného jako kněze by právě bylo, aby se postavil na stranu těch, kde je právo a kteří chtějí spravedlnost a dobro pro všechny, to však ve své zaslepenosti pomíjí.“ ¹¹⁷

V písemných vzpomínkách J. J. Bouze se můžeme seznámit, jaké byly podmínky ve věznici v Plzni-Borech. „Velitelem samotek B byl stržm. Šebík, Slovák, úplný sadista. Když se někdo hlásil k lékaři (to jsme při ranním hlášení odevzdali lístek nadepsaný „K lékaři“ označený naším jménem, číslem a číslem cely), tak mu napřed poručil studenou vodou vydrhnout jednu celu. Jestliže potom neprohlásil (žadatel vězeň), že je zdrav, musel drhnout další. Jindy nás poslal na celý den na půdu, kde strašně táhlo (bylo to v lednu) přebírat hadry.“ ¹¹⁸

Ve věznici v Plzni-Borech bylo proti vězňům užíváno ve velké míře fyzické násilí. Za vedení špkt. Františka Šafarčíka, velitele trestnice, bylo v letech 1949–1953 zaznamenáno 149 úmrtí, 14 za podezřelých okolností (např. několik případů úmrtí

¹¹⁶ Tamtéž.

¹¹⁷ Národní archiv Praha, nezpracovaný fond Ministerstvo spravedlnosti – Správa Sboru nápravné výchovy – osobní spis J. Bouz, *Deník v trestní věci Pst/557/50, Or I/VII 51/50. Krajská prokuratura Praha Pt Pst/557/50.*

¹¹⁸ BOUZ, J. *Vzpomínky z let 1950–1953.* Nepublikovaný strojopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 7.

vězňů v důsledku bití). Smutně prosluli dozorcí Šimon Šepík¹¹⁹, Karel Kraml, Václav Ladman a Evžen Stroin.¹²⁰

Rodina (sourozenci Karel, Stanislav, švagrová Marie, synovec Václav) navštěvovala J. J. Bouze v Plzni na Borech (povoleno bylo celkem 6 návštěv v r. 1952, maximálně 2 návštěvy měsíčně na 20 minut).¹²¹

Od 16. 7. 1952 byl J. J. Bouz ve výkonu trestu u Útvaru nápravných zařízení Valdice. Zde měl povoleny jen 2 návštěvy z rodiny až do propuštění v r. 1953.

Ve vzpomínkách na pobyt ve Valdické věznici (tzv. „Sing-Sing“, či „Kartouzy“) negativně popisuje tamní lékařskou péči, konkrétně takto „(...) šéflékař, žid Roubíček, počínal si jako nějaký Gestapák (však byl také v r. 1953 sám zavřen), ostatní personál, až na jednoho lékaře – vězně, také za mnoho nestál. Ordinace pro 60 až 70 pacientů byla provedena za 45 minut.“ V té době trpěl velkými bolestmi žaludku, dostával jen utišující injekce.¹²²

Po propuštění bylo na J. J. Bouzovi vymáháno k úhradě 13.140 Kčs. Ve Valdicích nemohl pracovat mimo výkon trestu pro přísnější režim. Usnesením Krajské prokuratury v Praze ze dne 14. 6. 1955 mu byla částka k úhradě snížena na 2.628 Kčs. Dne 30. listopadu 1953 si opětovně zakoupil J. J. Bouz své věci, které mu byly státem zabaveny za 1.130 Kč. Svoje knihy si koupil až 20. února 1954 za 150 Kčs.¹²³

Po celou dobu pobytu ve vězení J. J. Bouz povzbuzoval vězně ve víře, sloužil tajně mše, což dokazuje jeho písemná vzpomínka. „Dnes se to zdá skoro neuvěřitelné, že při večerní uzávěrce musel chodbař na moji žádost přinést ze strážnice lahvičku s 'lékem', před 'bachařem' (dozorcem) mně nakapal na lžici několik potřebných kapek vína a po jejich odchodu já kleče v koutku a kryt sklopeným lůžkem před zvědavým zrakem bachaře, obětoval jsem Bohu Oběť Nejsvětější, naposledy 15. 10. 1950.“¹²⁴ V lahvičce (údajný lék) měl z domova připravené víno, v sáčku prášky v oplatkách a bílý kapesníček jako korporál.

¹¹⁹ Pozn. Jiří Jiljí Bouz píše jméno Šebík.

¹²⁰ Srov. TOMEK, P. *Vězenství, věznice Plzeň-Bory*. In: *TOTALITA.cz*, [online]. Mělník: TOTALITA.cz 1999–2013, [cit. 16. 2. 2013]. Dostupné na WWW: <http://www.totalita.cz/vez/vez_vez_plzen.php>.

¹²¹ Národní archiv Praha, nezpracovaný fond Ministerstvo spravedlnosti – Správa Sboru nápravné výchovy – osobní spis J. Bouz, *Deník v trestní věci Pst/557/50*.

¹²² BOUZ, J. *Vzpomínky z let 1950–1953*. Nepublikovaný strojopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 10.

¹²³ Tamtéž, s. 14.

¹²⁴ Tamtéž, s. 2.

3.7 Návrat na „svobodu“

Po návratu z vězení na svobodu požádal J. J. Bouz Biskupskou konsistoř v Českých Budějovicích dopisem ze dne 24. února 1953 o pracovní místo v duchovní správě.¹²⁵ Obdržel kladnou odpověď a od 1. března 1953 se stal výpomocným duchovním v Prachaticích, od 1. června 1953 administrátorem v Dráchově, kde žil až do smrti. Dále byl administrátorem v Nedvědicích (od 1. prosince 1955 do 20. prosince 1961) a v Hlavatcích (od 1. prosince 1970 až do odchodu do důchodu (1. října 1972)).¹²⁶

V polovině 60. let 20. stol. začalo ve společnosti postupně docházet k politickému uvolnění.

Velice pěkně na profesora Jiljího Bouze vzpomínal dne 20. října 2010 kancléř a kanovník z Biskupství českobudějovického Mons. Václav Kulhánek, který ho „osobně poprvé poznal v Drahově na kázání na pouti dne 2. července 1944. Celkem se znali více jak 36 roků. Byl střední postavy, oblíbený řeholník, který se zcela nesžil s tamním obyvatelstvem v Dráchově.“ Dále vzpomínal Mons. Kulhánek na situaci, kdy profesor Jiljí Bouz učil na třeboňském gymnáziu třídu pozdějšího ministra vnitra soudruha Lubomíra Štrougala z Veselí nad Lužnicí. „V 60. letech si zažádal P. Jiljí Bouz o výjezdní povolení do Kanady za bratrem. Jeho žádosti bylo překvapivě soudruhům Štrougalem vyhověno. Do Dráchova přijela 2 auta zn. Tatra 603 z Ministerstva vnitra ČSR a předali P. Bouzovi povolení k výjezdu do Kanady za bratrem. Bylo to asi v letech 1964 až 1965.“¹²⁷

V knize *Paměti a úvahy* vzpomíná Lubomír Štrougal na profesora J. J. Bouze takto: „V primě a sekundě, kdy ve školním rozvrhu byly hodiny náboženství, jsem jako jediný ze třídy – patrně jediný z celého gymnázia¹²⁸ – opouštěl třídu a trávil tuto vyučovací hodinu na chodbě gymnázia. Byl jsem totiž bez vyznání. Nemaje co na práci, naslouchal jsem zajímavým – poněkud hlasitě pronášeným historickým výkladům o křesťanském náboženství. Profesor Bouz, člen profesorského sboru, vikář třeboňské kapituly,

¹²⁵ Obrazová příloha č. XI.

¹²⁶ Srov. Biskupství českobudějovické, Biskupská 132/4, České Budějovice, fond Kněžská matrika č. II., s. 17.

¹²⁷ KULHÁNEK, V. *Osobní svědectví*. České Budějovice 20. 10. 2010, přepis rozhovoru, dokumentace v majetku autora.

¹²⁸ Pozn. Nebyl jediným nevěřícím, který opouštěl hodiny náboženství na Gymnázium v Třeboni. V každém roce bylo několik studentů bez vyznání. Například ve školním roce 1936–1937 bylo 27 studentů bez vyznání (Srov. Gymnázium Třeboň. *Výroční zpráva reálného gymnasia v Třeboni. Školní rok 1936–37*. Třeboň: Knihtiskárna „Družstevník“, 1937, s. 13.), ve školním roce 1947–1948 bylo 22 studentů bez vyznání. (Srov. Gymnázium Třeboň. *Výroční zpráva státního reálného gymnasia v Třeboni za školní rok 1947–1948*. Třeboň: Knihtiskárna Jana Petříka, 1948, s. 23.).

vzdělaný pedagog, historik, filozof byl velice oblíbený v celém třeboňském regionu. V šedesátých letech jsem jej navštívil v obci Dráčov nad Lužnicí, kde v závěru svého života vykonával službu faráře. Vyšel jsem vstříc jeho přání, aby mohl navštívit svého bratra, který pobýval v Kanadě. ¹²⁹ Tato výpověď dokazuje, že bez přimluvy tehdejšího ministra vnitra a pozdějšího předsedy vlády Lubomíra Štrougala by J. J. Bouz nemohl vycestovat. V dalších letech měl potíže s vycestováním do zahraničí, žádosti mu byly zamítány.

Povolení k odjezdu za bratrem Janem Bouzem do Kanady obdržel J. J. Bouz v roce 1965. Odletěl ve středu 23. června v jednu hodinu po poledni do Bruselu. Odtud druhý den pokračoval letem do Toronta. U bratra Jana Bouze pobyl skoro dva měsíce. V Kanadě v novinách vyšel článek *Czechoslovakian Priest Visits Barrie Relatives* („Československý kněz návštěvou u příbuzných v Barrie“). Kanadčané byli nadšeni, když mohli vyslechnout v kostele P. Marie jednu z mála mší vedených v latině za poslední dva roky. Dále navštívil poutní místo umučených v Midland, pláž a jezero Bass, Toronto a Niagarské vodopády. Kanadský článek v novinách předkládáme v obrazové příloze č. XII.¹³⁰ Překlad článku do českého jazyka podle rodinné kroniky předkládáme v textové příloze č. III.¹³¹ Na zpáteční cestě J. J. Bouz navštívil Paříž a Lurdy. Navrátil se do vlasti dne 19. srpna 1965.

Pobyt v Kanadě pečlivě mapovala StB, která v jedné ze zpráv uvedla, že nezaznamenala dva poskytnuté rozhovory tamějšímu tisku, ale zadokumentovala, že se Jiří Jiljí Bouz sešel s dominikánkou Pavelkou¹³² ze Švýcarska a Petřem z Vatikánu.¹³³

3.8 Pod dohledem Státní bezpečnosti (StB), akce „Dominik“

Pojem státní bezpečnost je známý od 1. ledna 1938, kdy zpravodajské oddělení Policejního ředitelství v Praze mělo název Presidium, oddělení pro státní bezpečnost (zkratka StB). Státní bezpečnost jako složka, jejímž úkolem bylo vyšetřovat a stíhat

¹²⁹ ŠTROUGAL, L. *Paměti a úvahy*. Praha: Epoque, 2009, s. 15.

¹³⁰ Obrazová příloha č. XII.

¹³¹ Textová příloha č. III.

¹³² Pozn. **Pavelka, Ladislav** katolický kněz; duchovní správce čs. exulantů ve Francii a ve Švýcarsku.

Srov. *Československé dokumentační středisko, o. p. s.: encyklopedie exilu, Heslář biografický* [online]. Praha: Československé dokumentační středisko, o.p.s., 1994–2010, [cit. 5. 2. 2013]. Dostupné na WWW: <<http://www.csds.cz/cs/encyklopedie/27-DS.html>>.

¹³³ Srov. Archiv bezpečnostních složek (dále jen ABS), Odbor archivních fondů Státní bezpečnosti a Ministerstva vnitra ČSR v Brně Kanicích, fond B 2/II (Krajská správa SNB, Správa StB České Budějovice a útvary StB v Jihočeském kraji, II. díl), inv. j. 86, *Zpráva pro operativní štáb KS-MV, 4. 4. 1966, Rozbor operativní situace a výsledky agenturně operativní práce po linii řím. kat. církve*, s. 3.

trestné činy proti státu v oblasti politické a hospodářské, k čemuž se později přidala i činnost zpravodajská, vznikla v roce 1945 jako součást Sboru národní bezpečnosti. Zákony sice kodifikovaly její existenci, nicméně její organizace, úkoly a působení se řídily rozkazy ministra vnitra a dalšími interními normativními akty. Její organizace se postupem času měnila, nicméně po nejdelší období své existence byla tvořena rozvědkou (provádějící v zahraničí politickou, hospodářskou a vědeckotechnickou špionáž a diskreditační a dezinformační činnost), civilní kontrarozvědkou (mající na starosti boj proti vnějšímu nepříteli – tj. zahraničním rozvědkám a jejich spolupracovníkům na našem území, proti vnitřnímu nepříteli – odpůrcům režimu; tato složka měla také na starosti ochranu ekonomiky), vojenskou kontrarozvědkou, součástí, zabývajícími se ochranou stranických a státních činitelů, sledováním osob, používáním zpravodajské techniky (odposlechů, kontroly korespondence) a konečně útvary pasů a víz a útvary vyšetřování StB.¹³⁴

Státní bezpečnost se od začátku stala mocenským nástrojem KSČ. S pomocí sovětských poradců sehrála rozhodující roli při vykonstruovaných procesech v 50. letech 20. století, jejichž cílem byla likvidace nebezpečných (ať už skutečně či domněle) a nepohodlných osob pro tehdejší režim. S proměnami vnější i vnitřní politické situace se měnily také její priority – např. v 60. letech to byla spíše orientace na vnějšího protivníka, zatímco v době normalizace na protivníka vnitřního. StB používala koncem 40. let a v letech 50. pro dosažení svých cílů řadu známých a zavrženíhodných metod – ať už to bylo brutální bití, mučení elektrickým proudem, noční dlouhodobé výslechy, pobyty na samotce, odpírání jídla a pití, výhrůžky likvidací rodinných příslušníků aj. V pozdějších letech, zejména pak v době normalizace, se uplatňoval spíše nátlak psychický – pravidelné hlášení disidentů na útvarech SNB, zadržování na 48 hodin (často i opakované, kdy dotyčný po propuštění vyšel před věznicí, kde byl opětovně zadržen), vyvážení účastníků demonstrací do lesů apod.¹³⁵

Státní bezpečnost nepřestala sledovat J. J. Bouze ani po propuštění z vězení. Konkrétně k jeho osobě byl dne 8. 4. 1959 registrován okresním oddělením Ministerstva vnitra (OO MV) v Soběslavi po linii 3. odboru (tedy odboru, majícího v gesci boj proti vnitřnímu nepříteli) svazek pod registračním číslem 350 s krycím názvem „Dominik“. Název svazku vznikl odvozením od jména řádu dominikánů,

¹³⁴ CHURANĚ, M. et al. *Encyklopedie špionáže*. Praha: Libri, 2000, s. 335, s. 336.

¹³⁵ Tamtéž.

kterého byl členem. Svazek „Dominik“ byl převeden na osobní svazek 1. prosince 1959. Dne 9. 5. 1960 byl svazek předán OO MV Tábor a dne 23. 1. 1963 byl předán Krajské správě Ministerstva vnitra (KS MV) v Českých Budějovicích (kde byl nejprve veden u 2. oddělení 3. odboru a posléze u 5. oddělení). Tento svazek byl dne 2. 4. 1968 uložen do archivu pod archivním číslem 1767, České Budějovice,¹³⁶ a dne 18. 6. 1980 zničen.¹³⁷ I když byl svazek vyskartován, můžeme nalézt zmínky v celé řadě archiválií k osobě Jiřího Jiljího Bouze.

Státní bezpečnost vedla objektový svazek k problematice Římsko-katolické církve, kde je uvedeno jméno Bouz Jiří Jiljí pod pořadovým číslem 41, procházející podsvazek na str. 51, bez uvedení data narození. Tento podsvazek procházel v rámci svazku pod krycím jménem „Dominikáni“ díl svazku č. 4. Záznam na straně 51 byl skartován bez udání data.¹³⁸

OO MV Trutnov 3. oddělení vedlo svazek na Římskokatolickou církev. V hodnocení adresovaném na Krajskou správu MV Hradec Králové ze dne 7. 9. 1960 bylo uvedeno následující. „*V současné době jsou získány signály o snaze dominikánů aktivizovat se k nepřátelské činnosti a zejména pak podobně jako jezuité nebo salesiáni, zaměřit se na mládež. Kupř. Jiří BOUZ býv. dominikán – kněz, nyní rovněž v duchovní správě, vytvořil na Českobudějovicku pěvecký kroužek, který vede v nepřátelském duchu a mimo to udržuje písemný styk s uprchlým dominikánským knězem v Rakousku se nacházejícím.*“¹³⁹

Z archivních dokumentů zjišťujeme, že dne 21. dubna 1966, úkonem „G-9“¹⁴⁰ (tajná technická prohlídka, tento název byl užíván v l. 1964–1972), byla J. J. Bouzovi

¹³⁶ Srov. *Archiv bezpečnostních složek*, [online]. Praha: Archiv bezpečnostních složek, fond Svazky kontrarozvědného rozpracování – České Budějovice (KR-ČB), *Protokol registrace skupinových, osobních, agenturně pátracích, evidenčních, objektových a věcných operativních svazků pro r. č. 1–4587*, fol. 36v–37r [archivní pomůcka]. 2008–2013, [cit. 7. 3. 2013].

Dostupné na WWW: <http://www.abscr.cz/data/pdf/knihy/CSB/CSB_3.pdf>.

¹³⁷ Srov. *Archiv bezpečnostních složek*, [online]. Praha: Archiv bezpečnostních složek, fond Svazky kontrarozvědného rozpracování – České Budějovice (KR-ČB), *Archivní protokol operativních svazků pro a. č. 1–2300*, fol. 158v–159r [archivní pomůcka]. 2008–2013, [cit. 7. 3. 2013]. Dostupné na WWW: <http://www.abscr.cz/data/pdf/knihy/APOPCB/APOPCB_1.pdf>.

¹³⁸ ABS, Odbor archivních fondů Federálního ministerstva vnitra, operativních svazků, vyšetřovacích spisů a vojsk Ministerstva vnitra v Praze, Siwiewcova 2, fond Objektové svazky – Centrála MV, a. č. OB-1954, *Objektový svazek vedený k problematice Římsko-katolické církve, díl svazku 4, krycí jméno svazku „DOMINIKÁNI“*, J. J. Bouz, poř. č. 41, str. 51.

¹³⁹ ABS, Odbor archivních fondů Federálního ministerstva vnitra, operativních svazků, vyšetřovacích spisů a vojsk Ministerstva vnitra v Praze, Siwiewcova 2, fond Objektové svazky – Hradec Králové, a. č. OB-86 HK (Hradec Králové), *Vyhodnocení činnosti řeholníků, vyhodnocení protistátní činnosti církve v jižních Čechách ze dne 7. 9. 1960 (č. j. A/3-01584/20-60)*.

¹⁴⁰ Obrazová příloha č. XIV.

sledována a ofotografována korespondence ze zahraničí i z domova. Současně byl sledován StB, s kým se stýká. Opakovaně měl v úmyslu navštívit KS (kapitalistický stát). V tomto případě šlo o žádost k výjezdu do Rakouska, kde chtěl navštívit místo posledního odpočinku děkana Jana Jordána Dostála, spolupracovníka z Třeboně, který nuceně emigroval do Rakouska před trestním stíháním v r. 1951. Dále je zmíněno StB jméno paní Anny Wendtnerové, která byla ženou řídícího školy ve Frankenburgu a. H., kde žil a pracoval po nucené emigraci do roku 1959 děkan Jan Jordán Dostál.¹⁴¹ Dále bylo zjištěno, že J. J. Bouz byl velmi aktivním v zavádění liturgických změn¹⁴² po 2. vatikánském koncilu.

Současně byly nastaveny úkony „C 7“ (krátkodobý odposlech). V archivních materiálech se v této kauze setkáváme se spolupracovníkem StB pod krycím jménem „Dvořák“.¹⁴³ Státní bezpečnost průběžně zpracovávala agenturní zprávy (AZ). V příloze č. XIV. přikládáme pro bližší osvětlení kopii „Přehledu krycích značek používaných k označení zpravodajských úkonů“.¹⁴⁴

Prostřednictvím paní Wendtnerové a dalších osob se dostávala církevní literatura z Itálie, Rakouska, Německa a Švýcarska do Československa, kde ji dále J. J. Bouz distribuoval.¹⁴⁵ Zprávy o stavu v církevních kruzích podával J. J. Bouz do zahraničí.

V dalších zprávách StB zjišťujeme, že J. J. Bouz byl sledován prostřednictvím agentů a spolupracovníků StB, odposlechů, kontrolou pošty, atp. Pro přátelské vztahy s biskupem ThDr. J. Hlouchem byl pod větším drobnohledem bezpečnosti. StB byl označen jako nebezpečný dominikán na okrese Tábor, který usiloval o znovuoobnovení řádu s velkým vlivem na další dominikány (např. byl uveden dominikán Dubský,

¹⁴¹ Srov. SALLABERGER, J. *Pisemné svědectví*. R. K. Pfarramt Frankenburg am Hausruck. 24. 7. 2012, dokumentace v majetku autora.

¹⁴² Pozn. Tento poznatek se shoduje se zápisem v rodinné kronice z r. 1980. „*Jako jeden z prvních kněží v diecézi upravil v kostele liturgický prostor dle nových směrnic.*“ (Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1967–1987, díl 2., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 198.).

¹⁴³ Pozn. Krycí jméno spolupracovníka StB, který figuroval v dalších akcích jako „Ráček“ či „Brigáda“.

¹⁴⁴ Obrazová příloha č. XIV.

¹⁴⁵ Pozn. V roce 1966 prošlo kontrolou StB celkem 99 milionů zásilek, z toho 40 milionů ve vnitrostátním styku, s celkovým výsledkem 293.926 záchytů a 92.400 vyřazených zásilek „závadných tiskovin“. Prověření takového obrovského množství korespondence umožnilo zařízení JEZERO (velká napařovačka k rozlepování zásilek) a pneumatický lis k zalepování obálek, které StB používala od roku 1964. (Srov. POVOLNÝ, D. *Operativní technika v rukou StB*. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR, 2001, s. 55.).

Svatoš, provinciál Beneš z Plzně). Celá skupina byla velice dobře organizovaná, pracující cíleně na úseku ideologie církve a pastorace.¹⁴⁶

StB mapovala jednotlivé styky J. J. Bouze, jako například s emigrantem Pavelkou ze Švýcarska, který mu zasílal náboženskou literaturu (např. časopis Nový život), nebo mu ji zasílaly osoby přijíždějící do ČSR na návštěvu ze zahraničí prostřednictvím vnitrostátní pošty. Dále byla sledována spolupráce J. J. Bouze s P. Felixem z Vídně z Kongregace bratří Těšitelů ve Vídni nebo s dominikánem Petřů z Vatikánu.¹⁴⁷ Právě z Vatikánu přes Rakousko proudila náboženská literatura k Jiřímu Jiljímu Bouzovi.

Zahraniční náboženská literatura určená k výchově mládeže se do Československa dostávala z Německé demokratické republiky (NDR), konkrétně prostřednictvím římskokatolického duchovního z Lipska P. Gotthardta Richtera a duchovního Kocha.¹⁴⁸

StB vedla několik svazků na konkrétní osoby pod krycími jmény, které získávaly z tohoto zdroje literaturu. Vyjma akce „Dominik“ to byly kupříkladu akce pod krycím jménem „Brigáda“, „Ráček“¹⁴⁹ nebo „Sekretář“, kde byl sledován a pronásledován StB tehdejší sekretář biskupa ThDr. Josefa Hloucha, nyní kardinál Miloslav Vlk. Pan kardinál Miloslav Vlk se znal s J. J. Bouzem, ale pracovní s ním blíže do styku nepřišel.¹⁵⁰ Cílem StB bylo prokázat ideologickou diverzi u sledovaných osob, tedy naplnění skutkové podstaty trestného činu podvracení republiky.¹⁵¹

¹⁴⁶ Srov. ABS, Odbor archivních fondů Státní bezpečnosti a Ministerstva vnitra ČSR v Brně Kanicích, fond B 2/II (Krajská správa (dále jen KS) SNB – Správa StB České Budějovice a útvary StB v Jihočeském kraji, II. díl), inv. j. 42, karton č. 3, *Zpráva o činnosti 2. oddělení, 3. odboru, 1962*, s. 4.

¹⁴⁷ Srov. ABS, Odbor archivních fondů Státní bezpečnosti a Ministerstva vnitra ČSR v Brně Kanicích, fond B 2/II (KS SNB – S-StB České Budějovice, II. díl) inv. j. 98, karton č. 7, *Zpráva o činnosti Správy StB za rok 1967, vyhodnocení operativní situace, výslednost kontrarozvědné práce v letech 1967–1968*.

¹⁴⁸ Srov. ABS, Odbor archivních fondů Státní bezpečnosti a Ministerstva vnitra ČSR v Brně Kanicích, fond B 2/II (KS SNB – S-StB České Budějovice, II. díl) inv. j. 84, karton č. 5, *Akce StB určené na ukončení v I. čtvrtletí 1966*, s. 5.

¹⁴⁹ Srov. ABS, Odbor archivních fondů Státní bezpečnosti a Ministerstva vnitra ČSR v Brně Kanicích, fond B 2/II (KS SNB – S-StB České Budějovice, II. díl) inv. j. 162, karton č. 10, *Rozbor operativní činnosti S-StB za rok 1970. Zhodnocení operativní činnosti 2. odboru, 5/1 oddělení za rok 1970.*, s. 7.

¹⁵⁰ VLK, M. *Písemné elektronické svědectví (E-MAIL)*. Praha 6. 2. 2013, dokumentace v majetku autora.

¹⁵¹ ABS, Odbor archivních fondů Státní bezpečnosti a Ministerstva vnitra ČSR v Brně Kanicích, fond B 2/II (KS SNB, S – S-StB České Budějovice, II. díl) inv. j. 63, karton č. 4, *Zpráva o činnosti KS-MV za I. pololetí 1964 – vývoj operativní situace, č. j. A-0056/01-64*, s. 4, s. 9.

4. Jiří Jiljí Bouz – soudní rehabilitace

V 60. letech 20. století docházelo v ČSSR k postupnému uvolnění v politickém a kulturním životě. J. J. Bouz si byl vědom své nevinny a činil v té době veškeré možné právní kroky s cílem znovuotevření procesu a svého rehabilitování. O tom se můžeme přesvědčit ze soudních spisů deponovaných v Národním archivu v Praze.

Na základě žádosti J. J. Bouze Okresní soud v Táboře dne 26. ledna 1966 (č. j. Nt 11/65-8) v neveřejném zasedání rozhodl o zahlazení odsouzení podle § 69 odst. 1 písm. b) tr. z.¹⁵²

Politické procesy patřily k průvodním rysům komunistického režimu v Československu po celé období jeho trvání (k politicky motivované perzekuci obyvatel navíc docházelo již před únorem 1948). Nejvíce osob bylo odsouzeno v jeho zakladatelském období, tedy v letech 1948 až 1954, kdy byla odsouzena větší část z okolo 270.000 lidí.¹⁵³

Jednání o rehabilitaci „nekomunistických“ politických vězňů v ČSSR započala v roce 1968. Dne 6. června 1968 vláda ČSSR svým usnesením č. 187 schválila návrh zákona o soudní rehabilitaci a návrh ústavního zákona, jímž se přechodně upravují některé otázky voleb soudců (zákon číslo 81/1968 Sb.), schválila také stanovisko vlády k rehabilitacím. O den později prodloužila termín pro zahrnutí případu do soudních rehabilitací z 31. 12. 1956 až do 31. července 1965. Výchozí termín 24. říjen 1948, jako den přijetí zákona číslo 231/1948 Sb., zůstal beze změny. Národní shromáždění přijalo zákon č. 82/1968 Sb. o soudní rehabilitaci 25. června 1968, s účinností od 1. 7. 1968.¹⁵⁴

J. J. Bouz na základě shora citovaného zákona podal návrh k soudu na projednání své kauzy. Zastupoval ho JUDr. M. Hemer ze Soběslavi. Zvláštní senát Krajského soudu v Č. Budějovicích začal případ projednávat 16. listopadu 1971 a návrh zamítl.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl usnesením ze dne 5. dubna 1972 (Sp. zn. 2 Tor 16/71) a napadené usnesení krajského soudu v Českých Budějovicích zrušil a vrátil k projednání.

¹⁵² Srov. Národní archiv Praha, nezpracovaný fond Ministerstvo spravedlnosti – Správa Sboru nápravné výchovy – osobní spis J. Bouz, *Deník v trestní věci Pst/557/50*.

¹⁵³ *Ústav pro studium totalitních režimů*. Rehabilitace v roce 1968 – K231 [online]. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, [cit. 16. 12. 2012].

Dostupné na WWW: <<http://www.ustrcr.cz/data/pdf/k231/panel10.pdf>>.

¹⁵⁴ Tamtéž.

Krajský soud v Č. Budějovicích 21. prosince 1972 zrušil podle § 15 odst. 1 písm. c) zákona číslo 82/1968 Sb. ve znění zákona číslo 70/1970 Sb. se všemi rozhodnutími na to navazujícími rozsudek bývalého státního soudu v Praze ze dne 21. 2. 1951 (č. j. Or I/VII 51/50-19) ve znění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31. května 1951, č. j. To X 72/5L. V odůvodnění dospěl soud k závěru, „(...) že bylo možné postupovat podle § 28 zákona číslo 231/1948 Sb.¹⁵⁵ Další pokračování trestního stíhání nedovoluje ustanovení čl. VII rozhodnutí presidenta republiky o amnestii ze dne 4. května 1953, jež je aboliční¹⁵⁶ povahy, a jež nařizuje zastavit trestní stíhání u trestných činů, jichž trestní sazba nepřevyšuje jeden rok.“¹⁵⁷

Jinými slovy, případ byl uzavřen, na J. J. Bouze bylo pohlíženo jako na osobu bezúhonnou.

¹⁵⁵ Pozn. **§ 28 Zneužití úřadu duchovního nebo jiné podobné funkce**

Kdo zneužije výkonu svého úřadu duchovního nebo podobné své náboženské funkce k vykonávání vlivu na věci politického života ve směru nepříznivém lidově demokratickému řádu republiky, bude potrestán, nejde-li o čin přísněji trestný, pro přečin tuhým vězením od jednoho měsíce do jednoho roku.

Srov. Zákon č. 231/1948 Sb., na ochranu lidově demokratické republiky, ve znění platném k 16. 10. 1948.

¹⁵⁶ Pozn. **Abolice** - je druhem milosti, tedy rozhodnutí hlavy státu, jímž se v případě konkrétních fyzických osob zmírňuje přílišná tvrdost aplikace norem trestního zákona, důsledkem je ukončení trestního řízení nebo jeho nezahájení. Srov. BULISOVÁ, J. *Ottova všeobecná encyklopedie ve dvou svazcích*. 2. díl, M–Ž, Praha: Ottovo nakladatelství, 2010, s. 66.

¹⁵⁷ Národní archiv Praha, nezpracovaný fond Ministerstvo spravedlnosti – Správa Sboru nápravné výchovy – osobní spis J. Bouz, *Deník v trestní věci Pst/557/50*.

5. Jiří Jiljí Bouz – závěrečné období života

V této poslední části se věnujeme pouze vybraným událostem v životě J. J. Bouze a jeho úmrtí. Podrobnějším rozбором jeho života se budeme věnovat v další práci.

Z nejdůležitějších okamžiků v životě J. J. Bouze v 70. letech 20. století jsme učinili výběr ze dvou pramenů, a to z rodinné kroniky a záznamů z farní kroniky v Dráchově.

O J. J. Bouzovi je známo, že se finančně podílel na opravách památek a zvonů. Například v roce 1970 uhradil náklady za ulití nových zvonů v kostele sv. Václava v Dráchově v hodnotě 12.000 Kčs.¹⁵⁸ Slavnostní svěcení a zavěšení zvonů v Dráchově proběhlo dne 8. 11. 1970.¹⁵⁹ Údaje poskytl P. ThDr. Vlastimil Kročil, Ph.D. Z rodinné kroniky se dozvídáme, že v roce 1972 J. J. Bouz uhradil náklady za zhotovení druhého zvonu (16.944 Kčs) v kostele Narození Panny Marie v Kácově.¹⁶⁰

V listopadu roku 1973 oslavil J. J. Bouz padesát let kněžství.¹⁶¹ Zlaté jubileum slavil v Praze v kostele u sv. Jiljí za účasti členů Národní opery v Praze, tedy pěveckého doprovodu „*Jana Kožušníka, zasloužilého umělce, člena opery Národního divadla a paní Růženy Seberové, zasloužilé umělkyně, členky opery Národního divadla a stálého hosta opery v Berlíně, členky 2. řádu sv. Dominika*“.¹⁶² Pražská diecéze slavila tisící výročí založení (1973). Vatikánská pošta k této příležitosti vydala sérii známek v hodnotě 20, 90 a 150 lir.¹⁶³

¹⁵⁸ Římskokatolická farnost Dráchovo. 2. *Pamětní kniha římskokatolické farnosti Dráchovo (od roku 1954 do současnosti)*, bez uvedení číslování stran.

¹⁵⁹ Pozn. Slavnostního svěcení zvonů v Dráchově se zúčastnili biskupové Ladislav Hlad a Josef Hlouch se sekretářem Miloslav Vlčkem. Dále byli přítomni P. Václav Frolík z Nové Bystřice, P. Jindřich Straberger z Lišova, P. Václav Čadek, P. Alois Osovský, P. Jan Pitra. Nové zvony se jmenovaly „*Cyryl*“ o váze 180 kg a umíráček „*Maria*“ o váze 90 kg. (Srov. Římskokatolická farnost Dráchovo. 2. *Pamětní kniha římskokatolické farnosti Dráchovo (od roku 1954 do současnosti)*, bez uvedení číslování stran.)

¹⁶⁰ Pozn. Druhý zvon byl 9. 10. 1972 zkolaudován kampanologem J. Dobrodinským z Pelhřimova. Váha zvonu byla 200 kg, průměr 705 mm, tón Cis². Na zvonu je vyobrazení Panny Marie s Ježíškem s nápisem „*Svatá Maria, oroduj za nás!*“ s věnovacím nápisem: „*Na paměť III. a 100. výročí narození Josefa a Marie Bouzových. L. P. 1972.*“ Nahoře pod ozdobným pásem je psáno: „*Ulil Gabriel Knos – R. Manoušek v Brně – Ivanovicích u B. Drásalové*“. Autorem reliéfu zvonu byl výtvarník A. Zezula z Ledče nad Sázavou. Pás kolem zvonu tvoří reliéf „*Zvěstování*“ a „*Cesta P. Marie a sv. Josefa do Betléma a Narození Páně*“. Svěcení zvonů proběhlo v Kácově dne 5. 11. 1972. (Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1967–1987, díl 2., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 82, s. 87, s. 88, s. 198.)

¹⁶¹ Textová příloha č. IV.

¹⁶² BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1967–1987, díl 2., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 102, s. 103.

¹⁶³ Tamtéž, s. 104.

V dubnu 1974 se J. J. Bouz zúčastnil pohřbu biskupa ThDr. Štěpána kardinála Trochty v katedrále sv. Štěpána v Litoměřicích.¹⁶⁴

V roce 1976 podnikl pětítýdenní cestu po Rakousku, kde navštívil hrob děkana Jordána Dostála ve Frankenburgu a. H., a dále navštívil paní Wendtnerovou ve Welsu (Horní Rakousy).¹⁶⁵

V roce 1977 byli J. J. Bouz a bratr Zdeněk Bouz pozváni bratrem do Kanady na návštěvu.¹⁶⁶ Povolení k návštěvě a výjezdu do Kanady dostal jen J. J. Bouz. Po dalších jednáních ho získal i Zdeněk Bouz. Návštěva proběhla v období od 30. května do 2. července 1977.¹⁶⁷

Veškeré dění ve společnosti J. J. Bouz pečlivě sledoval s velkým zájmem. Zvláště se zajímal o události v roce 1978. Byl to tzv. „rok 3 papežů“, což potvrzuje i obsáhlý zápis v rodinné kronice. Zemřel papež Pavel VI. a papež Jan Pavel I., novým papežem se stal Jan Pavel II. (vlastním jménem Karol Wojtyła) jako první slovanský papež, Polák, dělnického původu. Zvolen byl v osmém kole volby dne 16. října 1978, tedy v pondělí na den svátku sv. Hedviky, patronky Polska.¹⁶⁸ Shodou okolností papež Jan Pavel II. a J. J. Bouz studovali na stejné Papežské univerzitě svatého Tomáše Akvinského (Angelicum) v Římě (Pontificia Università San Tommaso d'Aquino). Věřící v ČSSR a bývalém komunistickém bloku chápali v té době volbu nového slovanského papeže, Poláka, jako dar Ducha svatého, což je povzbuzovalo v jejich víře a jednání.¹⁶⁹

Z dalších záznamů z rodinné kroniky se dozvídáme, že v roce 1979 J. J. Bouz vážně onemocněl. Následný rok oslavil 80. narozeniny v kruhu přátel a rodiny. V úterý 29. 7. 1980 nastoupil opětovně léčení v nemocnici v Českých Budějovicích. Poslední mši odsloužil 24. 8. 1980 v Dráchově za velkých bolestí. Ošetřující lékař 26. 8. 1980 doporučil převoz do nemocnice. J. J. Bouz si přál být hospitalizován v nemocnici v Českých Budějovicích, kde se předtím léčil, ale byl odmítnut z údajného nedostatku

¹⁶⁴ Tamtéž, s. 110.

¹⁶⁵ Tamtéž, s. 129.

¹⁶⁶ Pozn. Pozvání bylo učiněno v roce prohlášení Jana Nepomuka Neumanna za svatého (rodáka z Prachatic, který odešel do Ameriky, biskupem se stal ve Philadelphii v roce 1825, zemřel v roce 1860). (Srov. Tamtéž, s. 138.)

¹⁶⁷ Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1967–1987, díl 2., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 138.

¹⁶⁸ Tamtéž, s. 155.

¹⁶⁹ Obrazová příloha č. I.

místa. Ve vážném zdravotním stavu byl převezen do nemocnice v Táboře.¹⁷⁰ Ve dnech 27. 8. a 28. 8. 1980 ho naposledy navštívili sourozenci v nemocnici v Táboře. V sobotu dne 30. srpna 1980 v 7.30 hod. výpomocný duchovní v Dráchově Jiří Jiljí Bouz odevzdal svou duši Bohu.

5.1 Rozloučení s J. J. Bouzem

Poslední rozloučení s Jiřím Jiljím Bouzem se uskutečnilo v pátek 5. září 1980 v deset hodin dopoledne v Dráchově,¹⁷¹ po předchozím souhlasu krajského tajemníka v Českých Budějovicích, se souhlasem tisku smutečního oznámení, které předtím schválil kapitulní vikář Kavale.¹⁷²

Ostatky J. J. Bouze byly uloženy do rodinného hrobu v Kácově,¹⁷³ kde se konala smuteční mše v odpoledních hodinách téhož dne. Souběžně ve stejný čas na jeho památku probíhala mše svatá ve Victorii v Kanadě.

Jiří Jiljí Bouz byl velice oblíbeným pro svoji dobročinnost a příkladný kněžský život, což dokazuje mnoho soustrastných dopisů z tehdejší ČSSR, ze zahraničí, konkrétně z Berlína, Paříže, Rakouska, Kalifornie, Jižní Afriky, Kanady, které jsou uloženy v rodinném archivu rodiny Bouzových.

Za kněžského života J. J. Bouz v období od 18. listopadu 1923 do 30. srpna 1980 (56 roků, 9 měsíců a 13 dnů) obětoval Bohu 20.670 mší svatých, přednesl 5.366 kázání a duchovních promluv, asistoval u 532 sňatků, pokřtil 1040 dětí a dospělých, pochoval 838 věřících, svátostí umírajících zaopatřil několik set věřících, vyslechl desetitisíce sv. zpovědí a rovněž tak desetitisícům podal svaté přijímání. Vykonal 8 misíí, 21 triduí a 10 exercicií.¹⁷⁴ Průběh pohřbu je popsán v textové příloze č. V.

¹⁷⁰ Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1967–1987, díl 2., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 183–187.

¹⁷¹ Textová příloha č. V.

¹⁷² Obrazová příloha č. XV.

¹⁷³ Obrazová příloha č. XVI.

¹⁷⁴ Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1967–1987, díl 2., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 188–192.

ZÁVĚR

Cíl práce se podařilo naplnit jen z části. Lze se vážně domnívat, že mohou být další archivní materiály v archivech, ale pro jejich nezpracování nebylo možné vše vytěžit. Historickou sondou do vybraných časových úseků 20. století se nám podařilo zmapovat osudové okamžiky života oběti komunistického režimu, jak byla zaznamenána přímými účastníky dějinných událostí prostřednictvím historických dokumentů a záznamů. Mohli jsme sledovat proměny doby a reakce přímých aktérů. Z oblíbených pastýřů se stali pronásledovaní štvanci doby. Tato práce otevřela budoucím badatelům možnosti v dalším bádání a jiném uchopení tématu.

Pro účely práce byly zvoleny názvy škol, spolků, institucí podle průběhu proměn doby v návaznosti na českou gramatiku s vědomím, že může být posouzení správnosti v některých případech odlišné. Problematika byla odborně konzultována s pracovníky Jazykové poradny Ústavu pro jazyk český Akademie věd ČR, v. v. i., v Praze.

V případě sledování J. J. Bouze Státní bezpečností (StB) a skartací celého spisu těsně před jeho smrtí se nelze plně blíže seznámit s celým případem. Existuje pouze teoretická možnost, že v rámci jiných případů a podávaných průběžných zpráv může být zmínka o jeho pronásledování. Nutno zdůraznit, že by šlo o velice časově náročné bádání s nejistým výsledkem.

Z archivních dokumentů se nám Jiří Jiljí Bouz jevil jako významná církevní osobnost a filantrop. Byl to muž modlitby a lásky, na kterého v dobrém vzpomínají jeho bývalí kolegové a spolupracovníci z Biskupství českobudějovického v Českých Budějovicích, žijící farníci, rodina, přátelé a jeho žáci a studenti. Spolupracoval s mnoha význačnými osobnostmi té doby, jako například s JUDr. Adolfem Schwarzenbergem.¹⁷⁵ Dokladem je písemná korespondence.¹⁷⁶ S ohledem na limitující zadání práce nebylo možné využít všech zajímavých historických materiálů v práci.

¹⁷⁵ Pozn. **JUDr. Adolf Schwarzenberg** (18. 8. 1890 – 27. 2. 1950) zapůjčil J. J. Bouzovi na 2. výstavu církevního umění v Třeboni, kterou pořádal ve dnech 15. 7. 1934 – 31. 8. 1934, tabulový obraz Madony ze zámecké kaple v Třeboni a dalších 25 předmětů. (Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 301.).

¹⁷⁶ Pozn. Písemná korespondence – poděkování ze dne 5. 5. 1937 Nový Dvůr. JUDr. Adolf Schwarzenberg poděkoval P. J. J. Bouzovi a P. V. A. Bouzovi za účast na pohřbu jeho strýce prince Aloise Schwarzenberga, který se konal 26. 4. 1937 v Třeboni. (Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 333.).

J. J. Bouz měl jasný životní postoj, který nám všem dává příklad v jednání (umět dozrát a zůstat čistým). Společně se spolubratry dominikány P. Václavem Alešem Bouzem a děkanem P. Janem Jordánem Dostálem, děkanem a administrátorem P. Ignácem Hykedem významně ovlivnili život na jihu Čech, především na Třeboňsku v první polovině dvacátého století. Dominikány v Třeboni spojovala láska, pokora, úcta, víra v Boha a v svobodu člověka. Jejich neohrožený postoj k pravdě v dobách totalitních vlád (nacistické, komunistické) je obdivuhodný a je hoden tiché vzpomínky na mučedníky totalitních režimů. Použijme citátu papeže Benedikta XVI.: „*Slovo Boží se stalo tělem, a kněz, pravý kněz Vtěleného slova, musí být stále zářivější a hlubší transparentí věčného Slova, které je nám dáno.*“¹⁷⁷

V druhé polovině 20. století neohroženě J. J. Bouz formoval mladé lidi, kteří chtěli zasvětit život kněžskému povolání. Usiloval o opětovné zformování dominikánského řádu. Na Veselsku působil v 60. a 70. letech 20. století.

Z dochovaných archivních materiálů jsme došli k závěru, že byl výborným genealogem rodopiscem. Z korespondence z roku 1947 s panem J. Jindrou, hospodským z Prahy, se dozvídáme, že J. J. Bouzovi bylo nabídnuto členství ve Svazu přátel rodopisců v Praze.¹⁷⁸ Vysokou erudovanost a nadání sledujeme u J. J. Bouze v mnoha vědních disciplínách, jako byla historie, kde se konkrétně blíže zaobíral sakrální gotickou architekturou v Čechách (desítky černobílých fotografií uložených v SOKA v Jindřichově Hradci).¹⁷⁹ V oblasti jazykové erudice vynikal v několika světových jazycích (německy, italsky, hebrejsky, latinsky atd.), překládal a vyučoval. Proslul literárním a hudebním¹⁸⁰ nadáním, byl výtečný rétor, což dokládá písemná vzpomínka Václava Bouze, že při kázání P. Jiljího Bouze byl plný kostel. V r. 1941 vysílal nedělní mši Český rozhlas z Třeboně, *každý chtěl být přítomen vysílání.*¹⁸¹ Měl smysl pro řád a preciznost. Díky této jeho vlastnosti můžeme nyní bádát v archivních dokumentech, které po sobě zanechal prostřednictvím soukromých a státních archivů.

¹⁷⁷ GLASER, M. *Benedikt XVI.: Křesťanství je tvořeno syntézou víry a rozumu.* 20. 1. 2012 [online]. Vatikán: Vatikánský rozhlas, © 2003-2013, [cit. 2013-01-20]. Česká sekce. Dostupné na WWW: <http://www.radiovaticana.cz/clanek_print.php?id=15802>.

¹⁷⁸ Srov. SOKA JH, nezpracovaný osobní fond J. J. Bouze, balík č. 4., (korespondence, výpisy z matrik, etc.).

¹⁷⁹ Srov. SOKA JH, nezpracovaný osobní fond J. J. Bouze, balík č. 7., (učitelské zápisníky, noty, fotografie madon, kostelů, album ze Svatováclavských slavností z r. 1929, atp.).

¹⁸⁰ Pozn. Od srpna roku 1934 byl činným členem pěveckého spolku Pěslav v Třeboni, účinkoval na všech veřejných vystoupeních. (Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova.* Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 301).

¹⁸¹ BOUZ-ZOUBEK, V. *Třeboň. Vzpomínková vycházka po historickém centru města 1925–1945.* Sobotka, 2006, s. 88.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

A. Archivní zdroje a prameny

Archiv bezpečnostních složek (dále jen ABS), Odbor archivních fondů Federálního ministerstva vnitra, operativních svazků, vyšetřovacích spisů a vojsk Ministerstva vnitra v Praze, Siwecova 2, fond Objektové svazky – Centrála MV, a. č. OB-1954, *Objektový svazek vedený k problematice Římsko-katolické církve, díl svazku 4, krycí jméno svazku "DOMINIKÁNI"*.

ABS, Odbor archivních fondů Federálního ministerstva vnitra, operativních svazků, vyšetřovacích spisů a vojsk Ministerstva vnitra v Praze, Siwecova 2, fond Objektové svazky – Hradec Králové, a. č. OB-186 HK (Hradec Králové), *Vyhodnocení činnosti řeholníků, vyhodnocení protistátní činnosti církve v jižních Čechách ze dne 7. 9. 1960 (č. j. A/3-01584/20-60)*.

ABS, Odbor archivních fondů Federálního ministerstva vnitra, operativních svazků, vyšetřovacích spisů a vojsk Ministerstva vnitra v Praze, Siwecova 2, fond Svazky kontrarozvědného rozpracování – České Budějovice (KR-ČB), *Archivní protokol operativních svazků pro a. č. 1–2300*, fol. 158v–159r [archivní pomůcka].

ABS, Odbor archivních fondů Federálního ministerstva vnitra, operativních svazků, vyšetřovacích spisů a vojsk Ministerstva vnitra v Praze, Siwecova 2, fond Svazky kontrarozvědného rozpracování – České Budějovice (KR-ČB), *Protokol registrace skupinových, osobních, agenturně pátracích, evidenčních, objektových a věcných operativních svazků pro r. č. 1–4587*, fol. 36v–37r [archivní pomůcka].

ABS, Odbor archivních fondů Státní bezpečnosti a Ministerstva vnitra ČSR v Brně Kaničích, fond B 2/II (Krajská správa SNB, Správa StB České Budějovice a útvary StB v Jihočeském kraji, II. díl).

- inv. j. 42, karton č. 3, *Zpráva o činnosti 2. oddělení, 3. odboru, 1962*.
- inv. j. 63, karton č. 4, *Zpráva o činnosti KS-MV za I. pololetí 1964 – vývoj operativní situace, č. j. A-0056/01-64*.
- inv. j. 84, karton č. 5, *Akce StB určené na ukončení v I. čtvrtletí 1966*.
- inv. j. 86, karton č. 5, *Zpráva pro operativní štáb KS-MV 4. 4. 1966. Rozbor operativní situace a výsledky agenturně operativní práce po linii řím. kat. církve*.
- inv. j. 88, karton č. 5, *Vyhodnocení akcí z měsíčních informací Správy StB za rok 1966*.
- inv. j. 98, karton č. 7, *Zpráva o činnosti Správy StB za rok 1967, vyhodnocení operativní situace, výslednost kontrarozvědné práce v letech 1967–1968*.

– inv. j. 162, karton č. 10, *Rozbor operativní činnosti S-StB za rok 1970. Zhodnocení operativní činnosti 2. odboru, 5/1 oddělení za rok 1970.*

Archivio della Pontificia Università San Tommaso d'Aquino in Urbe (*Angelicum*), Roma (Archiv Papežské univerzity sv. Tomáše Akvinského v Městě [*Angelicum*], Řím). THEISSLING, L. *Angelicum Status Personalis 1911–1928. Status Personalis et Ordo Praelectionum in Colegio Pontificio "Angelico", anno scholastico 1921–1922.* Romae: Ex Typographia Richardi Garroni, 1921, s. 20, in Fondo: Personalia, aa. 1911–1928.

Národní archiv Praha, nezpracovaný fond Ministerstva spravedlnosti – Správa Sboru nápravné výchovy – osobní spis J. J. Bouz, *Deník v trestní věci Pst/557/50, Or I/VII 51/50, Okresní prokuratura v Třeboni a Krajská prokuratura Praha Pt Pst/557/50.*

Státní oblastní archiv (SOA) Třeboň, fond Biskupský archiv (dále jen BA) České Budějovice (dále jen ČB), karton č. 1007, sign. III-A-3-a, s. 542/1. a 2. díl – 543/1. a 2. díl, *Přijetí a propuštění z diecéze literae dimissoriae aj.*

SOA Třeboň, fond BA ČB, karton č. 1041, sign I-G-8-e-386 (Třeboň), 1907–1945, *Duchovní na jednotlivých farách dle vikariátů, abecedně dle far.*

SOA Třeboň, fond Jč KNV České Budějovice, karton č. 86, sign. 370.4, Třeboň 12, *Hlášení a zápisy kultové komise ONV Třeboň, 1949, 1950.*

SOA Třeboň, fond Jč KNV České Budějovice karton č. 88, *Krajské církevní komise, sign. 370.4, sign. 371.2, Osobní a služební záležitosti duchovních, obsazování farností, kádrové záležitosti, školení, 1932–1948, 1949, 1950.*

Státní okresní archiv (SOkA) Jindřichův Hradec, nezpracovaný osobní fond J. J. Bouze, balík č. 4, *Zpráva o P. Václavu Alešovi Bouzovi, kterou podal p. Václavu Bouzovi, úředníku justiční služby v Plzni-Borech dne 23. března 1946 p. Jan Polák, z Prahy XIX, Dejvická ul. č. 687/25.* (korespondence, výpisy z matrik, etc.), balík č. 7 (učitelské zápisníky, noty, fotografie madon, kostelů, album ze Svatováclavských slavností z r. 1929 atp.).

SOkA Jindřichův Hradec, fond Gymnázium Třeboň, kniha č. 11, inv. č. 11, *Kronika ústavu Státního reálného gymnasia v Třeboni (1939–1957).*

B. Zdroje institucí

Biskupství českobudějovické, Biskupská 132/4, České Budějovice

- fond Personalía, *Osobní složka J. J. Bouze*.
- fond Kněžská matrika č. II.

Gymnázium Třeboň – Výroční zprávy (1929–1948).

- *Výroční zpráva reálného gymnasia v Třeboni. Školní rok 1929–30.* Třeboň: Knih tiskárna „Družstvtotisk“, 1930.
- *Výroční zpráva reálného gymnasia v Třeboni. Školní rok 1931–32.* Třeboň: Knih tiskárna „Družstvtotisk“, 1932.
- *Výroční zpráva reálného gymnasia v Třeboni. Školní rok 1933–34.* Třeboň: Knih tiskárna „Družstvtotisk“, 1934.
- *Výroční zpráva reálného gymnasia v Třeboni. Školní rok 1934–35.* Třeboň: Knih tiskárna „Družstvtotisk“, 1935.
- *Výroční zpráva reálného gymnasia v Třeboni. Školní rok 1935–36.* Třeboň: Knih tiskárna „Družstvtotisk“, 1936.
- *Výroční zpráva reálného gymnasia v Třeboni. Školní rok 1936–37.* Třeboň: Knih tiskárna „Družstvtotisk“, 1937.
- *Výroční zpráva státního reálného gymnasia v Třeboni za školní rok 1947–1948.* Třeboň: Knih tiskárna Jana Petříka, 1948.

Římskokatolická farnost Dráčov. 2. *Pamětní kniha římskokatolické farnosti Dráčov (od roku 1954 do současnosti).*

Římskokatolická farnost Frankenburg am Hausruck. Farní kronika Frankenburg am Hausruck. *Pfarrchronik Frankenburg a. H. 1925–1976.* Teil 2. (2. díl.).

Římskokatolická farnost Třeboň. *Pamětní kniha děkanského Chrámu Páně sv. Jiljí v Třeboni 1903–2001.*

C. Soukromé prameny

1. BOUZ, J. *Vzpomínky z let 1950–1953.* Nepublikovaný strojopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových.

2. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova.* Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových.

3. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova.* Kácov: 1967–1987, díl 2., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových.

D. Monografie, studie, sborníky, kvalifikační práce

1. AMBROŽ, P. *Českobudějovičtí kapitulní vikáři v dobách totalit*. České Budějovice, 2008. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra církevních dějin a patristiky. Vedoucí práce doc. ThLic. PaedDr. Martin Weis, Th.D.
2. BOUZ, J. *Vzpomínky malého uprchlíka*. Praha: Sonus, 2004. ISBN 80-901830-0-X.
3. BOUZ-ZOUBEK, V. *Třeboň. Vzpomínková vycházka po historickém centru města 1925–1945*. Sobotka, 2006. ISBN neuvedeno.
4. BUBEN, M. *Encyklopedie českých a moravských sídelních biskupů*. Praha: Logik, 2000. ISBN 80-902811-0-9.
5. BUBEN, M. *Encyklopedie řádů a kongregací v českých zemích. III. díl, 1. svazek: Žebravé řády*. Praha: Libri, 2006. ISBN 80-7277-088-8.
6. BULISOVÁ, J. *Ottova všeobecná encyklopedie ve dvou svazcích. 2. díl, M–Ž*, Praha: Ottovo nakladatelství, 2010. ISBN 979-80-7360-902-3.
7. ČERNUŠÁK, T.; PROKOP, A.; NĚMEC, D. *Historie dominikánů v českých zemích*. Praha: Krystal OP, 2001. Kapitola 4. Provincie od počátku třicátých let do konce první republiky. ISBN 80-85929-50-3.
8. FIALA, P. et al., *Český politický katolicismus 1848–1950*. Brno: CDK, 2008. ISBN 978-80-7325-155-0.
9. FORMÁNEK, J. *100 let Gymnasia v Třeboni, příspěvky k dějinám Třeboně*. Třeboň: MNV Třeboň, 1968. ISBN neuvedeno.
10. HALAS, F., X. *Fenomén Vatikán: idea, dějiny a současnost papežství, diplomacie Svátého stolce, České země a Vatikán*. Brno: CDK, 2004. ISBN 80-7325-034-9.
11. CHURANĚ, M. et al. *Encyklopedie špionáže*. Praha: Libri, 2000. ISBN 80-7277-020-9.
12. NĚMEC, D. *Vývoj české dominikánské provincie v letech 1905–1948*. (Licenciátní práce). Wrocław: Papiieski Fakultet Teologiczny, 1996. XIII + 176 s.
13. PFEIFEROVÁ, M. *Volnočasové aktivity spojené s římskokatolickou církví v třeboňské farnosti v letech 1900 až 1938*. České Budějovice, 2011. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra pedagogiky. Vedoucí práce prof. ThLic. PaedDr. Martin Weis, Th.D.

14. POVOLNÝ, D. *Operativní technika v rukou StB*. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR, 2001. ISBN 8-902885-3-7.
15. ŠTROUGAL, L. *Paměti a úvahy*. Praha: Epoque, 2009. ISBN 978-80-7425-026-2.
16. VAŠKO, V. *Dům na skále. 2, Církev bojující: 1950 – květen 1960*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007. ISBN 978-80-7192-892-8.
17. WEIS, M. *Svědectví dokumentů: (Katolická církev v archivních materiálech jihočeských archivů let 1949–1976)*. České Budějovice: Jih, 2009. ISBN 978-80-86266-33-6.

E. Svědectví pamětníků

1. KULHÁNEK, V. *Osobní svědectví*. České Budějovice 20. 10. 2010, přepis rozhovoru, dokumentace v majetku autora.
2. SALLABERGER, J. *Písemné svědectví*. R. K. Pfarramt Frankenburg am Hausruck, 24. 7. 2012, dokumentace v majetku autora.
3. VLK, M. *Písemné elektronické svědectví (E-MAIL)*. Praha 6. 2. 2013, dokumentace v majetku autora.

F. Internetové zdroje

1. *Archiv bezpečnostní složek*, [online]. Praha: Archiv bezpečnostních složek, fond Svazky kontrarozvědného rozpracování – České Budějovice (KR-ČB), *Archivní protokol operativních svazků pro a. č. 1–2300*, fol. 158v–159r [archivní pomůcka]. 2008–2013, [cit. 7. 3. 2013]. Dostupné na WWW: <http://www.abscr.cz/data/pdf/knihy/APOPCB/APOPCB_1.pdf>.
2. *Archiv bezpečnostní složek*, [online]. Praha: Archiv bezpečnostních složek, fond Svazky kontrarozvědného rozpracování – České Budějovice (KR-ČB), *Protokol registrace skupinových, osobních, agenturně pátracích, evidenčních, objektových a věcných operativních svazků pro r. č. 1–4587*, fol. 36v–37r [archivní pomůcka]. 2008–2013, [cit. 7. 3. 2013]. Dostupné na WWW: <http://www.abscr.cz/data/pdf/knihy/CSB/CSB_3.pdf>.

3. *Československé dokumentační středisko, o. p. s.: encyklopedie exilu. Heslář biografický* [online]. Praha: Československé dokumentační středisko, o.p.s., 1994–2010, [cit. 5. 2. 2013].
Dostupné na WWW: <<http://www.csds.cz/cs/encyklopedie/27-DS.html>>.
4. FIALA, J. Rektoři olomoucké univerzity v letech 1573–1860. *Žurnál UP, týdeník* [online]. Univerzita Palackého, Olomouc, 2007, č. 7, ročník 17., poslední aktualizace 25. 2. 2013, [cit. 5. 1. 2013].
Dostupné na WWW: <<http://www.upol.cz/fileadmin/zuparchiv/XVII/cislo07.pdf>>.
5. GLASER, M. *Benedikt XVI.: Křesťanství je tvořeno syntézou víry a rozumu. 20. 1. 2012* [online]. Vatikán: Vatikánský rozhlas, © 2003-2013, [cit. 20. 1. 2013]. Česká sekce.
Dostupné na WWW: <http://www.radiovaticana.cz/clanek_print.php4?id=15802>.
6. *Obec Starý Bydžov*, [online]. Starý Bydžov: Obec, 2013, [cit. 12. 2. 2013].
Dostupné na WWW:
<<http://www.starybydzov.cz/index.php?nid=939&lid=CZ&oid=1487152>>.
7. TOMEK, P. *Vězenství, věznice Plzeň-Bory*. In: *TOTALITA.cz*, [online]. Mělník: TOTALITA.cz, 1999–2013, [cit. 16. 2. 2013].
Dostupné na WWW: <http://www.totalita.cz/vez/vez_vez_plzen.php>.
8. *Ústav pro studium totalitních režimů*. BRAITO, Josef Silvestr Maria, [online]. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2008–2013, [cit. 5. 1. 2013]. Dostupné na WWW: <<http://www.ustrcr.cz/cs/braito-josef-silvestr-maria-14-6-1898>>.
9. *Ústav pro studium totalitních režimů*. Rehabilitace v roce 1968 – K231 [online]. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, [cit. 16. 12. 2012].
Dostupné na WWW: <<http://www.ustrcr.cz/data/pdf/k231/panel10.pdf>>.
10. VAŠKO, V. *Církev v ohrožení totalitami*. In: *Teologické texty.cz* [online]. Praha: Teologické texty, časopis pro teoretické a praktické otázky teologie, 2003, č. 2., ročník 14., [cit. 5. 1. 2013]. ISSN 0862-6944. Dostupné na WWW:
<<http://www.teologicketexty.cz/casopis/2003-2/Cirkev-v-ohrozeni-totalitami.html>>.

G. Právní zdroje

Zákon číslo 231/1948 Sb., na ochranu lidově demokratické republiky ze dne 6. října 1948, ve znění platném k 16. 10. 1948, kopie v majetku autora práce.

SEZNAM ZKRATEK

ABS – Archiv bezpečnostních složek

AZ – Agenturní zprávy

BA ČB – Biskupský archiv Biskupství českobudějovického

ČSR – Československá republika

ČSSR – Československá socialistická republika

Gestapo – Die Geheime Staatspolizei (Tajná státní policie)

Jč KNV – Jihočeský Krajský národní výbor

KCT – Krajský církevní tajemník

KS – Kapitalistický stát

KS MV – Krajská správa Ministerstva vnitra

KSČ – Komunistická strana Československa

NDR – Německá demokratická republika

OAV NF – Okresní akční výbor Národní fronty

ONV – Okresní národní výbor

OO MV – Okresní oddělení Ministerstva vnitra

OO PV – Okresní oddělení pasů a víz

OP – latinsky Ordo (Fratrum) Prædicatorum, Řád bratří kazatelů, Dominikánský řád

SNB – Sbor národní bezpečnosti

S StB – Správa Státní bezpečnosti

SOA – Státní oblastní archiv

SOkA – Státní okresní archiv

Stržm. – Strážmistr

Tr. Z. – Trestní zákoník

VC – Vízový cizinec

SEZNAM PŘÍLOH

A. Textové přílohy:

- I. Václav Aleš Bouz
- II. Jan Jordán Dostál
- III. Czechoslovakian Priest Visits Barrie Relatives – Československý kněz návštěvou u příbuzných v Barrie, volný překlad.
- IV. Průběh oslav 50 let kněžské služby J. J. Bouze.
- V. Průběh pohřbu J. J. Bouze ze dne 5. 9. 1980.

B. Obrazové přílohy:

- I. Kopie dokumentu o studiu K. Wojtyły, pozdějšího blahoslaveného papeže Jana Pavla II., na Papežské univerzitě sv. Tomáše Akvinského (Angelicum) v Římě.
- II. Kopie fotografie, J. J. Bouz, Třeboň duben 1927, Foto – Atelier B. J. KOCIPÍŇSKI Třeboň.
- III. Kopie fotografie, J. J. Bouz, 70. léta 20. stol.
- IV. Kopie fotografie, J. J. Bouz, říjen 1979.
- V. Potvrzení o studiu J. J. Bouze v Římě.
- VI. Kopie dopisu – Korespondence s českobudějovickým biskupem ThDr. Josefem Hlouchem, 1949.
- VII. Kopie písemného požehnání českobudějovického biskupa ThDr. Josefa Hloucha, 1949.
- VIII. Kopie dokumentu z ONV Třeboň – vyloučení J. J. Bouze z vyučování náboženství, 1949.
- IX. Kopie dokumentu – Pastýřský list, opis, 1949.
- X. Kopie dokumentu – Státní prokuratura Praha, 1950.
- XI. Kopie dokumentu – Žádost J. J. Bouze o přijetí do zaměstnání po propuštění z vězení, 1953.
- XII. Kopie záznamu v tisku z průběhu návštěvy J. J. Bouze v Kanadě, 1965.
- XIII. Kopie dokumentu – Akce „DOMINIK“.
- XIV. Kopie – Přehled krycích značek používaných k označení zpravodajských úkonů.
- XV. Kopie dokumentu – Úmrtní oznámení P. Jiřího Jiljího Bouze, 1980.
- XVI. Kopie fotografie – Hrob, místo posledního odpočinku P. J. J. Bouze, Kácov.

Textové přílohy

Příloha č. I.

Václav Aleš Bouz (6. 9. 1898 Praha – 2. 4. 1943 Osvětim)

Narodil se v den svátku Zachariáše 6. 9. 1898 v dopoledních hodinách. Pokřtěn byl 11. září 1898 v kapli na Olšanech kaplanem P. Stanislavem Škodou jménem Václav Zachariáš.¹⁸² Vysvěcen na kněze byl 10. září 1922. Působil v Litoměřicích, Třeboni (kaplanem od 1. prosince 1923) a Plzni. Byl spoluzakladatelem řeholního domu dominikánů v Třeboni společně s bratrem P. Jiřím Jiljím Bouzem a děkanem P. Jordánem Janem Dostálem. V roce 1937 dostal povolení k sekularizaci a k podpoře sourozenců.¹⁸³

V kázání na Dušičky v listopadu roku 1942 ve filiálním kostele v Lužnici vzpomněl „*všech zemřelých odpočívajících v posvěcené zemi i těch, jejichž hroby jsou neznámy. Bylo to kázání pro válečnou dobu, kdy hroby tisíců byly roztroušeny na bojištích světa*“. Na základě udání byl vyslýchán na Gestapu v Českých Budějovicích a obviněn. Gestapo ho vinilo za to, že v kázání měl na mysli popravené nepřátele Říše z českého národa. Přesto byl propuštěn na svobodu.¹⁸⁴

Zatčen byl 19. ledna 1943 v Třeboni na děkanství a odvezen do Petschkova paláce v Praze. Krátce byl vězněn na Pankráci v Praze a odtud deportován do Osvětimi, kde v nelidských podmínkách zemřel mučednickou smrtí.

Jiří Jiljí Bouz se snažil dopátrat, kde se bratr od zatčení nacházel, celkem mu stačil odeslat čtyři balíčky, jen jeden Václav Aleš Bouz obdržel v Osvětimi. Celý jej rozdal vězňům. Po mučednické smrti bratra pátral několik let J. J. Bouz po svědcích a spoluvězních, vše pečlivě zaznamenával. Materiály lze dohledat nejen v rodinném archivu manželů Bouzových, ale též v archivech v Třeboni a Jindřichově Hradci. Lze se vážně domnívat, že jeho mrtvé tělo do krematoria odvážel vězněný premonstrátský

¹⁸² Srov. BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 60.

¹⁸³ Srov. SOA Třeboň, fond Biskupský archiv (BA) ČB, karton č. 1007, sign. III-A-3-a, s. 542/1. a 2. díl – 543/1. a 2. díl, *Přijetí a propuštění z diecéze – literae dimissoriae, aj.*

¹⁸⁴ BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 418.

převor kláštera z Teplé, Heřman Josef Tyl, který byl v Osvětimi od počátku r. 1943 a měl mimo jiné na starost i odvoz mrtvých.¹⁸⁵

Velice těžce, ale statečně nesl Václav Aleš Bouz podmínky v koncentračním táboře. Ze vzpomínek spoluvězně Jana Poláka¹⁸⁶ z roku 1946 se dozvídáme o V. A. Bouzovi následující. „Skutečně asi 13. února vlak zastavil na rampě asi 2 km od Oswiečima. Ještě horší bylo překvapení, že nešli jsme do Oswiečima, ale do trestného jeho pobočného lágru Birkenau (polsky Rajsko). Cesta byla hrozná. Bláta po kotníky, seřazení po 5 a bití od SS a jich pomocníků dost a dost. Přítel Bouz se mě držel pod paží a první rány holí dostali jsme oba až po příchodu do Birkenau. Mně to jednaní nebylo novinkou, ale jaké bylo zděšení těch, kteří to viděli ponejprv. Zavřeli nás do jedné kůlny, kde bylo bláta, nic jíst, nikde spát a tam setrvali jsme 1,5 dne. Při tom nám tetovali čísla na levé paže. Měli jsme čísla kolem 101.000. Sám mám číslo 101.882. Přítele Bouze jsem duševně sílil, neboť trpce jsem nesl jeho skleslost, když viděl nevinné lidi v kůlně té ubíjet polskými židovskými kápy, kteří zabíjeli jak Židy, tak katolíky, Poláky, jako Čechy.“¹⁸⁷

Kapitulní konsistoř v Českých Budějovicích byla o jeho smrti písemně vyrozuměna dne 18. 7. 1943.¹⁸⁸ Ve stejný čas byl vyrozuměn J. J. Bouz, který smutnou zprávu sdělil rodině.

In memoriam byl Václavu Bouzovi udělen dne 17. listopadu 1945 Československý válečný kříž a 29. 4. 1950 pamětní odznak druhého národního odboje.¹⁸⁹

Jiří Jiljí Bouz v jubilejním Svatovojtěšském roce (950 let od mučednické smrti sv. Vojtěcha a v roce 75. narozenin jejich maminky) nechal zbudovat na vlastní náklady pamětní desku na památku mučednické smrti bratra Václav Aleše Bouze. Slavnostně byla odhalena na jaře r. 1947. Nachází se uprostřed kostela sv. Jiljí v Třeboni po straně evangelijní vedle zpovědnice, kde bratr Václav zpovídal. Jde o černý mramor s bronzovým reliéfem Václava Bouze od Jiřího Duška z Tábora.¹⁹⁰

¹⁸⁵ Tamtéž, s. 462.

¹⁸⁶ Srov. SOkA JH, nezpracovaný osobní fond J. J. Bouze, Zpráva o P. Václavu Alešovi Bouzovi, kterou podal p. Václavu Bouzovi, úředníku justiční služby v Plzni-Borech dne 23. března 1946 p. Jan Polák, z Prahy XIX, Dejvická ul. č. 687/25., balík č. 4.

¹⁸⁷ Srov. BOUZ, Z. Kronika rodu Bouzova. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 468.

¹⁸⁸ Srov. SOA Třeboň, fond BA ČB, karton č. 1041, sign I-G-8-e-386 (Třeboň), 1907 až 1945, Duchovní na jednotlivých farách dle vikariátů, abecedně dle far.

¹⁸⁹ Srov. BOUZ, Z. Kronika rodu Bouzova. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 526.

¹⁹⁰ Tamtéž, s. 480–491.

Jan Jordán Dostál

(18. 2. 1892 Nové Dvory na Moravě – 17. 11. 1959 Frankenburg a. H., Rakousko)

Vysvěcen na kněze byl 5. srpna 1915. Do Třeboně přišel 1. srpna 1923. Od 1. ledna 1937 byl děkanem v Třeboni.¹⁹¹

Státní prokuratura v Praze podala 9. května 1950 obžalobu ke Státnímu soudu v Praze (spisová značka Pst I 557/50) na děkana J. J. Dostála a J. J. Bouze pro trestný čin sdružování proti státu podle § 2 odst. 3, zák. č. 231/48 Sb.,¹⁹² doplněno v roce 1951 o trestní stíhání podle § 165, odst. 1. (vydán zatykač). Úspěšně se skrýval před státní bezpečností doma na Moravě a u přátel, celkem 18 měsíců a 12 dnů. Jedné podzimní noci emigroval do Rakouska přes Šumavu.

Z písemného svědectví konzistorního rady P. Josefa Sallabergera z Frankenburgu am Hausruck se dozvídáme, že děkan Jan Jordán Dostál působil od 14. října 1951 na faře v malebném městečku Frankenburg a. H., kam nedělního večera přišel, jako utečenec z ČSR s pověřovacím dopisem od generálního vikáře na volné místo druhého kooperátora.¹⁹³ V novém působišti se J. J. Dostál zdokonaloval v německém jazyce. Učitelkou mu byla paní Wendtnerová (původem ze Sudet), manželka ředitele¹⁹⁴ základní školy ve Frankenburgu a. H.¹⁹⁵ Současně paní Wendtnerová pomáhala s distribucí církevní literatury do tehdejšího Československa.

V říjnu r. 1955 se stal J. J. Dostál duchovním v městečku Zipf, okres Vöcklabruck, Horní Rakousy. V závěru roku se s farníky zúčastnil poutě do Říma (5. 12. 1955).¹⁹⁶ Děkan Dostál byl známým vášnivým myslivcem. Oblíbený byl jak v Třeboni, tak později ve Frankenburgu a. H. a jeho okolí pro svoji srdečnost, přímost, přátelskost. Na podzim roku 1957 přechodil chřipku, později onemocněl srdeční chorobou, častěji

¹⁹¹ Srov. Biskupství českobudějovické, Biskupská 132/4, České Budějovice, fond Kněžská matrika č. II., s. 61.

¹⁹² Obrazová příloha č. X.

¹⁹³ Srov. Římskokatolická farnost Frankenburg am Hausruck. Farní kronika Frankenburg am Hausruck. *Pfarrchronik Frankenburg a. H. 1925–1976*. Teil 2. (2. díl), s. 223.

¹⁹⁴ Pozn. Johann Wendtner řídil školu ve Frankenburgu a. H. v letech 1949–1968.

¹⁹⁵ Srov. SALLABERGER, J. *Písemné svědectví*. R. K. Pfarramt Frankenburg am Hausruck, 24. 7. 2012, dokumentace v majetku autora.

¹⁹⁶ Srov. Římskokatolická farnost Frankenburg am Hausruck. Farní kronika Frankenburg am Hausruck. *Pfarrchronik Frankenburg a. H. 1925–1976*. Teil 2 (2. díl), s. 282, s. 285.

navštěvoval lékaře.¹⁹⁷ Jeho zdravotní stav se výrazně zhoršil na začátku r. 1959, kdy prodělal těžký zápal plic, s kterým byl hospitalizován v nemocnici.

Srdce J. J. Dostála naposledy dotlouklo čtvrt hodiny po poledni dne 17. listopadu 1959. Poslední rozloučení a uložení ostatků ve Frankenburg am Hausruck se uskutečnilo dne 20. listopadu 1959 za hojné účasti obyvatel, včetně několika zástupců z biskupství, městské kapely, myslivců a dalších vzácných hostů.¹⁹⁸

¹⁹⁷ Tamtéž, s. 307.

¹⁹⁸ Tamtéž, s. 319, s. 326, s. 328.

Příloha č. III.

Czechoslovakian Priest Visits Barrie Relatives – Československý kněz návštěvou u příbuzných v Barrie

„Canada je opravdu země blahobytu,“ pravil P. Jiří Bouz, 65 roků starý československý kněz, který prožívá spokojeně svoji dovolenou u příbuzných v Barrie.

P. Jiří Bouz je z prvních kněží ze států za „Železnou oponou“, který je návštěvou u neteře paní Ludmily Návrátilové a její rodiny. Je též návštěvou u svého bratra Jana Bouze v Torontu, kterého navštívil po 16 letech a který je na dovolené v Barrie.

V Barrie je P. Bouz od 24. 6. a navštívil již následující zajímavá místa. Například poutní místo umučených v Midland, pláž a jezero Bass, Toronto a Niagarské vodopády. Svoji první mši sv. v Canadě sloužil v kostele P. Marie, kde věřící slyšeli jednu z mála mší sv. v latinské řeči za poslední 2 roky.

P. Bouz byl vysvěcen na kněze před 42 roky, má nyní faru v Dráchově v jižních Čechách s kostelem v gotickém slohu z XIV. stol. a jeho farnost má 500 duší. Mnoho obrazů z XIV. stol. zdobí jeho kostel jako mnoho jiných starých kostelů v ČSR. Stěžuje si, že pro 6 diecézí v Čechách a na Moravě je jeden arcibiskup. P. Bouz je z Českobudějovické diecéze v jižních Čechách.

P. Bouz je ze dvou kněží v rodině. Jeho bratr byl umučen v nacistickém táboře za druhé světové války. P. Bouz vyučoval latině a náboženství po mnoho let a před 10 lety se rozhodl věnovat všechn čas farníkům.

Navštívit naši zem mohl P. Bouz jen za pomoci svého bratra, který se za něho zaručil a vzal na sebe povinnost zaplatit cestovní výlohy. Kněží v ČSR jsou oprávněni jít do důchodu po 39 letech služby a obdrží pensi, a ačkoliv P. Bouz může jít do důchodu, rozhodl se sloužit farníkům, dokud mu bude sloužit zdraví.“

Czechoslovakian Priest Visits Barrie Relatives – Československý kněz návštěvou u příbuzných v Barrie, volný překlad.

Zdroj: BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 681.

Příloha č. IV.

Průběh oslav 50 let kněžské služby J. J. Bouze

„V neděli 11. 11. 1973 oslavil zlaté jubileum svého kněžství v Praze u sv. Jiljí.

Na žádost duchovního správce u sv. Jiljí P. Jiljího Dubského obětoval 2 slavné mši. První měl o půl jedenácté dopoledne. V zlatém ornátě za zvuků slavnostní varhanní přede hry přistoupil k obětnímu stolu, aby přinesl svou jubilejní oběť mše sv. Slavnostní kázání přednesl ThDr. Jan Merell. Svatojilský chrámový sbor s doprovodem orchestru zazpíval „Missa concerta in D“ od J. Zacha. K obětování „O cocli gaudium“ od F. X. Brixii a po sv. přijímání chorál „Salve Regina“. Konec mše sv. byl zakončen slavnostními intrádami (krátká slavnostní skladba).

Druhé mši o 5. hod. odpolední byli přítomni Otec biskup Ladislav Hlad a kněží P. Jiljí Dubský, OP, farář u sv. Jiljí v Praze, p. Tomáš Pospíšil, OP, administrátor v Mimoni, P. Alfons Čapský z Horní Stropnice, P. Josef Pinta z Kostelce nad Vltavou, P. Václav Frolík z Nové Bystřice, P. Antonín Prokeš ze Železné Rudy, pan Dr. Atanáš Šnobl, OP, t. č. skladník na dráze v Poběžovicích, P. Václav Kulhánek, kaplan při katedrále v Č. Budějovicích, N. N. farář od sv. Matěje v Šárce a slavnostní kazatel, jako při ranní mši sv. ThDr. Jan Merell. Z rodiny (...)

Při mši svaté se zpíval „Ejhle oltář“ a na kůru účinkovali ke cti a slávě Boží a několik vložek zazpívali: Ing. Antonín Jirkal – varhany, Ing. sl. Marešová varhanice od sv. Vojtěcha, Mistr Jan Kožušník – zasloužilý umělec, člen opery Národního divadla, paní Růžena Seberová – zasloužilá umělkyně – členka opery Národního divadla a stálý host opery v Berlíně (členka 2. řádu sv. Dominika). Obětní dary přinesl Zdeněk (pozn. autor kroniky) s Marcelkou a Ivankou.

Na konci mše sv. udělil přítomným zvláštní kněžské jubilejní požehnání, následovalo „Te Deum“, svátostné požehnání a písní Svatý Václave byla slavnost ukončena. Obě mše sv. byly navštíveny velikým počtem věřících a Jiří při nich podal mnoho svatých přijímání. Večer, po krátkém hodinovém posezení a pohoštění v sále farního úřadu, jsme my Kácovští odjeli domů.

Krásný návrh na oznámení této slavnosti vypracoval výtvarník Antonín Zezula z Ledče, Jiří jej nechal vytisknout a přes 250 oznámení rozeslal a přijal veliké množství blahopřání. Z Vatikánu od Sv. Otce Pavla VI. obdržel požehnání.

Ve své farnosti prof. Bouz oslavil první mši sv. 18. listopadu v kostele sv. Václava o půl deváté dopoledne. Mši koncelebroval P. Josef Komínek, vikář z Chýnova, který pronesl slavnostní kázání o významu kněžství. Zpívána byla píseň „Ejhle oltář“.

Než začala bohoslužba, po první sloce písně předstoupil MUDR. Zdeněk Petřů z Veselí a jménem farníků přednesl blahopřání a po něm gratulovaly děti s květinami v rukou a mnozí přítomní dospělí. Na varhany hrál J. Kuchválek, ředitel hudební školy ve Veselí n/Luž. Jeho paní zazpívala biblickou píseň „Hospodin je můj pastýř“ a při obětování p. Kuchválek zahrál na housle Gounodovo „Ave“. Pohoštění na dráčovské faře pro 16 hostů připravila paní Štovičková, choť zvěrolékaře v Soběslavi.“



Průběh oslav 50 let kněžské služby J. J. Bouze, 1973.

Zdroj: BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1967–1987, díl 2., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 102, s. 103.

Příloha č. V.

Průběh pohřbu J. J. Bouze ze dne 5. 9. 1980

Kapitulní vikář Otec Kavale schválil text smutečního oznámení a datum pohřbu – 5. září 1980. Souhlas k tisku smutečního oznámení musel vydat okresní církevní tajemník v Táboře, ale v tomto případě jej vydal krajský církevní tajemník v Českých Budějovicích.

S ohledem na pokročilý čas a obavy, že ne všichni přátelé a příbuzní obdrží smuteční oznámení, rozhodl se bratr Karel z Třeboně k uveřejnění oznámení o smrti a konání pohřbu v Lidové demokracii.

V pátek 5. září 1980 v Dráchově uprostřed kostela na starobylých márách v dřevěné dubové rakvi leželo tělo Jiřího oblečeného do bílého dominikánského hábitu, s velkým růžencem u pasu a křížkem v ruce. Okolí bylo vyložené květinami a svatými obrázky.

Před desátou hodinou byla rakev uzavřena a 4 členové požárního sboru drželi čestnou stráž. *„V deset hodin přes 40 kněží obstoupilo rakev a 12 kněží přistoupilo k obětnímu stolu, aby se s kapitulním vikářem koncelebrovala zádušní mše. Kostel byl zaplněn do posledního místečka řádovými sestrami a věřícími. Jarmila Bouzová hrála na varhany.*

První epištolu při mši sv. četl Dr. Šťovíček, druhou epištolu a žalm vikář P. Jan Kotál, který po evangeliu celebranta měl krásnou promluvu na konci mše sv., na kůru zazpíval svým nádherným hlasem smuteční píseň. K sv. přijímání přistoupilo mnoho věřících a řádové sestry.

Po skončení obřadů promluvil kapitulní vikář Otec Josef Kavale a promluvil do duše všem občanům Dráchova, kteří si nedovedli vážit svého faráře. Dále promluvil člen Čsl. lidové strany pan Jaroslav Novotný o 25 letech působení Jiřího v Třeboni. Nakonec promluvil soběslavský vikář P. Jan Kotál.

Rakev byla vynesena za zpěvu Salve Regina, naložena do auta a odvezena do Kácova, kde bylo tělo uloženo do hrobu.

V Soběslavi byla v hotelu Slunce připravena smuteční hostina pro 80 osob (kněze a příbuzné). S ohledem na první pátek v měsíci mnozí kněží si museli plnit své povinnosti (zpovědi). V Kácově bylo přítomno jen 11 kněží, kostel byl plný, rakev byla uprostřed kostela. Ve 3 hodiny odpoledne sloužil zádušní mši svatou kapitulní vikář z Hradce Králové Dr. Karel Jonáš za koncelebrace 4 kněží (Otce Kubíčka z Čestína,

*Otce J. Sochy, faráře v Kácově, Otce Jar. Dvořáka ze Sudějova a Otce Karla Pavlíčka ze Zbraslavic). Po dokončení obřadu byla rakev vynesena kněžími před kostel, kde stálo mnoho občanů, kteří se nedostali do kostela. V otevřeném voze za důstojné hudby a vyzvánění byl dovozen na kácovský hřbitov a kněžími donesen k hrobu. Po obřadech se s ním rozloučil P. Václav Frolík z Nové Bystřice (býv. žák na Gymnáziu v Třeboni) a za zpěvu písně *Blíž Tobě, Bože můj*. “ Po čtvrté hodině odpolední byla spuštěna rakev do hrobu, kde již byli pochováni jeho rodiče a sestra Liduška, „s nimiž se určitě shledal na věčné slávě u Pána Boha“.*

Souběžně se sloužila mše svatá v osm hodin ráno místního času ve Victorii v Kanadě, kterou sloužil Otec Henley. „*Otec Henley po evangeliu o zakopané hřivně, vyprávěl o Jiřím Bouzovi, že je v ČSSR ukládán právě do hrobu, jak dlouho byl knězem a jeho činnosti, i když byl v důchodu, a jak svěřené hřivny za tak dlouhý život bohatě rozmnožil.*

Do Kácova přišlo mnoho soustrastných dopisů, ze kterých bylo znát, jak byl oblíbený nejen v ČSSR, ale v zahraničí zvláště pro kněžský život a dobročinnost. Byly to dopisy z Berlína, Paříže, Rakouska, Kalifornie, Jižní Afriky, atd.

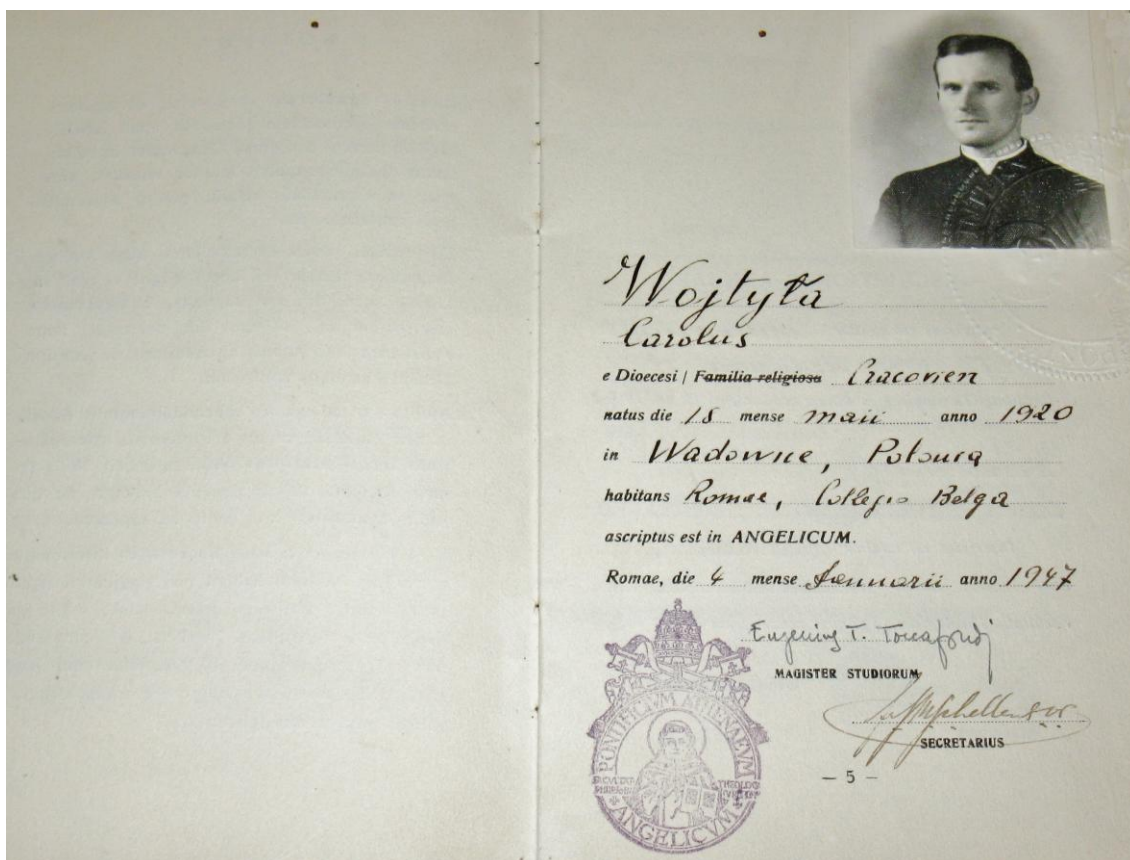
Jiří Bouz za svého kněžského života od 18. listopadu 1923 do 30. srpna 1980, za 56 let, 9 měsíců a 13 dnů obětoval Bohu 20.670 mší svatých, přednesl 5.366 kázání a duchovních promluv, asistoval 532 sňatků, pokřtil 1040 dětí a dospělých, pochoval 838 věřících, svátostí umírajících zaopatřil několik set věřících, vyslechl desetitisíce sv. zpovědí a rovněž tak desetitisícům podal svaté přijímání. Vykonal 8 misie, 21 triduum a 10 exercicie.“

Průběh pohřbu J. J. Bouze ze dne 5. 9. 1980.

Zdroj: BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1967–1987, díl 2., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 188–192.

Obrazové přílohy

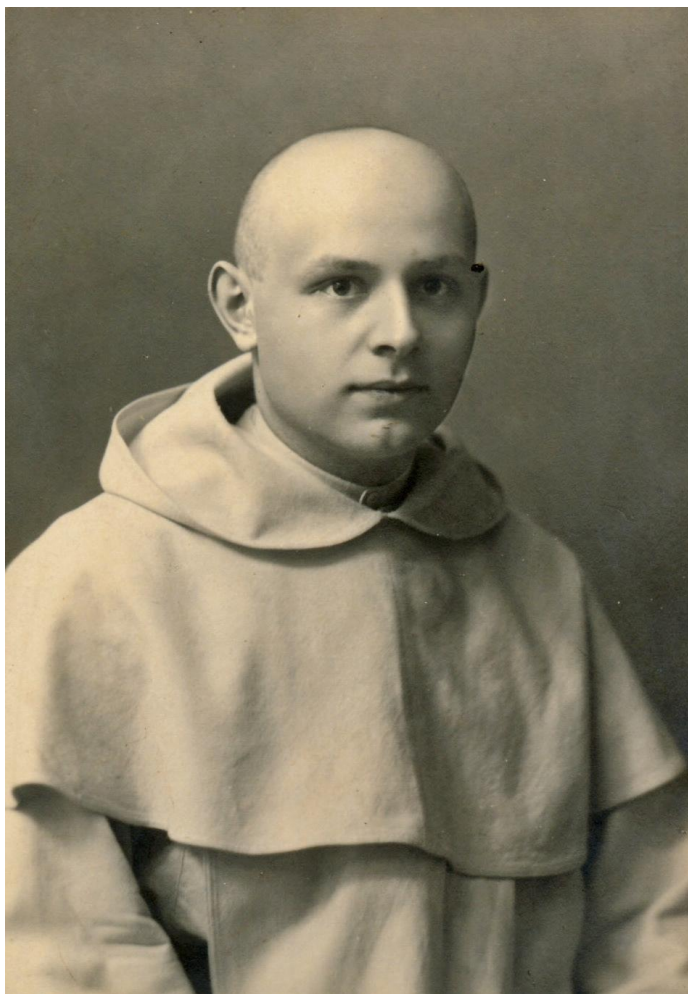
Příloha č. I.



Kopie dokumentu o studiu K. Wojtyły, pozdějšího blahoslaveného papeže Jana Pavla II. na Papežské univerzitě sv. Tomáše Akvinského (Angelicum) v Římě.

Zdroj: Archivio della Pontificia Università San Tommaso d'Aquino in Urbe (*Angelicum*), Roma (Archiv Papežské univerzity sv. Tomáše Akvinského ve Městě [*Angelicum*], Řím).

Příloha č. II.



Kopie fotografie, J. J. Bouz, Třeboň duben 1927.

Foto – Atelier B. J. KOCIPÍŇSKI Třeboň.

Zdroj: rodinný archiv manželů Bouzových.

Příloha č. III.



Kopie fotografie, J. J. Bouz, 70. léta 20. stol.
Zdroj: rodinný archiv manželů Bouzových.

Příloha č. IV.



Kopie fotografie, J. J. Bouz, říjen 1979.
Zdroj: rodinný archiv manželů Bouzových.



Roma, 2 settembre 2011

Dai registri della Segreteria della Pontificia Università San Tommaso d'Aquino in Roma risulta che:

Fr. Jiri Jilji (Aegidius) BOUZ, O.P., nato a Zizkov (Cecoslovacchia) il 19 aprile 1900 è stato iscritto come studente ordinario al secondo anno del Corso Breve nella nostra Facoltà Teologica per l'anno accademico 1921-22

Nel suo curriculum scolastico ha riportato le seguenti votazioni:

1921-1922, Corso Breve Anno II:

Votum de Moribus	Optimus
Ex Theologia dogmatica	4/4
Ex Theologia dogmatica	20/20
Ex Theologia moralis	3/3
Ex Theologia dogmatica	15/15
Ex Instit. Special. de matrimonio	4/4
Ex Instit. Special. de matrimonio	20/20
Ex Introd. Gener. In S. Scripturam	4/4
Ex Introd. Gener. In S. Scripturam	20/20
Ex Exeg. Novi Testamenti	4/4
Ex Exeg. Novi Testamenti	20/20
Ex Theol. Pastor. et de Sacra Praed.	3/3
Ex Theol. Pastor. et de Sacra Praed.	15/15



P. Glenn Morris, O.P.

P. Glenn Morris, O.P.

Segretario Generale

Potvrzení o studiu J. J. Bouze v Římě, 2011.

Zdroj: osobní archiv autora práce.



+

31. 8.

Milý pane profesore,

zítřejší den-sv. Jiljí jest mi příležitostí více než jindy myslet na Vás. Je to Váš svátek. I biskup má povinnosti v takové dny nad jiné větší. Vyjádřím je mši svatou a jinými modlitbami za Vás. Pán Bůh Vás vyrval skoro jistému odumírání, zcela jasně ukázal, že Vás tu chce potřebovat. A Vy jste nezklamal. Blahopřeji Vám k ryzimu pojetí svatého kněžství, k lásce, kterou Vám Pán Bůh pro svou církev a pro své duše dal, blahopřeji ke všem těm darům přirozeným i nadpřirozeným, kterými Vás vybavil pro ty, k nimž jste poslán a kteří Vás znají a s Vámi pracují. Kež Pán Bůh utuží zdraví a dá všech darů, kterých ještě potřebujete, abyste byl co nejšťastnější a abyste působil co nejpožehnaněji. A při té příležitosti děkuji ještě jednou za všechnu přízeň a kněžskou oddanost, kterou jste mi prokázal. Pozdravuji Vás upřímně a žehnám Vám z plna srdce

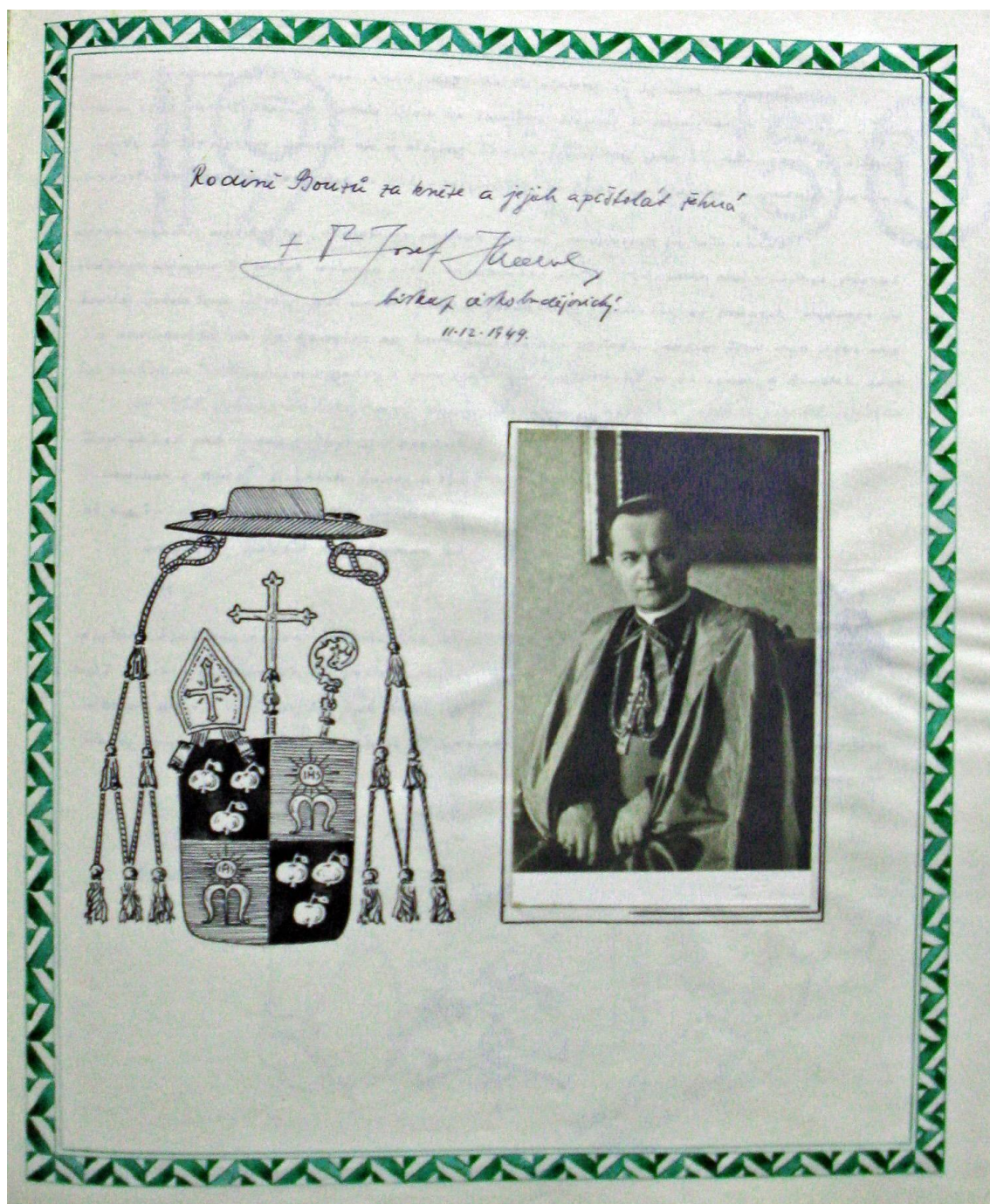
v Srdci Páně Váš

+ Josef
biskup

1949

Kopie dopisu – Korespondence s českobudějovickým biskupem ThDr. Josefem Hlouchem, 31. 8. 1949.

Zdroj: rodinný archiv manželů Bouzových.



Kopie písemného požehnání českobudějovického biskupa ThDr. Josefa Hloucha.

Zdroj: BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 520.

národní
OKRESNÍ ŠKOLNÍ VÝBOR V TŘEBONI -ref. IV.

Zn.: 320/198-10/9-49. V Třeboni dne 10. září 1949.

Císlo:

**Biskupská konsistoř
České Budějovice.**

Ke zn.: -
Jiljí B o u z , profesor římsko-katolického náboženství
na reálném gymnasiu v Třeboni. Vyloučení z vyučování náboženství.
Příloh: 0 .


Okresní akční výbor Národní fronty v Třeboni oznámil sem
přípisem ze dne 6.září 1949,zn.j. 714/49, že P. Jiljí B o u z , profesor
náboženské výchovy římsko-katolické na gymnasiu v T ř e b o n i ,
se v y l u č u j e na podkladě jednomyslného usnesení předsednictva
OAV NF z vyučování náboženství na v š e c h školách.

Toto usnesení sdělil OAV NF spisem ze dne 17.s rpna 1949,
čj. 668/49 také krajskému národnímu výboru v Českých Budějovicích -ref.IV.

Důvodem tohoto usnesení bylo zjištění komise pro zkoušky
do I.ročníku školy III.stupně, že shora jmenovaný při vyučování uváděl
žáky v omyl nesprávným výkladem historických skutečností. Tak na př. vyklá-
dal, že M.Jan Hus byl nevzdělanec, že svou činností způsobil českému náro-
du nedozírné škody a pod.

Tímto činem P.Jiljí Bouz ukázal jasně, že se nehodí za učitele
v našich školách, neboť takovýmto působením je vnášen do myšlení žactva
zmatek a je podryvána důvěra v pravdivost výkladů české historie ostat-
ním učitelstvem.

Referent ONV
pro školství, osvětu a těl.výchovu:
[Signature]



321 *Mato na redon*
h. b. E

Biskupská konsistoř v Českých Budějovicích.	
Praha	21. září 1949
5949	Ref.

5949

Kopie dokumentu z ONV Třeboň – Vyloučení J. J. Bouze z vyučování náboženství, 1949.

Zdroj: Biskupství českobudějovické, Biskupská 132/4, České Budějovice, fond Personalía,
Osobní složka P. Jiřího Jiljího Bouze.

Dekret o tak zvané katolické akci, dekret Svaté stolice.

Nejvyšší posvátná Konkregace svatého Oficia vydala dekret, kterým se odsuzuje rozkolnická "Katolická akce v Československu.

V poslední době vyvolali protivníci katolické církve v Československu podvodně falešnou "nepravou katolickou akci" a její pomocí se snaží přivést katolíky této republiky k odpadu od katolické církve a odvésti od poslušnosti řádných pastýřů církve.

Tato akce je tím horší /nespravedlivější/ škodolibější, že její agitátoři /propagátoři/ neváhali násilím i podvodem nutiti mnohé, aby se k nim přidali, ba došli tak daleko, že mezi členy této akce uvedli a vyhlásili i mnohé kněze a katolíky laiky, kteří projevíli zřejmý nesouhlas s touto akcí.

Proto nejvyšší posvátná Konkregace svatého Oficia plní svůj úkol totiž hájiti ryzost víry a mravů, jménem a autoritou Svatého Otce Pia XII Zmíněnou akci podvodně nazvanou "Katolická akce" zavrhuje a odsuzuje a zároveň prohlašuje, že všichni a každý jednotlivě ať osoby dohovnní či laici, kteří k ní vědomě a dobrovolně již přistoupili, nebo k ní v budoucnu přistoupí a jmenovitě její původci a šířitelé, jako rozkolníci /schismatici/ a odpadlíci /apostaté/ od katolické církve samým činem upadli neb upadnou do exkomunikace zvláštním způsobem vyhrazené svaté stolici o níž je řeč v kanonu 2.314. Mimo to zůstávají v platnosti ostatní tresty ustanovení kanonického práva jimiž budou exkomunikováni a stíženi, jest-li že, /což nechať Bůh nedopustí/ by tvrdošíjně a nekajícím setrvali v tomto církevním trestu.

V Římě v budově svatého Oficia dne 20. června 49.

Petr Vigorita, notář nejvyšší
posvátné Konkregace svatého Oficia.

Amen.

Tento list byl vyvěšen ve zvonici kostelau vchodu v Třeboni dne 29.8.49
a odstraněn 5.9.49.

21

Kopie dokumentu – Pastýřský list, opis, 1949.

Zdroj: SOA Třeboň, fond Jč KNV České Budějovice, karton č. 86., sign. 370.4, inv. č. 177,

Hlášení a zápisy kultové komise ONV Třeboň.

1

č. 2,4

STÁTNÍ PROKURATURA V PRAZE.

ahé saz Pst I 557/50

ákona.

átora: Státnímu soudu
v P r a z e .
/p. předsedovi senátu./

Státní prokuratura v Praze žaluje

1./ Jiljího B o u z e , *2 1/2 r.*
nar. 19.4.1900 v Praze, svobodného, profesora gymnasia, bytem
v Třeboni, Husova čp.142 *10000 - , 20 denů*

2./ Jordána D o s t á l a , *eli' jini' r'*
nar. 18.2.1892 v Nových Dvorech, okr. Olomouc, svobodný, děkan, *5 let*
bytem v Třeboni, Husova čp.142, *od 27. 8. 50 - 17 let*

ž e

v době, kdy řím.kat.církevní hierarchie na příkazy Vatikánu
staví se do přímého odporu proti vládě ČSR, neuznávajíc záko-
ny republiky a usilujíc o zničení lidově demokratického zříze-
ní u nás, připojili se k těmto akcím protistátním tím, že
počátkem ledna 1950 v Třeboni při kázáních popuzovali
věřící proti novému zákonu o rodinném právu, Jiljí Bouz ses-
tavil a za plného souhlasu Jordána Dostála podle předem ujedna-
ného plánu, vyvěsil v kostele plakát, v němž je uvedeno, že
jedině církevní sňatek je platný a ti katolíci, kteří neuzav-

Kopie dokumentu – Státní prokuratura Praha, 1950.

Zdroj: Národní archiv Praha, nezpracovaný fond Ministerstvo spravedlnosti – Správa Sboru
nápravné výchovy – osobní spis J. Bouz, *Deník v trestní věci Pst/557/50, Or IV/II 51/50.*

- 2 -

rou sňatek církevní, budou vyloučeni z přijímání církevních svátostí, zejména pozbývají nároku na katolický církevní pohřeb,

a tedy za zvláště přítěžujících okolností přistoupili k organizaci, jejímž účelem je podvraceti samostatnost, ústavní jednotnost, územní celistvost, lidové demokratické zřízení, společenskou a hospodářskou soustavu republiky, zaručené ústavou, účastnili se činnosti této organizace a podporovali její členy v podvratných snahách,

č i m ž s p á c h a l i

zločin sdružování proti státu podle § 2 odst.3 zák.č. 231/48 Sb.

a budiž za to potrestáni podle § 2 odst.3 zák.č. 231/48 Sb a §§ 47, 48, 52 cit.zákona

N a v r h u j e s e:

- 1/ konati hlavní přelíčení před státním soudem v Praze,
- 2/ předvolati k němu obviněné,
- 3/ přečísti trestní oznámení a osobní výkazy obviněných.

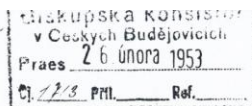
V Praze dne 9.května 1950.



Státní prokurátor:

Kopie dokumentu – Státní prokuratura Praha, 1950.

Zdroj: Národní archiv Praha, nezpracovaný fond Ministerstvo spravedlnosti – Správa Sboru nápravné výchovy – osobní spis J. Bouz, *Deník v trestní věci Pst/557/50, Or I/VII 51/50.*



24. 2. 1953.

P. J.

kapitulní konsistoři

v ě. Budějovicích.

Podpsaný dovoluje si oznámiti toto
Byl jsem jako profesor gymnasia
v Třeboni zatčen r. 1950 a r. 1951 odsouzen
ke strátě svobody na 2½ roku; dne 21. si-
nora t. r. byl jsem po odpykání celého
trestu propuštěn z ústavu ve Valdicích opět
na svobodu.

Roku 1949 byl jsem převeden ze
stavu gymnasijských profesorů na školy
II. stupně, avšak pro trvalou chorobu nemohl
jsem nastoupiti žádné místo. Pracoval jsem

pouze příležitostně, pokud mně to nemoc dovo-
lovala, jako výpomocný kaplan při děkanství úřadě
v Třeboni. Nyní po propuštění na svobodu chtěl
bych dále pracovati v duchovní správě, pokud
mi to ovšem bude možné, při mé vleklé chorobě.
Státním soudem v Praze byl jsem ovšem též od-
souzen ke strátě občanských práv na dobu 3 let.

Prosim za laskavé sítěení, co mám
činit, abych mohl opět pracovati v duchovní
správě. V případě, že by to nebylo možné, bych
bych mluvil obrátiti se na úřad práce a pře-
dali si nějaké zaměstnání mimo duchovní
úřad.

P. J. Bouz,
profesor,
Třevon I - 142.

Kopie dopisu – Žádost J. J. Bouze o přijetí do zaměstnání po propuštění z vězení, 1953.

Zdroj: Biskupství českobudějovické, Biskupská 132/4, České Budějovice, fond Personalia,

Osobní složka P. Jiřího Jiljího Bouze.



REV. GEORGE BOUZ of Czechoslovakia is visiting relatives in Barrie. Here he shows a doll in Czech costume to his brother John Bouz of Gunn St. and John's daughter, Mrs. John Navratil. (Examiner Photo).

Czechoslovakian Priest Visits Barrie Relatives

"Canada is truly the land of plenty," says Father George Jilji Bouz, 65-year-old Czechoslovakian priest, who is enjoying a seven-week visit with relatives in Barrie.

Father Bouz, one of the first priests from an iron curtain country to visit Canada, is staying with his nephew, John Navratil, and family. He also visited with his brother, John Bouz, of Toronto, whom he hadn't seen for 16 years and who is vacationing in Barrie.

In Barrie since June 24, Father Bouz has visited such places of interest as the Martyrs' Shrine at Midland, Wasaga Beach, Bass Lake, Toronto and Niagara Falls. He celebrated his first mass in Canada yesterday at St. Mary's Church as worshippers heard one of the few masses said in Latin over the last two years.

Father Bouz, ordained 42 years ago, has his own parish in Dracho, South Bohemia, and his 14th century Gothic style church holds a congregation of about 500 parishioners. Many paintings of the early 14th century decorate the church, as most of the churches in Czechoslovakia are very old. There is one archbishop for the six dioceses in Moravia and Bohemia, Father Bouz's diocese being Cseke Budejovice in South Bohemia.

Father Bouz was one of two priests in his family. His brother was killed in a Nazi con-

centration camp during World War II. He taught Latin and religion for many years until five years ago he decided to devote all his time to his parish.

To visit another country, Father Bouz had to secure someone to sponsor him, that is, to pay his fare to Canada and back, and his brother accepted. Priests in Czechoslovakia are eligible for retirement after 39 years, after which they can receive a monthly pension. However, even though Father Bouz is eligible for retirement, he plans to go on serving his parishioners as long as he is in good health.

OPP Investigate Victoria Harbour

Kopie záznamu v tisku z průběhu návštěvy J. J. Bouze v Kanadě, 1965.

Zdroj: BOUZ, Z. *Kronika rodu Bouzova*. Kácov: 1934–1966, díl 1., nepublikovaný rukopis, uložen v rodinném archivu manželů Bouzových, s. 681.

"DOMINIK" - os. sv. č. 350 - 5. oddělení - rozpr. býv. dominikán Jiří BOUZ, administrátor řím. kat. církve v Dráčově, okr. Tábor - pro prověření jeho současné činnosti se vztahem na zahraniční a rozšiřování zahr. náb. literatury.

Situace z MI:

Akce je uvedena v MI za leden, únor, březen, duben, květen a srpen. Zjištěno, že BOUZ je velmi aktivní v zavádění liturgických změn a má v úmyslu opět navštívit KS. Udržuje styk s býv. dominikánem DUFKÝM z Křípce, který jezdí často do Prahy, Kladska, Plzně a Karlových Varů. Oba udržují styk s býv. prebostem dominikánů BENEŠEM z Plzně a písemný styk s domini- kánem dr. PETRÁ z Říma, který jim posílá významnou náb. literaturu.

Spol. "DVOŘÁK" předal zprávu, že při styku se ženou KRÁLOVOU z Prahy si otečovala spolehlivost BOUZE a po jeho zaručení se za něho prohlásil, že se u BOUZE zastavuje též BOUCHAL z Rakouska při svých cestách do ČSSR. (BOUCHAL je rozpr. v akci "FRANZ" z Prahy). BOUZ žádá v březnu na 4 dny povolení výjezdu do Ra- kouska k návštěvě býv. hospodně uprchlého dominiká- na DOSTÁLA Anně WENDTNEROVÉ.

Dne 21.4.1966 byla úkonem "G-9" otopografována část korespondence BOUZE na zahraniční i vnitřní bázi. Zajímavé je dopisování s PAVELKOVOU, které nasmě- řuje tonu, že rozepisuje pro BOUZE materiály zasl- lané z Vatikánu. Dále byly získány poznámky BOUZE, ze kterých vyplývá, že zpracovával personální stav kněží v českých zemích.

Pod úkonem "C-7" byl vyslán spol. "DVOŘÁK" k BOUZOVÍ s úkoly die inštruktáže. I když "DVOŘÁK" v AZ uvá- dí okrajové plnění úkolů, vyjádřením TÚ bylo zjiště- no, že se projevovat při jednání pesimně a hlavní úkoly zůstaly nesplněny. Tím bylo potvrzeno podez- ření, že "DVOŘÁK" je neseriozní a podává vykombi- nované AZ.

Po návratu BOUZE z Rakouska trvá písemný styk s WENDTNEROVOU. BOUZ v dopise sděluje, že synovec ne- máže přijet, žádost o pas ~~ik~~ byla vyřizena pozdě a na italském vyslanství mu bylo řečeno, že by vyřízení dostal až koncem srpna, což je pro něho nevýhodné. To co nechal BOUZ u WENDTNEROVÉ pro synovce mu má uložit na příští rok, snad se mu

Přijatá opatření:

1. jsou připravovány podmínky pro opětovné nsazení úkonu "C-7" a "G-9" při jednání spol. "DVOŘÁKA" s BOUZEM,
2. byly zpracovány návrhy na "C-7" a "G-9",
3. žádost o výjezd bude oddalována, aby tak vznikly přijatelné podmínky pro spol. "ŠTEPÁNA", který je s BOUZEM ve styku a sám bude do Rakouska vy- jíždět,
4. v měsíci dubnu bude proveden "C-7" a "G-9" a uskutečněna návštěva spol. "DVOŘÁKA", pro kterého byly zapraco- vány úkoly,
5. výsledky "G-9" jsou podrobně vyhod- nocovány a bude zpracován planový zprávek,
6. vzhledem k výjezdu BOUZE dne 16.7. 1966 do Rakouska k WENDTNEROVÉ je předpokládáno, že zpět přiveze náb. li- teraturu, bude zajištěno potřebné kontrolní opatření,
7. po návratu BOUZE z Rakouska je za- jištěna jeho agent. kontrola spol. "ŠTEPÁNA" a "DVOŘÁKA",
8. je prováděno ustanovení synovce BOUZE kenzjištění účelu jeho cesty do Říma,

Zhodnocení:

- není uveden výsledek napojení spol. "ŠTEPÁNA" před výjezdem BOUZE do Ra- kouska,

- spol. "DVOŘÁK" je uváděn pro ag. kont- rolu BOUZE po návratu z Rakouska, i když úkonem "C-7" v květnu tr. bylo potvrzeno, že je neseriozní a podává vykombinované zprávy,

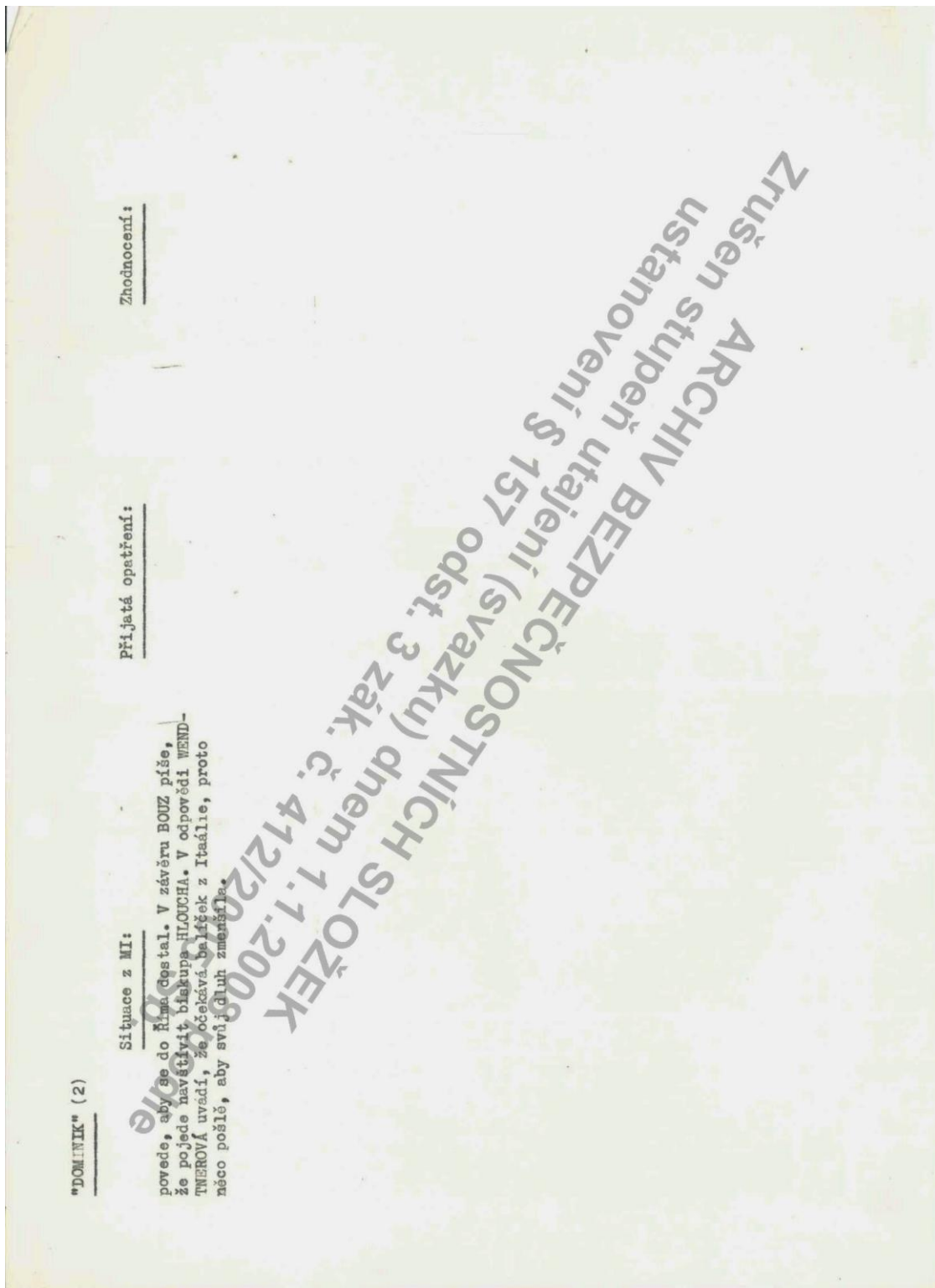
- není uveden výsledek opatření ke kon- roli BOUZE po návratu z Rakouska ve směru ověřit, zda přiveze náb. lite- raturu, ani není uveden výsledek pří- padné prohlídky na OPK,

- není uvedeno, jaké opatření bylo při- jako k PAVELKOVÉ po zjištění, že ro- zepisuje pro BOUZE náb. literaturu z Vatikánu,

- v MI není zmínka o výsledku prověr- ky, zda BOUCHAL z Rakouska udržuje styk s BOUZEM - AZ spol. "DVOŘÁKA" - a není uveden ani výsledek, zda ten- to poznatek je vůbec pravdivý,

Kopie dokumentu – Akce „DOMINIK“.

Zdroj: Archiv bezpečnostních složek, Brno – Kanice, fond B 2/II (KS SNB – S-StB České Budějovice, II. díl), inv. j. 88, *Vyhodnocení akcí z měsíčních informací Správy StB za rok 1966.*



Kopie dokumentu – Akce „DOMINIK“.

Zdroj: Archiv bezpečnostních složek, Brno – Kanice, fond B 2/II (KS SNB – S-StB České Budějovice, II. díl), inv. j. 88, *Vyhodnocení akcí z měsíčních informací Správy StB za rok 1966.*

Tab. 1: Přehled krycích značek používaných k označení zpravodajskotechnických úkonů

Používáno v letech	1954– 1955	1955– 1964	1964– 1972	1972– 1980	1980– 1989
Dlouhodobý odposlech	DURAL	103	C-7	TA-111	DIAGRAM
Krátkodobý odposlech	CÍN	52	H-8	TA-122	STATISTIKA
Telefonní odposlech a kontrola dálnopisného spojení	OCEL	220	E-4	TA-133	PŘESTAVBA
Tajná technická prohlídka	ŽELEZO	77	G-9	TA-144	ANALÝZA
Skryté pozorování a fotografo- vání	HLINÍK	330	F-5 (fot.), F-6 (poz.)	TA-155	APARÁT
Prověрка k odhalení nelegálního radiového vysílání		501, 502, 503	R-1	TA-311	ZVUK
Prověрка k odhalení příjmu jednostranného radiového vysílání		504, 505	R-2	TA-322	VÝBOJKA
Úkolová prověřka koresponden- ce			K-3	TA-211	NÁKUP
Zájmová prověřka korespon- dence			K-4	TA-222	DOVOZ
Chemická nástraha			N-10	TA-511	LAMPA
Skupinová prověřka korespon- dence			K-5	TO-233	KRYSTAL
Výběrová prověřka korespon- dence			K-7	TO-244	VÁZA
Preventivní prověřka korespon- dence			K-6	TO-255	KUŽE
Trvale prováděná prověřka KV a VKV spojení				TO-333	KABEL
Signalizační zabezpečení				TO-411	OBRAZ
Technické a signalizační zabez- pečení				TO-422	OCEÁN
Obranná technická prohlídka				TO-433	LUCERNA
Otevírání a zhotovování speci- álně zajištěných zásilek a schrá- nek		88			

Kopie – Přehled krycích značek používaných k označení zpravodajských úkonů.

Zdroj: POVOLNÝ, D. *Operativní technika v rukou StB*. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR, 2001, s. 100.

In Te, Domine, speravi,
non confundar in aeternum.

Přátelům a známým sdělujeme,
že dne 30. srpna 1980 zesnul v Pánu

P. Jiří Jiljí Bouz

profesor náboženství a farář v Dráchově.

Dovršil 80 let svého života
a 57 let svátost. kněžství.

Rozloučení se zesnulým se koná
v pátek dne 5. září 1980 v 10.00 hodin
při zádušní mši sv. ve farním chrámu sv. Václava
v Dráchově.

Pohřben bude v 15.00 hodin do rodinné hrobky
v Kácově.

Pamatujte na něho ve svých modlitbách
a při mši svaté.

Spolubratři táborského vikariátu.

Rodina Bouzova.

Tisk Jihočeské tiskárny, n. p., provoz 2, Malinovského 8, C. Budějovice

Kopie dokumentu – Úmrtní oznámení P. Jiřího Jiljího Bouze, 1980.

Zdroj: Biskupství českobudějovické, Biskupská 132/4, České Budějovice, fond Personalia,
Osobní složka P. Jiřího Jiljího Bouze.

Příloha č. XVI.



Kopie fotografie – Hrob, místo posledního odpočinku P. Jiřího Jiljího Bouze, Kácov.

ABSTRAKT

BEDNÁŘ, J., *Pater Jiří Jiljí Bouz, svědectví oběti komunistického režimu v zrcadle archivních dokumentů*, České Budějovice 2013. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra teologických věd. Vedoucí práce prof. ThLic. PaedDr. Martin Weis, Th.D.

Klíčová slova: Jiří Jiljí Bouz, Václav Aleš Bouz, Jan Jordán Dostál, papež Jan Pavel II., ThDr. Josef Hlouch, Barrie, Frankenburg am Hausruck, Kácov, Kolín, Plzeň-Bory, Praha, Papežská univerzita sv. Tomáše Akvinského Řím (Angelicum), Třeboň, Valdice, Kanada, Rakousko, asesor biskupské konsistoře, Státní bezpečnost (StB), katolická církev, dominikáni, historie.

Práce se zabývá životem Jiřího Jiljího Bouze, oběti komunistického režimu.

V první části je popsán život J. J. Bouze, jeho formování, studium, osobnosti, které ho významně ovlivnily, v druhé části jeho působení, jako teologa a učitele na Třeboňsku, člena několika spolků a organizací. Ve třetí části je popis jeho prvního a druhého zatčení, soudního procesu, uvěznění, návratu na „svobodu“, vzpomínky pamětníků, návštěva Kanady a pronásledování Státní bezpečností. Ve čtvrté části je popis soudní rehabilitace. V páté části se věnujeme závěrečnému období jeho života ve vybraných úsecích. V přílohách, v textové části, příloha č. I. a č. II., jsou pro srovnání uvedeny osudy dvou osobností, které významně ovlivnily život J. J. Bouze, konkrétně bratra Václava Aleše Bouze (mučednická smrt v době fašistické totality) a spolupracovníka a přítele děkana Jana Jordána Dostála (nucená emigrace před pronásledováním komunistickou totalitou).

ABSTRACT

Father Jiří Jiljí Bouz, the Legacy of the Communist Regime Victim in the Light of Archival Documents. České Budějovice 2013. Bachelor thesis. University of South Bohemia in České Budějovice. Faculty of Theology. Department of Theology. Supervisor prof. ThLic. PaedDr. Martin Weis, Th.D.

Key words: Jiří Jiljí Bouz, Václav Aleš Bouz, Jan Jordán Dostál, Pope Jan Pavel II., ThDr. Josef Hlouch, Barrie, Frankenburg am Hausruck, Kácov, Kolín, Plzeň-Bory, Prague, *Pontifical University of Saint Thomas (Angelicum)* Rome, Třeboň, Valdice, Canada, Austria, asesor of bishop (episcopal) consistory, National Security (StB), Catholic Church, the Dominicans, history.

The thesis deals with the life of Jiří Jiljí Bouz, the victim of the Communist regime. The first part describes the life of J. J. Bouz, his formation, study and personalities that significantly influenced him. The next part presents his activities as a theologian and teacher in the Třeboň region and his membership in several clubs and organisations. The third part describes his first and second arrest, trial, incarceration, release; it also brings the memories of eyewitnesses, and information about his stay in Canada and persecution by the State Security (STB). The fourth part deals with the judicial rehabilitation and the fifth one presents some significant episodes from the final period of his life. The appendixes I and II in the text section bring for comparison the biographies of two personalities that significantly influenced the life of J. J. Bouz, namely his brother, Václav Aleš Bouz (martyrdom during the fascist occupation), and his friend and co-worker, Dean Jan Jordán Dostál (forced emigration due to the Communist totalitarianism persecution).